

РЕФЕРАТ

Дипломна магістерська робота: «Діагностика економічного стану промислового підприємства» с. 144, табл. 21, рис. 9.

Об'єкт дослідження – система діагностики економічного стану на промисловому підприємстві міста Кам'янське, Дніпропетровської обл. ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»

Предмет дослідження – теоретичні та методичні підходи до економічного стану промислового підприємства.

Мета дипломної магістерської роботи – розробка теоретико-методичних засад та практичних рекомендацій щодо вдосконалення підходу до діагностики економічного стану промислового підприємства.

Методи дослідження: прийом середніх величин, індексний метод, балансовий метод, коефіцієнтний аналіз, порівняльний аналіз, синтез, опис, систематизація та системний підхід, графічні методи, економіко-статистичні методи.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що дістали подальшого розвитку: теорія діагностики в частині трактування сутності поняття «діагностика економічного стану промислового підприємства», що розглядається як процес (спосіб) оцінювання стану управління ресурсами промислового підприємства та його економічним забезпеченням на основі комплексу методів і інструментів та аналітичної інформації спрямований на виявлення негативних факторів та «вузьких місць» в управлінні. Це дозволяє адаптувати основні управлінські цикли до забезпечення економічної стійкості підприємства, що сприяє цільовизначенню діяльності та практичних завдань із забезпечення ефективного функціонування та розвитку промислового підприємства; методичний підхід до діагностики економічного стану промислового підприємства, що, на відміну від існуючих, передбачає побудову моделі ключових показників економічного стану для їх співставлення нормативної і фактичної динаміки з метою ідентифікації та визначення «вузьких місць» в управлінні економічним станом промислового підприємства. Практичне значення одержаних

результатів полягає в тому, що теоретичні положення та висновки дипломної магістерської роботи доведені до рівня конкретних методик, практичних рекомендацій та пропозицій, що дозволяє використовувати їх у практиці промислових підприємств з метою усунення обмежувальних факторів розвитку підприємства. Основні положення роботи. Досліджено теоретичні засади діагностики економічного стану підприємства. Проаналізовано основні показники економічного стану промислового підприємства. Розроблено заходи по удосконаленню системи діагностики економічного стану промислового підприємства.

ДІАГНОСТИКА, ПРИНЦИПИ, АНАЛІЗ, НАПРЯМКИ ДІАГНОСТИКИ, МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ, ЕКОНОМІЧНИЙ СТАН, ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ, ДИНАМІЧНИЙ НОРМАТИВ, БАНКРУТСТВО.

Зміст

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДІАГНОСТИКИ ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	11
1.1. Роль, сутність та основні завдання економічної діагностики промислового підприємства.....	11
1.2. Напрямки та принципи діагностики економічного стану підприємства.....	16
1.3 Методи діагностики підприємства	22
Висновок до 1 розділу.....	29
РОЗДІЛ 2 ДІАГНОСТИКА ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «ДНІПРОВСЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ».....	31
2.1 Загальна характеристика ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат».....	31
2.2 Діагностика основних економічних показників ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат».....	38
2.3 Оцінка фінансового стану ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат».....	43
2.4 Дослідження фінансової кризи на підприємстві: вітчизняні та зарубіжні методи.....	60
Висновок до 2 розділу.....	80
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВО - ЕКОНОМІЧНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	82
3.1 Впровадження підходів запобігання фінансової кризи на підприємстві.....	82
3.2 Прогнозування показників фінансово - господарської діяльності підприємства.....	88
3.3. Оцінка ефективності запропонованих антикризових заходів.....	96
Висновок до 3 розділу.....	102

РОЗДІЛ 4 ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКИ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ.....	105
4.1 Аналіз потенційних небезпек.....	105
4.2 Заходи по забезпеченню безпеки.....	107
4.3 Заходи по забезпеченню виробничої санітарії та гігієни праці.....	108
4.4 Заходи з пожежної безпеки.....	117
4.5 Заходи по забезпеченню безпеки у надзвичайних ситуаціях.....	118
Висновок до 4 розділу.....	121
ВИСНОВКИ.....	123
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	127
ДОДАТКИ.....	132

ВСТУП

Функціонуючи в ринковій економіці як суб'єкт підприємницької діяльності, кожне підприємство має забезпечувати такий стан своїх фінансових та економічних ресурсів, за якого воно стабільно зберігало б здатність безперебійно виконувати свої фінансові та економічні зобов'язання перед своїми діловими партнерами, державою, власниками, найманими працівниками. Набуваючи в ринкових умовах не уявної, а справжньої фінансової незалежності, несучи реальну економічну відповідальність за ефективність господарювання і за своєчасне виконання фінансових зобов'язань, підприємства здатні досягти стабільності своїх фінансів лише при суворому додержанні принципів комерційного розрахунку, головним серед яких є зіставлення витрат і результатів, одержання максимального прибутку за мінімальних витрат. Саме ця умова є визначальною для формування економічного стану підприємства.

Валюта балансу відповідає на запитання про розмір фінансових ресурсів, якими володіє підприємство на звітну дату, а динаміка цього показника характеризує процес нарощування (або, навпаки, зменшення) фінансового потенціалу підприємства. Ознакою фінансової стійкості будь-якого суб'єкта господарювання є постійне зростання валюти його балансу, тобто загальної суми його фінансових ресурсів.

Якщо має місце зменшення загальної суми фінансових ресурсів підприємства (валюти балансу), треба проаналізувати, за рахунок яких факторів це відбулося.

Серед причин цього зменшення найважливіші такі:

- збитки від реалізації продукції і від позареалізаційних операцій;
- ліквідація недоамортизованих об'єктів основних засобів і нематеріальних активів;
- нестачі, крадіжки, псування товарно-матеріальних цінностей у разі невіднесення їх на винних;

- витрати за рахунок прибутку на матеріальне заохочення працюючих, на виплату дивідендів, на соціальні заходи у розмірах, які перевищують новостворені відповідні цільові фонди;
- зменшення суми короткотермінових і довготермінових кредитів комерційних банків, інших позикових ресурсів.

Перші чотири з перерахованих факторів є результатом тих чи інших недоліків у діяльності підприємства, тобто завжди несуть негативне забарвлення. Що стосується скорочення суми кредитів та інших позичок, то при аналізі цього фактора слід з'ясувати, чи таке зменшення викликане об'єктивним станом фінансових ресурсів, чи воно було результатом зниження довіри до підприємства з боку кредиторів (банків та інших).

Метою дипломної роботи є дослідження сучасних методів економічного аналізу на підприємстві України, вивчення теоретичних основ економічного аналізу, а саме: визначення мети, методів, сутності, видів економічного аналізу, дослідження доцільності використання результатів аналізу; платоспроможності, рентабельності підприємства, а також шляхів і напрямків вдосконалення економічних результатів.

Об'єктом дослідження даної роботи є показники фінансової та економічної діяльності підприємства та фактори що їх забезпечують.

Предметом дослідження є науково-методичні та практичні засади проведення економічного аналізу підприємств з метою виявлення негативних та позитивних результатів їх діяльності.

Думка про те, що розвиток методів економічного аналізу проходив переважно в США та Західній Європі не може викликати особливих заперечень: економічний аналіз покликаний обслуговувати потреби ринкової економіки, і тому лише розвиток та ускладнення механізму ринкової економіки можуть сприяти вдосконаленню його методів.

Економічні реалії в Україні, як і в більшості сусідніх з нею держав, мають певну специфіку, що вносить корективи у традиційну методологію економічного аналізу. Особливістю формування цивілізованих ринкових відносин в Україні є

посилення впливу таких чинників, як жорстка конкурентна боротьба, технологічні зміни та постійне вдосконалення методів технічної обробки економічної інформації. Середовище, в якому функціонують вітчизняні підприємства характеризуються також безперервними нововведеннями в податковому законодавстві, змінами процентних ставок та валютних курсів, а також різкими коливаннями цін на ресурси та відносно високим темпом інфляції.

Методи економічного аналізу постійно вдосконалюються по мірі настання змін в економічному середовищі нашої держави. Нові ідеї та принципи в цій сфері в першу чергу доцідять до користувачів періодичних економічних видань, які також використовувались під час підготовки кваліфікаційної роботи.

Завданням дипломної роботи є:

дослідження теоретичних основ економічного аналізу підприємства;
проведення діагностики економічного аналізу ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»;

виявлення шляхів і напрямків вдосконалення економічного результатів та економічного аналізу підприємства.

Економічний аналіз використовує весь комплекс економічної інформації, носить оперативний характер і цілком підпорядкований волі керівництва підприємством. Тільки такий аналіз дає можливість реально оцінити стан справ на підприємстві, досліджувати структуру собівартості не тільки усієї випущеної і реалізованої продукції, але і собівартості окремих її видів, склад комерційних і управлінських витрат, дозволяє з особливою точністю вивчити характер відповідальності посадових осіб за дотриманням розділів бізнес-плану.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Роль, сутність та основні завдання економічної діагностики промислового підприємства

Проводячі економічну діагностику доцільно проаналізувати фінансово-економічний стан.

Фінансовий стан підприємства - комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [7, с. 136].

Економічний стан підприємства – комплексне поняття, що характеризується забезпеченістю ресурсами, необхідними для нормальної виробничої діяльності всіх суб'єктів господарювання, доцільністю і ефективністю їх розміщення і використання, комерційними взаємовідносинами з іншими суб'єктами господарювання, стійкістю та платоспроможністю.

Зазвичай економічний стан визначають за допомогою економічного аналізу. Економічний аналіз - це вивчення економіки і господарської діяльності підприємств. Основною метою аналізу економіки є вивчення об'єктивно чинних економічних законів з метою свідомого використання їх у практичній діяльності: у визначенні найбільш раціональних шляхів розвитку, оптимальних темпів і пропорцій, максимального підвищення ефективності виробництва.

Проаналізувавши економічний стан доцільно визначаємо виробничу потужність, яка характеризує потенційні можливості підприємства з досягнення основної об'єктивної мети його виробничо-господарської діяльності. Розрахунок виробничої потужності є вихідним пунктом оцінки виробничого потенціалу підприємства і ресурсного обґрунтування його виробничої програми [1].

Для діагностики важливим є оцінювання потенціалу підприємства.

Вагомий внесок до розвитку даної актуальної проблематики зробили такі вітчизняні та зарубіжні вчені-економісти, як: Рєпіна І. М., С. Іщук, Фомін П. А., Старовойтов М. К., Олексюк О. І., Герасимчук З. В., Ковальська Л. Л., Чевганова В. Я., Карпенко Ю. В. та ін. [1 -6].

Формування потенціалу підприємства - це процес безперервного відновлення всіх його складових. Виділяються такі типи формування виробничого потенціалу [2]:

1. просте формування потенціалу підприємства здійснюється в незмінних обсягах для відновлення спожитих факторів виробництва і забезпечення безперервності його функціонування;
2. розширене формування потенціалу підприємства передбачає кількісний та якісний розвиток виробничих факторів, а також інших складових потенціалу, котрі забезпечують вищу результативність його діяльності.

У межах розширеного формування можна видокремити три типи розвитку потенціалу підприємства [6]:

1. екстенсивний (традиційний), при якому збільшення масштабів виробництва досягається за рахунок додаткового залучення трудових, природних ресурсів і засобів виробництва і збереження сформованої техніко-технологічної основи;
2. інтенсивний (інноваційний), коли розвиток потенціалу досягається через якісне вдосконалення факторів виробництва: застосування прогресивних знарядь і предметів праці та видів енергетичних ресурсів, підвищення кваліфікації технологічного й управлінського персоналу, а також постійне поліпшення використання всіх наявних складових потенціалу підприємства;
3. екстенсивно-інтенсивний (змішаний). Щодо змішаного типу розширеного формування потенціалу, то він характеризується збалансованістю або домінуванням одного з двох інших факторів розвитку. Тому розрізняють переважно екстенсивний, переважно інтенсивний чи змішаний характер економічного розвитку.

При формуванні та нарощуванні виробничого потенціалу промислового

підприємства необхідно дотримуватися певних принципів, основними з яких є [3]:

1. цілісність - всі складові елементи потенціалу слугують для досягнення однієї загальної мети, тобто виробництву матеріальних благ та послуг відповідно до потреб споживачів; поєднання економічних інтересів розвитку виробництва з регіональними та загальнодержавними; задоволення потреб споживачів у високоякісних продукції, роботі, послугі;
2. охорона довкілля - процес формування та нарощення виробничого потенціалу на підприємстві повинен забезпечити рівновагу всіх компонентів природи при задоволенні потреб споживачів і нанесенні найменшої шкоди навколишньому середовищу;
3. системність - проявляється в тому, що виробничий потенціал повинен бути системою, яка пов'язує в єдине ціле цілі, ресурси і процеси, що проходять на даному підприємстві.

Виробничий потенціал промислового підприємства як економічна категорія має свою структуру і певні особливі процеси, які характерні для його розвитку.

Динамізм виробничого потенціалу промислових підприємств обумовлений впливом інновацій, нестабільністю зовнішніх чинників господарювання, кон'юнктурними умовами виробництва. Внаслідок впливу цих чинників постійно відбуваються певні структурні зрушення всередині виробничого потенціалу, а також якісні та кількісні зміни техніко-економічних показників, які його характеризують [5].

Отже, виробничий потенціал промислового підприємства - це складна, організована, динамічна система, яка формується з множини елементів, що перебувають у взаємозв'язку та взаємодії і виконують різні функції в процесі виготовлення продукції необхідної кількості та якості і в терміни, визначені ринком.

Економічний аналіз стану компанії обов'язково проводиться при:

- вирішенні стратегічних питань розвитку;

- отриманні кредиту / залученні інвестора. Результати економічного аналізу діяльності компанії є основним індикатором для банку або інвестора при ухваленні рішення про видачу кредиту;
- оцінці вартості бізнесу, зокрема для його продажу/покупки;
- участі в тендерах, конкурсах і аукціонах на регіональному, всеукраїнському і міжнародному рівнях;
- виході на фондову біржу (з облігаціями або акціями). По вимогам українських і західних бірж компанія зобов'язана розраховувати певний набір коефіцієнтів, які відображають її економічний стан, і публікувати ці коефіцієнти в звітах про свою діяльність;
- реструктуризації підприємства.

Економічний аналіз може проводитися для порівняння власної компанії з іншою (бенчмаркінг). Для проведення разових оцінок економічного стану підприємства має сенс привертати професійних оцінювачів і аудиторів. Це дозволить підвищити надійність оцінки в очах третіх осіб. [8, с.233].

У оперативній діяльності економічний аналіз використовується для:

- оцінки фінансового стану компанії;
- встановлення обмежень при формуванні планів і бюджетів.

Аналіз платоспроможності (економічної стійкості) підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких показників:

- коефіцієнта платоспроможності (автономії);
- коефіцієнта фінансування;
- коефіцієнта забезпеченості власними оборотними засобами;
- коефіцієнта маневреності власного капіталу.

Коефіцієнт платоспроможності (автономії) розраховується як відношення власного капіталу підприємства до підсумку балансу підприємства і показує питому вагу власного капіталу в загальній сумі коштів, авансованих в його діяльність. Коефіцієнт фінансування розраховується як співвідношення залучених і власних засобів і характеризує залежність підприємства від залучених засобів. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами розраховується як

відношення величини чистого оборотного капіталу до величини оборотних активів підприємства і показує забезпеченість підприємства власними оборотними коштами. Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, яка частина власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності, тобто вкладена в оборотні кошти, а яка - капіталізована [22, с.35].

Аналіз рентабельності підприємства дозволяє визначити ефективність вкладення коштів в підприємство і раціональність їх використання.

Аналіз рентабельності підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких показників:

- коефіцієнта рентабельності активів;
- коефіцієнта рентабельності власного капіталу;
- коефіцієнта рентабельності діяльності;
- коефіцієнта рентабельності продукції.

Коефіцієнт рентабельності активів розраховується як відношення чистого прибутку підприємства до середньорічної вартості активів і характеризує ефективність використання активів підприємства. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу розраховується як відношення чистого прибутку підприємства до середньорічної вартості власного капіталу і характеризує ефективність вкладення засобів в дане підприємство. Коефіцієнт рентабельності діяльності розраховується як відношення чистого прибутку підприємства до чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) і характеризує ефективність господарської діяльності підприємства. Коефіцієнт рентабельності продукції розраховується як відношення прибутку від реалізації продукції (робіт, послуг) до витрат на її виробництво і збут і характеризує прибутковість господарської діяльності підприємства від основної діяльності. Коефіцієнт оборотності власного капіталу розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної величини власного капіталу підприємства і показує ефективність використання власного капіталу підприємства.

Метою діагностики економічного стану підприємства є пошук резервів підвищення рентабельності виробництва і зміцнення комерційного розрахунку як

основи стабільної роботи підприємства і виконання ним зобов'язань перед бюджетом, банком та іншими установами [11, с. 194].

1.2 Напрямки та принципи діагностики економічного стану підприємства

В умовах посилення конкурентної боротьби й обмеженості економічних ресурсів зростає актуальність всебічного аналізу діяльності суб'єктів господарювання з метою визначення їх поточного стану і перспектив розвитку в таких напрямках як: визначення і реалізація стратегії розвитку, використання конкурентних переваг, підвищення вартості та укріплення ділової репутації, збільшення виробничого потенціалу, підвищення ефективності функціонування системи управління, формування корпоративної культури та ін. Для вирішення цього завдання необхідно отримати вичерпне уявлення про діяльність підприємства, що досягається за умов вивчення і практичного використання напрямків економічної діагностики. Адже саме знання напрямків економічної діагностики дозволяє фахівцям надавати керівництву підприємств відомості, використання яких дає змогу значно скоротити час на прийняття управлінських рішень і підвищити рівень їх економічної обґрунтованості, що надзвичайно важливо в умовах стрімкого зростання обсягів інформації і зменшення її достовірності

У сучасних умовах керівництво підприємств має враховувати динамічність зовнішнього оточення, підвищений рівень ризику виконання поточної діяльності, що обумовлений як внутрішніми, так і зовнішніми факторами. Розробка, ухвалення і реалізація рішень тактичного й стратегічного характеру здійснюється на основі аналізу поточного стану підприємства та перспектив його розвитку. Такий аналіз проводиться шляхом застосування економічної діагностики з метою виявлення та вирішення проблем підприємства в процесі досягнення поставлених цілей. Діагностика – це комплексний аналіз поточного стану і перспектив

розвитку підприємства з метою розв'язання проблем і використання переваг, що виникають і створюються в процесі його діяльності. Об'єктом економічної діагностики як навчальної дисципліни та сфери наукових знань є господарська діяльність підприємств. Предмет економічної діагностики – поточний стан підприємства і перспективи його розвитку, а мета – аналіз стану і перспектив розвитку підприємства для підвищення ефективності його діяльності та досягнення інших цілей. Проведення діагностичних процедур передбачає дотримання таких принципів економічної діагностики:

1. Принцип достатності використання методів і показників економічної діагностики. Необхідність цього принципу обумовлена тим, що в процесі визначення численних показників інформація про стан підприємства дублюється. У процесі діагностики необхідно використовувати тільки ті відомості, що дозволять обґрунтувати (або відхилити) конкретне економічне рішення.

2. Принцип порівнянності показників. Суть цього принципу полягає в тому, що оцінку стану підприємства необхідно проводити на основі моніторингу показників його діяльності за різні періоди часу і забезпечення їх співставлення, що особливо важливо для дослідження тенденцій та перспектив розвитку підприємства.

3. Принцип комплексності. У процесі здійснення діагностики і оцінки її результатів необхідно проаналізувати всі сфери і напрями діяльності підприємства з метою отримання керівництвом повного уявлення про його стан.

У процесі здійснення економічної діагностики виконують наступні завдання: 1. Ідентифікація стану об'єкта, що досліджується. 2. Визначення характеристик об'єкта і порівняння їх з характеристиками аналогічних об'єктів або нормативними значеннями. 3. Виявлення змін у стані об'єкта і оцінка факторів, що їх викликали. 4. Прогноз тенденцій розвитку об'єкта. Перелічені завдання мають загальний характер і при дотриманні послідовності виконання можуть вважатися основними етапами проведення діагностики. При цьому об'єкт діагностики у переважній більшості випадків визначається її напрямом. Основні напрями економічної діагностики наведені на рис. 1.1.

Рисунок 1.1 – Напрямки економічної діагностики

Одним із пріоритетних векторів економічної діагностики є дослідження конкурентного середовища підприємства.

Конкурентне середовище підприємства – це ринкове оточення підприємства, представлене суб'єктами господарювання різних форм власності та приналежності, які займаються подібною сферою діяльності і мають вагомі конкурентні позиції на досліджуваному ринку.

Діагностика конкурентного середовища дає підприємству можливість визначити своє місце (рейтинг), виявити сильні та слабкі позиції, потенційні можливості. В процесі діагностики виявляються реальні і потенційні конкуренти підприємства.

Проведення діагностики конкурентного середовища перш за все передбачає збір зовнішньої інформації про конкурентів, яка може бути отримана різними способами, зокрема, за допомогою:

- засобів масової інформації;
- особистих рекомендацій, відзивів, суджень та ставлень до того чи іншого підприємства-конкурента;
- незалежних дослідників, маркетингових та аудиторських компаній, які проводять відповідні ринкові дослідження;
- власних кабінетних досліджень.

Конкуренція (Райзберг, 1999) – змагання між виробниками (продавцями) товарів, а у загальному випадку – між будь-якими економічними, ринковими суб'єктами; боротьба за ринки збуту товарів з метою отримання більш високих доходів, прибутку, інших вигод.

Після визначення конкурентного середовища, в якому конкурує підприємство встановлюється конкурентоспроможність підприємства.

Визначення рівня конкурентоспроможності підприємства є початковим моментом планування діяльності та розробки стратегії конкурентоспроможності підприємства. Конкурентоспроможність підприємства – комплексна порівняльна характеристика підприємства, яка відбиває ступінь переваги сукупності оціночних показників діяльності підприємства, що визначають його успіх на певному ринку за певний проміжок часу щодо сукупності показників підприємств-конкурентів.

Найбільш узагальнено конкурентоспроможність підприємства можна визначити як потенційну або реалізовану здатність економічного суб'єкта до ефективного довготривалого функціонування у релевантному зовнішньому середовищі.

Конкурентоспроможність підприємства має кілька особливостей, а саме:

1. Конкурентоспроможність не є іманентною якістю підприємства (тобто його внутрішньою, природною якістю). Вона може бути виявлена й оцінена тільки за наявності конкурентів (реальних або потенційних).

2. Це поняття є відносним, тобто воно має різний рівень стосовно різних конкурентів.

3. Конкурентоспроможність підприємства визначається продуктивністю використання залучених до процесу виробництва ресурсів.

4. Рівень конкурентоспроможності підприємства залежить від рівня конкурентоспроможності його складових (передовсім продукції), а також від загальної конкурентоспроможності галузі та країни.

Залежно від глобалізації цілей дослідження виділяють такі рівні конкурентоспроможності підприємства: світове лідерство; світовий стандарт;

національне лідерство; національний стандарт; галузеве лідерство; галузевий стандарт; пороговий рівень.

Якщо підприємство перебуває нижче за пороговий рівень, то вважається зовсім не конкурентоспроможним.

Конкурентоспроможність підприємства визначає конкурентоспроможність продукції.

Конкурентоспроможність продукції – це сукупність споживчих властивостей продукції, які відрізняють його від товарів-конкурентів за ступенем відповідності конкретним суспільним потребам з урахуванням витрат на їх задоволення.

Основополагаючий принцип діагностики конкурентоспроможності продукції полягає в тому, що в умовах товарного виробництва продукт праці може бути предметом ринкового обміну тільки у випадку, якщо він здатен задовольнити певні суспільні потреби, тобто має суспільну споживчу вартість. Між споживчою вартістю і конкурентоспроможністю продукції існує така закономірність: будь-який товар має споживчі властивості, але не всякий товар, що володіє такими властивостями, є конкурентоспроможним.

Основними критеріями, що визначають конкурентоспроможність продукції, є:

- технічний рівень продукції, який характеризує технічну досконалість продукції порівняно з продукцією-конкурентом, ступінь використання новітніх світових науково-технічних досягнень у розробці конструкції і технології виготовлення;
- рівень якості виготовленої продукції, відповідність її стандартам ISO та іншим вітчизняним і міжнародним стандартам, вимогам законодавчих органів країн-імпортерів та специфічним вимогам споживача.

ISO регламентує всю систему забезпечення якості продукції, починаючи з сировини, технологічний процесу, кваліфікації персоналу і закінчуючи якістю готової продукції;

- рівень якості продукції в експлуатації або споживанні, який характеризує ступінь відповідності фактичних значень показників її якості вимогам нормативно-технічної документації;

Для підвищення конкурентоспроможності продукції необхідно виявити наявність виробничого потенціалу підприємства.

Під виробничим потенціалом підприємства розуміють його можливості щодо виготовлення продукції певного асортименту, номенклатури і якості в потрібній споживачам кількості.

З метою забезпечення конкурентоспроможності підприємства та його продукції з використанням виробничого потенціалу необхідно здійснювати діагностику. У тому числі: управлінська діагностика; діагностика економічної безпеки підприємства; фінансова діагностика діяльності.

Управлінська діагностика - дослідницька діяльність, спрямована на встановлення, аналіз та оцінку проблем підвищення ефективності та розвитку системи менеджменту підприємства, а також виявлення головних напрямів їх рішень. Організація такої діяльності передбачає здійснення ряду процедур, що дає змогу отримати необхідну інформацію про проблеми системи управління підприємством. Таким чином, управлінська діагностика полягає в оцінці якості (дієвості) системи та результатів управління підприємством.

Основні напрямки такої діагностики передбачають:

- аналіз системи цілей підприємства та стратегій їх досягнення;
- аналіз організаційної структури управління підприємством;
- оцінку якості управління персоналом;
- аналіз системи процесів управління та інформації, що циркулює по цим процесам;
- діагностику організаційної культури.
- оцінку загальних результатів діяльності підприємства

Діагностика економічної безпеки підприємства – це містке, комплексне поняття. У загальному вигляді її можна визначити як відсутність різного роду небезпек і загроз, або наявність можливостей щодо їх попередження, захисту

своїх інтересів та недопущення втрат нижче критичної межі. У процесі антикризового управління за допомогою діагностики визначають: симптоми кризових явищ; стадію й ступінь розвитку кризи; варіанти виходу з кризи і т. д.

Фінансова діагностика діяльності підприємства передбачає здійснення повномасштабного фінансового аналізу за результатами його господарської діяльності. Слід нагадати, що господарська діяльність вважається ефективною, якщо підприємство: раціонально використовує наявні активи; своєчасно погашає зобов'язання; функціонує рентабельно.

Метою фінансової діагностики є наглядна оцінка динаміки розвитку підприємства, його фінансового стану. Діагностика фінансового стану підприємства як визначалось раніше ґрунтується на аналізі із використанням фінансових коефіцієнтів, який складається із 6 частин: операційного аналізу; аналізу операційних витрат; аналізу управління активами; аналізу ліквідності; аналізу довгострокової платоспроможності; аналізу прибутковості.

1.3 Методи діагностики підприємства

В процесі аналізу фінансово-економічного стану підприємства можуть використовуватися найрізноманітніші прийоми, методи та моделі аналізу. Їх кількість та широта застосування залежать від конкретних цілей аналізу та визначаються його завданнями в кожному конкретному випадку.

Напрямки економічної діагностики визначають об'єкти діагностики, від яких, у свою чергу, залежить вибір методів. Залежно від, того яка інформація використовується, методи економічної діагностики розділяються на кількісні й методи експертної оцінки. В основі застосування кількісних методів лежить визначення кількісних показників, що певним чином характеризують діяльність

підприємства і досягнуті результати. Вибір кількісних параметрів залежить від виду і напряму економічної діагностики, а також від специфіки підприємства.

Кількісні методи Серед найбільш розповсюджених кількісних методів економічної діагностики можна виділити наступні:

1. Статистичні методи – передбачають аналіз первинної інформації за допомогою її узагальнення шляхом визначення відносних і середніх величин, індексів, а також показників, що характеризують ряди динаміки (темпи приросту, зростання, абсолютне значення одного відсотка приросту та ін.). Найчастіше при проведенні діагностики вдаються до визначення відносних величин (коефіцієнтів), а також показників структури, що характеризують стан підприємства. Визначення показників за певний період дає змогу оцінити тенденції розвитку підприємства, що особливо важливо при оцінці його економічного стану.

2. Методи економічного (факторного) аналізу – передбачають пояснення змін результативних показників змінами показників факторних.

3. До найбільш розповсюджених методів факторного аналізу слід віднести балансовий метод, а також багатфакторні мультиплікативні моделі, що дають змогу врахувати вплив змін багатьох факторів на зміну результативних показників. Головний недолік цієї групи методів полягає в тому, що їх застосування дозволяє пояснити причини змін показників, але не дає змогу оцінити наслідки.

4. Методи економічного аналізу – застосовуються для аналізу економічного стану підприємства і обґрунтування рішень для забезпечення його покращання. Найбільш розповсюдженими методами цієї групи можна вважати: R-аналіз (аналіз за допомогою економічного коефіцієнтів) що передбачає визначення показників, які характеризують ліквідність, прибутковість і структуру капіталу підприємства, а також оборотність його активів.

5. Методи інтегральної оцінки економічного стану підприємства – дозволяють оцінити економічний стан підприємства на основі визначення інтегральних показників. При цьому показники, що поєднуються в інтегральному,

відбивають вплив певних факторів на економічний стан і обираються підприємством з урахуванням специфіки діяльності.

6. Методи діагностики банкрутства – застосовують з метою встановлення вірогідності банкрутства підприємства. Найбільш розповсюдженим є застосування емпіричних моделей, які дозволяють оцінити ймовірність банкрутства на основі врахування економічних результатів підприємства, співвідношення активів та зобов'язань, структури капіталу та інших факторів. Найбільш відомою серед таких моделей є модель Альтмана.

7. Методи визначення вартості підприємства (методи оцінки бізнесу) – застосовують для діагностики вартості підприємства. Залежно від принципів, покладених в основу визначення вартості, методи оцінки поділяються на три підходи: Доходний підхід – застосовується для підприємств, що демонструють зростання економічних результатів, є перспективними і мають стратегічні переваги. Вартість таких підприємств визначається на основі прогнозування і дисконтування грошових потоків за певний період. Логіка застосування доходного підходу ґрунтується на тому, що вартість підприємства визначається з урахуванням поточної вартості майбутніх грошових потоків, тобто економічних вигод власника.

8. Порівняльний (ринковий) підхід – передбачає визначення вартості підприємства на основі інформації про угоди щодо продажу аналогічних підприємств. Застосування методів цього підходу можливе лише за умов розвиненого фондового ринку і високої ділової активності його суб'єктів. Витратний підхід – передбачає визначення вартості підприємства на основі розрахунку ринкової вартості активів з урахуванням зобов'язань на певний момент часу. Він застосовується для визначення вартості підприємств які припинили свою діяльність і не можуть бути оцінені іншими методами.

9. Експертні методи застосовують для діагностики стану підприємства у випадках, коли явища або процеси, що розглядаються, не можуть бути оцінені кількісно. Загальною рисою цих методів є те, що основою діагностики є аналіз

думок експертів, які залучаються підприємством з урахуванням їх досвіду та компетенції.

Перевагою експертних методів є їх відносна простота для прогнозування практично будь-яких ситуацій, у тому числі в умовах неповної інформації. Важливою особливістю цих методів є можливість прогнозувати якісні характеристики ринку, наприклад: зміна соціально-політичного становища на ринку або вплив екології на виробництво і споживання тих чи інших товарів.

До недоліків експертних методів належать: суб'єктивність думок експертів та обмеженість їхніх суджень.

Експертні оцінки поділяються на індивідуальні і колективні.

До індивідуальних відносять: метод інтерв'ю; аналітичні доповідні записки; сценарії.

Колективні включають:

- опитування експертів (споживачів, торговельних працівників, керівників і фахівців підприємства, сторонніх фахівців, компетентних – досліджуваній області та ін.);
- метод комісій;
- метод мозкових атак;
- метод синектики;
- метод «Дельфі».

До найбільш розповсюджених експертних методів належать SWOT-аналіз, метод Дельфі і «метод мозкового штурму».

10. SWOT-аналіз – використовується здебільшого у стратегічному плануванні і пов'язаний з визначенням сильних та слабких сторін підприємства, а також можливостей та загроз що впливають на його діяльність. Основними етапами застосування методу є класифікація факторів, оцінка їх впливу з урахуванням думок експертів, оцінка досягнутих результатів та прийняття рішень щодо посилення позицій підприємства. Метод досить часто застосовується для розробки маркетингових стратегій, оскільки дозволяє оцінити конкурентні переваги підприємства.

11. Метод Делфі – передбачає прийняття рішень на основі залучення експертів, виявлення їх думок з проблемних питань шляхом анкетування та статистичної обробки результатів. Основними етапами методу є: визначення завдання експертизи, формування експертної групи, організація і проведення експертизи, обробка результатів і прийняття рішення. При формуванні групи експертів враховується їх досвід у сфері вирішення подібних проблем і кваліфікація. Опитування експертів проводиться із забезпеченням конфіденційності їх думок. При цьому застосовують заздалегідь розроблені анкети. Важливим етапом методу є оцінка результатів опитування. На основі обробки думок експертів визначається коефіцієнт конкордації, що ілюструє, наскільки оцінки експертів узгоджені між собою.

Однією з переваг методу є широка сфера його застосування: він застосовується не тільки для оцінки економічних явищ і процесів, але й у інших сферах діяльності.

12. Метод «мозкового штурму» - на відміну від попереднього передбачає відкрите обговорення експертами шляхів вирішення абсолютно нових проблем. У процесі обговорення можуть висловлюватися будь які ідеї, які потім доопрацьовуються. Метод «мозкового штурму» не передбачає проведення анкетування та обробки результатів. Головна мета його застосування – запропонувати методи вирішення проблем, з якими підприємство стикається вперше.

Основною метою аналізу економічних результатів є розробка і обґрунтованих управлінських рішень, направлених на підвищення ефективності діяльності господарюючого суб'єкта [12, с.81].

Першочерговими завданнями аналізу економічних результатів, завдяки яким досягається його головна мета, є: оцінка динаміки абсолютних показників економічних результатів (прибутку і рентабельності); визначення напряму і розміру впливу окремих факторів на суму прибутку та рівень рентабельності; виявлення та оцінка можливих резервів зростання прибутку й рентабельності; розробка заходів щодо використання виявлених резервів.

Показники економічних результатів характеризують абсолютну ефективність господарювання підприємства. Найважливіші серед них є показники прибутку, який в умовах ринкової економіки складає основу економічного розвитку підприємства. Зростання прибутку створює фінансову базу для самофінансування, розширеного виробництва, розв'язання соціальних проблем та задоволення матеріальних проблем трудових колективів. За рахунок прибутку також виконується частина зобов'язань підприємства перед бюджетом, банками та іншими підприємствами та організаціями. Кінцевий економічний результат діяльності підприємства - це його чистий прибуток або збиток.

Прибуток є реальною частиною чистого доходу, створеного додатковою працею. Тільки після продажу продукту (робіт, послуг) чистий дохід приймає форму прибутку. Кількість прибутку визначається як різниця між виручкою від господарської діяльності підприємства (після сплати податку на додану вартість, акцизного податку і інших відрахувань з виручки до бюджетних і небюджетних фондів) і сумою всіх витрат на цю діяльність.

Розглянемо, які саме чинники впливають на цей підсумковий показник. Основним чинником є дохід (виручка) від реалізації продукції, що свідчить про ринковий попит на продукцію підприємства, повернення вкладених у виробництво коштів і можливість розпочати новий виробничий цикл. Розмір виручки від реалізації залежить від обсягів і структури виробництва за видами продукції та ринкових цін кожного виду. Відділи маркетингу підприємств зобов'язані постійно аналізувати ринковий попит на продукцію підприємства і своєчасно на нього реагувати. Економічне обґрунтування обсягів виробництва виконується через пошук так званого критичного обсягу, критичної точки, або точки беззбитковості.

Ще один чинник, який істотно впливає на розмір чистого прибутку, — це сукупні витрати на виробництво і збут продукції: собівартість реалізованої продукції, а також адміністративні витрати (загальногосподарські витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства) та витрати на збут

(витрати на утримання підрозділів, що займаються збутом продукції, рекламу, доставку продукції споживачам тощо).

Амортизаційні відрахування відіграють важливу роль у системі обліку та плануванні діяльності підприємства. Вони є внутрішнім джерелом фінансування. Розмір амортизаційних відрахувань зменшує прибуток, що оподатковується. Таким чином, амортизаційні відрахування — істотний чинник стимулювання інвестиційної діяльності підприємства.

Джерелом отримання прибутку (збитку) разом з реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг) може бути також діяльність підприємства, не пов'язана з реалізацією продукції.

Такими джерелами можуть виступати: прибуток від пайової участі в спільних підприємствах; прибуток від здачі в оренду землі і основних фондів; одержані і виплачені пені, штрафи; збитки від списання безнадійної дебіторської заборгованості, по якій закінчилися терміни позовної давності; доходи по акціях, облігаціях, депозитах; доходи і збитки від валютних операцій; прибутки (збитки) минулих років, виявлені в поточному році; фінансова допомога від інших організацій; збитки від стихійних лих.

Збитки від виплати штрафів виникають у зв'язку з порушенням договорів з іншими підприємствами, організаціями і установами.

Збитки від списання безнадійної дебіторської заборгованості виникають звичайно на тих підприємствах, де постановка обліку і контролю за станом розрахунків знаходиться на низькому рівні.

Основним джерелом інформації про фінансові результати діяльності підприємства є форма №2 бухгалтерської звітності („Звіт про фінансові результати”). Згідно з цією формою послідовність формування чистого прибутку (збитку) графічно можна зобразити як на рисунку 2 [15, с.38].

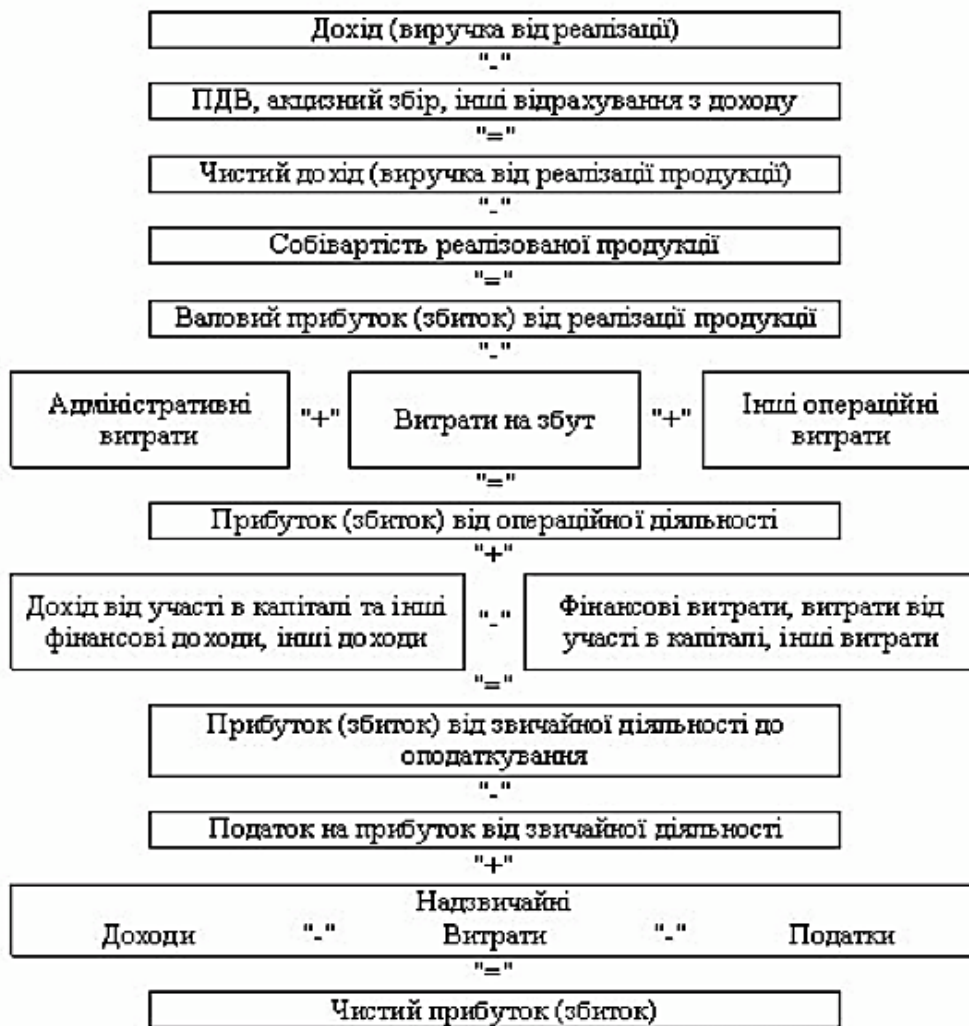

Рис. 1.2 – Формування чистого прибутку (збитку) підприємства

З цієї схеми ми добре бачимо ті основні важелі, використовуючи які підприємство може змінювати рівень свого прибутку. Такі як: об'єм та ціна реалізації; витрати на виробництво, керівництво, реалізацію та ін.; обсяги та напрямки інвестицій.

Висновки до 1 розділу

Підводячи підсумок за розділом I зробимо висновок, що аналіз різноманітних трактувань сутності економічного стану підприємства може бути дуже багато. В процесі аналізу фінансово-економічного стану підприємства можуть використовуватися найрізноманітніші прийоми, методи та моделі аналізу. Їх кількість та широта застосування залежать від конкретних цілей аналізу та визначаються його завданнями в кожному конкретному випадку. Напрямки економічної діагностики визначають об'єкти діагностики, від яких, у свою чергу, залежить вибір методів. У сучасній економічній науці є численні розробки у сфері аналізу та прогнозування діяльності підприємства, при здійсненні яких необхідно встановити чи існують будь-які сумніви у продовженні безперервної діяльності економічного суб'єкта у майбутньому, тобто виявити й оцінити ознаки (критерії) ймовірності банкрутства підприємства.

РОЗДІЛ 2 ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «ДНІПРОВСЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ»

2.1 Загальна характеристика ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»»

ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» — найбільше підприємство України повного металургійного циклу. Виробляє щорічно 5600 тис. тонн агломерату, 4350 тис. тонн чавуну, 3850 тис. тонн сталі, 3829 тис. тонн готового прокату. Середня кількість працівників (осіб) на 2018 рік складає: 9147 людей. Середньооблікова кількість працівників, які не перебувають в обліковому складі (позаштатні) за 2018 рік становить:

- зовнішні сумісники - 3 особи;
- працюючі за цивільно-правовими договорами - 25 осіб.

Кількість працюючих на умовах неповного робочого часу (дня, тижня) станом на 31.12.2018 року становить - 10 осіб. Фонд оплати праці з нарахуваннями за 2018 рік становить 1 446 354,3 тис. грн. Фонд оплати праці з нарахуваннями за 2018 рік збільшився відносно попереднього року на 479624,5 тис. грн. або на 49,6 %, за рахунок простою комбінату з квітня по серпень 2017 року з причини «гарячої» консервації та оплати робітників в розмірі 2/3 тарифної ставки (окладу).

Основні види діяльності підприємства:

- Виробництво чавуну, сталі та феросплавів (основний)
- Оптова торгівля металами та металевими рудами
- Вантажний залізничний транспорт

Будівництво, ПАТ «Дніпровського металургійного комбіната» почалося в серпні 1887 р і до середини липня 1888 року го були зведені дві доменні печі. Майже всі труби Кам'янського заводу були влаштовані зсередини без лісів і зводилися сім'єю німців - чоловіком, дружиною і братом, яким робочі підносили матеріали. Особливо відважної серед німців була жінка. Вона одна закінчувала

найбільш небезпечну роботу кладки вершини труб, де під час вітру відчувалося відчутне коливання споруди. Робота велася швидко.

Незважаючи на те, що до літа 1888 року забудова площ поетапно просувалася, директору споруджуваного заводу Вільгельму Бассон не вдалося здійснити будівництво - гроші, виділені на нього, закінчилися. Роботи проводились без складання кошторису, основний капітал був вичерпаний, акціонери ЮРДМО зрозуміли, що компанія - на межі банкрутства. Відсторонити Бассона з посади стало необхідністю. Звільненого адміністратора замінив відомий промисловець Ігнатій Ясюкович, який зумів успішно продовжити і закінчити будівництво, яке припало на осінь і зиму. Підсумок - 2 березня 1889 роки (17 лютого по старому стилю) - Задуто першу доменна піч. 28 грудня 1917 року - Завод націоналізований. Громадянська війна- Завод законсервований.

5 вересня 1925 року- Завод названий ім'ям Ф.Е.Дзержинського. Велика Вітчизняна війна- У серпні 1941 року основне заводське обладнання та висококваліфіковані фахівці евакуйовані на Магнітку. Понад 4 тисячі металургів Дзержинки пішло на фронт. 3 серпня 1941 року по жовтень 1943 місто було окуповане. За цей період окупантам не вдалося налагодити випуск основної продукції заводу. Але вже 21 листопада 1943 роки (на 26 день після звільнення міста) була видана перша сталь. 70 - 80-ті роки ХХ століття - Досягнуто найвища інтенсивність в роботі підприємства, його продукція відправлялася в 58 країн світу, в тому числі унікальна (була і залишається) - шпунтові палі типу Ларсен і єдині в світі катані вагонні осі. 1982 рік - Введено в експлуатацію сучасний киснево-конверторний комплекс виробництва сталі. 80 - 90 роки - Виведено з експлуатації нерентабельні бесемерівський і мартенівські цехи, кілька старих прокатних станів і допоміжних об'єктів.

1999 рік - У рамках переходу підприємства на роботу в нових економічних умовах воно перетворено у ВАТ "Дніпровський металургійний комбінат ім.Ф.Е.Дзержинського". Квітня 2000р. - Відбулося перше загальні збори акціонерів підприємства. 2005-2006 рік - Послідовно були виконані серйозні капітальні ремонти з модернізацією двох конвертерів, в ході яких проведена

повна заміна корпусів агрегатів, котлів-охолоджувачів та іншого допоміжного обладнання. Травень 2007 р. - Запуск доменної печі №1М (модернізована) виробничою потужністю більше 1 млн.тонн чавуну на рік.

23.05.2011 - Відкрите акціонерне товариство "Дніпровський металургійний комбінат ім. Ф. Е. Дзержинського" перейменовано в Публічне акціонерне товариство "Дніпровський металургійний комбінат ім. Ф. Е. Дзержинського". Травень 2014 р - У сортопрокатному цеху пройшов останній етап гарячого випробування стану 400/200. Дротова лінія почала давати продукцію.

Найбільше багатство комбінату - його люди. Більше 5 тисяч металургів Дзержинки відзначені за свою працю державними нагородами, 8 осіб - Герої Соціалістичної праці, 15 осіб - лауреати Державних премій.

Далеко за межами країни відомі імена вихідців з Дніпровського металургійного комбінату. Серед них: Ясюкович І.І. - засновник заводу; Бардін І.П. - віце-президент Академії Наук СРСР; Брежнев Л.І. - Генеральний секретар ЦК КПРС; Щербицький В.В. - перший секретар ЦК КП України; Дубина О.В. - перший віце-прем'єр Кабінету Міністрів України.

Публічне акціонерне товариство «Дніпровський металургійний ПАТ «ДМК» - єдиний в Україні постачальник катаної осьової заготовки для залізничного транспорту, шпунтових паль типу Ларсен, рейок контактних для метрополітену, сталевих куль, що мелють, трубною заготовки. Сталеплавильний комплекс має в своєму розпорядженні сучасними технічними засобами і технологією, що забезпечують високу якість киснево-конверторного сталі по макро- і мікроструктурі: десульфуріяція чавуну, комплексна доведення металу, особливі конструкторські та технологічні рішення машин безперервного лиття.

Технологія виробництва дозволяє отримувати сталь з вмістом сірки і фосфору не більше 0,025% кожного елемента, сталь з введенням додаткових легуючих елементів (молібдену, ванадію, титану), а також прокат відповідний по хімічному складу і механічними властивостями вимогам зарубіжних стандартів DIN, EN, ASTM, API та ін.

Устаткування прокатного переділу забезпечує отримання необхідних споживчих властивостей готової металопродукції.

До складу комбінату входять такі виробничі підрозділи:

- цех підготовки залізорудної сировини для виробництва агломерату агломераційний цех з відділенням підготовки шихти і спекательні відділенням з 6-ю агломашин загальною площею спікання 450 кв.м;
- доменний цех;
- киснево-конвертерний комплекс з 2-ма 250-тонними конвертерами з верхньою продувкою, 2-ма сортовими шестиструмкових криволінійними машинами безперервного лиття заготовок, 1-ої сортової семіручьевої криволінійної машиною безперервного лиття заготовок, станцією комплексного доведення металу;
- прокатний цех з комплексом прокатного обладнання: блюмінг "1150", трубозаготовочних стан "900 * 750 * 3", універсальний стан "1200", кліть "800", рейкобалковий цех з комплексом прокатного обладнання: блюмінг "1050", рейкобалковий стан "925" , заготівельна кліть "925", сортопрокатний ділянку з 15-клітьового напівбеззупинним станом "350", осепрокатний ділянку зі станом поперечно-гвинтової прокатки "250" і двома шаропркатних станами "40-80";
- 9 ремонтно-механічних цехів;
- 5 енергетичних цехів;
- 3 транспортних цеху;
- 11 допоміжних цехів;
- науково-виробниче об'єднання;
- лабораторії

В теперішній час основні види продукції, яку виготовляє підприємство являються:

1. Металопродукція: чавун; заготівка квадратна; заготівка трубна; заготівка неперервноліта; прокат фасонний круглого перетину; прокат фасонний; катанка;

кулі сталеві помольні; заготовки профільні поперечно-гвинтового плющення; сталь гарячекатана для армування залізобетонних конструкцій.

2. Інша продукція: аргон рідкий; азот рідкий; кисень рідкий; криптон-ксенонова суміш; неон-гелієва суміш; шлаки доменні; колошнікова суміш.

У таблиці 2.1 розглянемо реалізацію основних продуктів підприємства.

Таблиця 2.1 – Реалізація основної продукції ПАТ «Дніпровського металургійного комбіната» за 2018 р. за видами продукції (тис. грн.)

Найменування продукції	К-во, тонн	Середня ціна, грн./тн.	Вартість реалізації, грн.
Арматура	49764,08	13804,06	686946143,30
Блюми товарні	9640,77	12640,94	121868383,92
Заготовка квадратна	11169,77	13574,83	151627822,84
Заготовка МБЛЗ	1796420,52	11615,89	20867021409,82
Заготовка профільна	348,75	26081,97	9096189,77
Заготовка профільна напівоброблена	11068,05	35451,77	392382081,94
Заготовка трубна	36243,05	13584,03	492326694,35
Катанка	317168,17	13559,28	4300571500,02
Прокат круглий	15789,81	14572,76	230101125,58
Рейки	52,93	16747,80	886427,55
Кут	36114,52	14895,51	537944125,40
Чавун	265268,30	8685,80	2304068084,91
Кулі	52918,68	17209,27	910692081,70
Швелер	18152,15	13601,53	246897107,58
Загальний підсумок	2620119,56	11927,86	31252429178,68

Загальна сума експорту у 2018 р. становила 12 130,4 тис.грн., частка експорту у загальному обсязі продажів 40,9 %.

Через військовий конфлікт на сході країни, втрату частини підприємств-партнерів і постачальників природних ресурсів, майже повну переорієнтацію в ринках збуту сировини, підприємство було вимушене в 2017 році здійснити зупинку (гарячу консервацію) на чотири місяці. Більше трьох місяців підприємство працювало на межі зупинки, за відсутністю фінансових ресурсів і нестачі сировини.

Близько двох місяців підприємство здійснювало пуско-налагоджувальні

роботи і запуск виробничих потужностей в режим постійної роботи, тільки останній квартал 2017 року підприємство працювало в штатному режимі. Для того щоб побачити, скільки виробляє підприємство основного товару зробимо таблицю 2.2.

Таблиця 2.2 – Об’єм виробництва за 2017-2018 роки:

	Агломерат, тонн	Чавун, тонн	Сталь, тонн	Товарна продукція, тонн
2018 год	3898424	2463144	2414272	2681988
2017 год	2002455	1329798	1367600	1341209
Відхилення, тонн	1895969	1133346	1046672	1340779

В середньому зростання виробництва в 2018 році по відношенню до 2017 року склало 89,1%. Для щоб побачити, як і у підприємства доходи та витрати зробимо таблицю 2.3:

Таблиця. 2.3 – Фінансовий результат від операційної діяльності товариства за 2017-2018 р., млн. грн.

Найменування показника	2017 рік	2018 рік
Об’єм реалізації металопродукції, т	1414435	2620120
Чистий дохід виручка від реалізації	15437	31339
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(16522)	(31748)
Валовий прибуток (прибуток/збиток)	(1085)	(409)

Продовження таблиці 2.3

Найменування показника	2017 рік	2018 рік
Інші операційні доходи	2935	705
Адміністративні витрати	(218)	(313)
Витрати на збут	(710)	(1406)
Інші операційні витрати	(13741)	(26898)
Фінансові результати від операційної діяльності	(12544)	(28321)

У 2018 році в порівнянні з 2017 роком підприємство відпрацювало задовільно. Суттєвих перебоїв у постачанні залізорудної сировини, коксу та металобрухту не було, на відміну від 2017 року. В 2017 році у зв'язку з фінансовими проблемами — підприємство вимушене було зупинити виробництво у II кварталі 2017 року, та після вирішення цих проблем відновити виробництво з липня 2017 року.

Рівень реалізації у натуральному вимірі у 2018 р. збільшився у порівнянні з 2017 рр. і становив 2 620,1 тис.т при 1 414,4 тис.т у 2017 р.

У 2018 р. реалізовано продукції та послуг на суму 31 339 млн. грн. при витратах на виробництво 31 748 млн. грн. (за 2017 р. реалізація склала 15 437 млн. грн. при витратах 16 522 млн. грн.). Збільшення доходів та витрат на виробництво у 2018 році у порівнянні з 2017 роком пов'язано:

- зі сталою роботою підприємства у 2018 році;
- зростанням цін на металопродукцію у зв'язку з поліпшення кон'юнктури на світових ринках металопрокату;
- зростанням цін: на основну сировину (концентрат та агломераційну руду); на металургійний брухт та на енергоносії (природний газ та електроенергію);
- зі збільшення витрат на збут в 2018 року у зв'язку зі збільшенням об'ємів реалізації металопродукції (витрати за залізничним тарифом і додаткові послуги при реалізації металопродукції).

2.2 Діагностика основних економічних показників ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»

Оцінка економічного стану підприємства передбачає певну послідовність виконання аналітичної роботи. Комплексний аналіз економічного стану передбачає наступні кроки:

1. Кількісно в статистиці і в динаміці оцінюється розмір порушення основних показників, що формуються в інформаційній базі підприємства.

2. Виявляються причини порушення пропорцій що визначені на підприємстві, динаміка зміни їх впливу на перебіг фінансової «хвороби» підприємства.

В економічній літературі на сьогодні пропонується досить значна кількість показників для аналізу економічного стану підприємства. Найчастіше вони групуються, але й існують різні варіанти цього групування. Основні показники оцінювання економічного та фінансового стану підприємства формують п'ять груп:

– показники майнового стану: майно підприємства, коефіцієнти зношення, оновлення, вибуття та придатності основних засобів;

– показники ліквідності та платоспроможності: власний капітал, коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами, коефіцієнт покриття, коефіцієнти абсолютної, швидкої ліквідності, чистий оборотний капітал та частка оборотних коштів у активах;

– показники фінансової стійкості: коефіцієнти платоспроможності, фінансової залежності, фінансування, співвідношення власних та позикових коштів; – показники рентабельності: рентабельність продажів, основної діяльності та рентабельність власного капіталу;

– показники ділової активності: термін окупності власного капіталу, фондівіддача, термін окупності основних засобів. Для оцінки використовуються бухгалтерська фінансова звітність, тобто система показників, які відображають

майновий і фінансовий стан підприємства на конкретну дату. Вона складається з наступних взаємопов'язаних форм: Баланс (ф.1); Звіт про фінансові результати, (ф. 2); Звіт про рух грошових коштів, (ф.3); Звіт про власний капітал, ф.4; «Примітки до фінансової звітності», ф.5. Фінансова звітність ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» за 2017 – 2018 роки [18; 19] представлена в Додатку А та Б відповідно.

Економічний стан підприємства, перш за все, оцінюється шляхом горизонтального та вертикального аналізу балансу. Для цього дані фінансової звітності перетворюють у відповідну аналітичну форму за якою визначаються структура та зміни в капіталі підприємства. У балансі підприємства відображається склад ресурсів і джерела формування ресурсів. Визначаються фактори що впливають на можливість підприємства вести ефективну господарську діяльність, співвідношення певних складових елементів активу і пасиву, а також взаємозв'язок між ними.

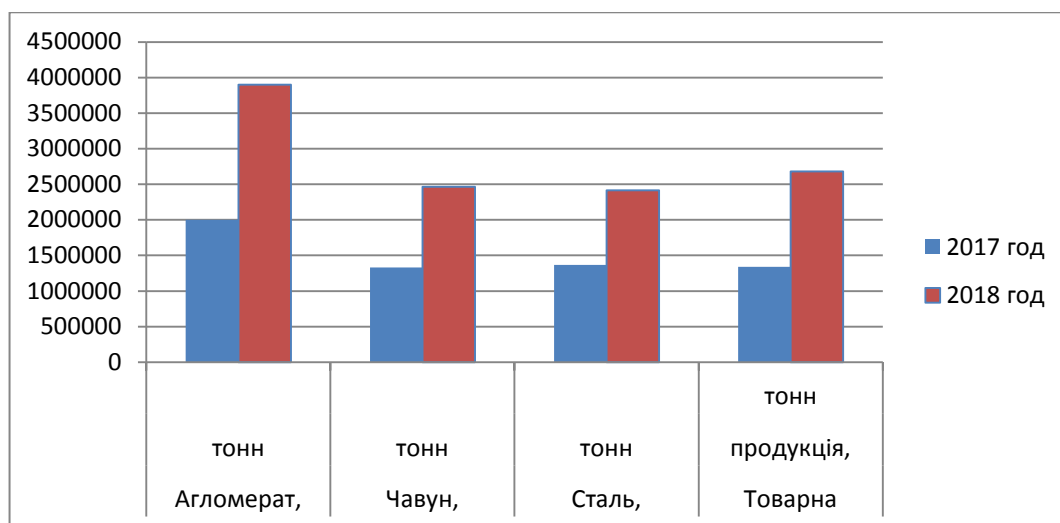
Одним із основних показників економічного стану є потужність та ступінь викокистання обладнання (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Виробничі потужності та ступінь використання обладнання

Переділ	2017		2018		Відхилення	
	Затверджена потужність, тис.тон	% використаня	Затверджена потужність, тис.тон	% використаня	Затверджена потужність, тис.тон	% використаня
Агломерат	5 293,2	37,80	4 338,3	89,90	-954,9	52,10
Чавун	2 954,2	45,00	2 870,4	85,80	-83,8	40,80
Сталь	3 447,5	39,70	3 062,8	78,80	-384,7	39,10
Прокат	2 030,0	15,80	673,6	88,30	-1 356,4	72,50

За результатами роботи 2018 року всі основні цехи комбінату відпрацювали зі зниженням обсягів виробництва у порівнянні з 2017 роком. Щоб краще роздивитися різницю виробничу потужність за 2017 - 2018 рр. розглянемо рис. 2.3

Рисунок. 2.3 - Виробничі потужності за 2017 -2018 рр.

Для того, щоб подивитися як працював комбінат розглянемо дані у табл. 2.5 результати діяльність підприємства.

Таблиця 2.5 – Результати діяльності підприємства ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»

№	Показник	Роки			Відхилення (+,-)			
		2016.	2017 р.	2018 р.	в абсолютних величинах, тис. грн		%	
					2017р - 2016р	2018р - 2017р	(2017р /2016р) *100	(2018р /2017р)* 100
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2	Чистий дохід (р. 2000)	14146198	15437297	31338778	1291099	15901481	109,13	203,01
3	Собівартість продукції (р. 2050)	(13192677)	(16247711)	(31748171)	-3055034	-15500460	123,16	195,40
4	Прибуток (збиток) (р. 2195)	(2398318)	(12544347)	(28321307)	1014602	-15776960	523,05	225,77

Продовження таблиці 2.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9
5	Основні засоби (р. 1011)	6340123	6591155	6785054	251032	193899	103,96	102,94
6	Оборотні засоби (р. 1100)	3177039	2724947	3741310	-452092	1016363	85,77	137,30
7	Чисельність персоналу	-	9599 осіб	9147 осіб	-	-452 осіб	-	95,29
8	Фонд оплати праці	-	966729,8	1446354,3	-	479624,5	-	149,61
9	Продуктивність праці (р.2000/р.4)	-	1608,22	3426,13	-	1817,91	-	213,04
10	Середня заробітна плата праці (р. 5/р.4)	-	100,71	158,12	-	57,41	-	157,01

Аналізуючи дані табл. 2.5 приходимо до висновку, що чистий дохід у 2018 року у порівнянні з 2017 р. зростає на 15901481 тис.грн., це становить 203,01 %. Собівартість у 2017 році відносно чистого доходу збільшується. Збиток на 2018 рік збільшився, та склав (-28321307 тис. грн.), оборотні засоби збільшились на 1016363 тис.грн. У 2018 році персонал меншився на 452 людини. Продуктивність праці та заробітна плата у 2018 році зросли.

Оцінка результатів діяльності підприємства здійснюється за наступними показниками: чистий дохід, основні засоби, оборотні засоби, чисельність персоналу, фонд оплати праці, продуктивність праці, середня заробітна плата праці.

Для оцінки використання основних засобів розраховують наступні показники:

- 1) Фондовідача (показує, скільки чистого доходу приходить на кожну гривню середньої річної вартості):

$$\text{Фордовідача} = \frac{p.2000}{p.1001} \quad (2.1)$$

2) Фондоміскість:

$$\text{Фондоміскість} = \frac{p.1001}{p. 2000} \quad (2.2)$$

3) Фондоозброєність:

$$\text{Фондоозброєність} = \frac{p.2000}{\text{чисельність персоналу}} \quad (2.3)$$

Показники, що характеризують ефективне використання оборотних засобів наступні:

- Коефіцієнт оборотності показує кількість оборотів за рік. Чим вище показник, тим ефективніше оборотні засоби. Коефіцієнт оборотності розраховується за формулою:

$$\text{Коефіцієнт оборотності розраховується} = \frac{p.2000}{p. 1100} \quad (2.4)$$

- тривалість одного обороту:

$$\text{тривалість одного обороту} = \frac{p.1100}{p.2000} \times 365 \text{ днів} \quad (2.5)$$

Ефективність використання праці персоналу оцінюються за показниками продуктивності праці. Розраховується за формулою:

$$\text{Продуктивність праці} = \frac{\text{р.1900}}{\text{чисельність персоналу}} \quad (2.6)$$

Середня заробітня плата персоналу за місяць розраховується за формулою:

$$\text{Середня заробітня плата} = \frac{\text{фонд заробітної плати}}{\text{чисельність персону} \times 12 \text{ місяців}} \quad (2.7)$$

Результати розрахунків оцінки діяльності підприємства запишемо у табл. 2.6

Таблиця 2.6 – Оцінка результатів діяльності підприємства ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»

Показник	Роки			Відхилення (+,-)			
	2016 р.	2017 р.	2018 р.	в абсолютних величинах, тис. грн		%	
				2017 р.- 2016 р.	2018 р.- 2017 р.	(2017р /2016р)*100	(2018р /2017р)*100
Фондовідача	2,23	2,37	4,62	0,14	2,25	106,28	194,94
Фондомісткість	0,45	0,42	0,22	-0,03	-0,2	93,33	52,38
Фондоозброєність	-	679,99	741,78	-	61,79	-	109,09
Коефіцієнт оборотності	0,22	0,18	0,12	-0,04	-0,06	81,81	66,67
Тривалість одного обороту	81,97	64,43	45,57	-17,54	-18,86	78,60	70,73
Продуктивність праці	-	2693,56	3477,43	-	783,87	-	129,10
Середня заробітня плата	-	8,39	13,18	-	4,79	-	157,09

Аналізуючи дані таблиці 2.6 приходимо до висновку, що з 2016 року по 2018 рік фондовідача збільшилась. Якщо подивимося на показник фондоозброєності, то він збільшився у 2018 році на 61,79 тис. грн., фондоміскість за весь розглянутий період зменшилась. Продуктивність праці збільшила на 783,87 тис. грн.. Відповідно і збільшилась середня заробітна плата.

2.3 Оцінка фінансового стану ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»

Фінансовий стан підприємства є дуже містким поняттям. Для його характеристики у економічній літературі досить часто застосовуються такі критерії, як:

- фінансова стійкість підприємства - такий стан його фінансових ресурсів, їх розподіл та використання, який забезпечує розвиток підприємства на основі зростання прибутку та капіталу при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності в умовах допустимого ризику;
- платоспроможність - здатність підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями;
- кредитоспроможність - здатність до отримання кредитів та їх своєчасного погашення за рахунок власних коштів та інших фінансових ресурсів;
- прибутковість роботи підприємства;
- оптимальність з точки зору економічного становища підприємства розподілу прибутку, що залишається в його розпорядженні після сплати податків і обов'язкових відрахувань;
- раціональне розміщення основних і оборотних коштів (власних і позикових), перш за все, недопущення відволікання грошей у запаси непотрібного підприємству устаткування, яке довгий час не монтується і не використовується, наднормативні запаси товарно-матеріальних цінностей, витрат виробництва у дебіторську заборгованість, інші позапланові й непродуктивні витрати;

- наявність власних фінансових ресурсів (основних і оборотних коштів) не нижче мінімального необхідного рівня для організації виробничого процесу і процесу реалізації продукції;

- ліквідність балансу - ступінь покриття зобов'язань підприємства такими активами, строк перетворення яких у грошові кошти відповідає строку погашення зобов'язань.

Одним із показників оцінки діяльності підприємства є структура капіталу. Аналіз структури капіталу балансу ПАТ "Дніпровського меткомбінату" за 2017 - 2018 рр. представлений в табл.2.7:

Таблиця 2.7 – Аналіз структури капіталу 2017 р.

Показник	На початок звітнього періоду		На кінець звітнього періоду		Відхилення (+,-)	
	Тис. грн	%	Тис. грн	%	Тис. грн	П.п.
1	2	3	4	5	6=4-2	7=5-3
Пасив						
I. Власний капітал (р.1495), у тому числі	(11057116)	-75,28	(24619361)	-95,22	-13562245	-19,94
Зареєстрований капітал (р.1400)	1694136	11,53	1694136	6,55	0	-4,98
Капітал у дооцінках (р. 1405)	0	0	0	0	0	0
Додатковий вкладений капітал (р. 1410)	3	0,00002	2	0,000008	-1	0,00078
Резервний капітал (р.1415)	0	0	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (р. 1420)	0	0	0	0	0	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення (р. 1595)	298509	2,03	563494	2,18	264985	0,15
III. Поточні зобов'язання (р. 1695), у тому числі:	25446954	173,25	49911313	193,04	24464359	19,79
Короткострокові кредити банку (р. 1600)	4146574	25,23	4433814	17,15	287240	-8,08
Поточні заборгованість за довгостроковими забор'язаннями (р. 1610)	0	0	0	0	0	0

Продовження таблиці 2.7

1	2	3	4	5	6	7
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги (р. 1615)	14418503	98,16	21634774	83,68	7216271	-14,48
Поточні зобов'язання за розрахунками та інші (р. 1620+1625+1630)	228941	1,56	174332	0,67	-54609	-0,89
Поточні забезпечення (р.1660)	75898	0,52	122867	0,48	46969	-0,04
Доходи майбутніх періодів (р. 1665)	532	0,004	363	0,001	-169	-0,003
IV.Зобов'язання пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття (р.1700)	0	0	0	0	0	0
Баланс (р. 1900)	14688347	100	25855446	100	11167099	0
Аналіз структури капіталу 2018 р.						
Показник	На початок звітнього періоду		На кінець звітнього періоду		Відхилення (+,-)	
	Тис. грн	%	Тис. грн	%	Тис. грн	П.п.
Пасив						
1	2	3	4	5	6=4-2	7=5-3
I. Власний капітал (р.1495), у тому числі	-24619366	-95,22	-53719711	-168,89	-78339077	-73,67
Зареєстрований капітал (р.1400)	1694136	6,55	1694136	5,33	0	-1,22
Капітал у дооцінках (р. 1405)	0	0	0	0	0	0
Додатковий вкладений капітал (р. 1410)	2	0,000008	1	0,000003	-1	0,000006
Резервний капітал (р.1415)	0	0	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (р. 1420)	-26313400	-101,77	-55413744	-174,21	-29100344	-72,44
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення (р. 1595)	563494	2,18	860233	2,70	296739	0,52
III. Поточні зобов'язання (р. 1695), у тому числі:	49911313	193,04	84667489	266,18	34756176	73,14
Короткострокові кредити банку (р. 1600)	4433814	17,15	4274946	13,44	-158868	-3,71
Поточні заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями (р. 1610)	0	0	0	0	0	0

Продовження таблиці 2.7

1	2	3	4	5	6	7
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги (р. 1615)	21634774	83,68	35239084	110,79	13604310	27,11
Поточні зобов'язання за розрахунками та інші (р. 1620+1625+1630)	174332	0,67	238596	0,75	64264	0,08
Поточні забезпечення (р.1660)	122867	0,48	132988	0,42	10121	-0,06
Доходи майбутніх періодів (р. 1665)	363	0,001	0	0	-363	-0,001
IV.Зобов'язання пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття (р.1700)	0	0	0	0	0	0
Баланс (р. 1900)	25855441	100	31808011	100	5952570	0

Аналізуючи дані таблиці 2.7 приходимо до висновку, що структура капіталу підприємства є неефективною, оскільки власний капітал є більш низьким ніж сукупність позикового та залученого капіталу. Аналізуючи структуру капіталу в динаміці маємо можливість спостерігати негативну тенденцію змін питомої ваги на кінець звітнього періоду. Так станом на кінець звітнього періоду питомої ваги склала -168,89 тис.грн., що у порівнянні з даними показників на початок звітнього періоду стала -73,67%. Все це є підставою стверджувати, що керівництво підприємства не дбає про посилення фінансової міцності підприємства. Дане твердження засвідчують коефіцієнти автономної та фінансової залежності. Так станом на кінець звітнього періоду коефіцієнта автономії склав:

$$K_{ав} = \frac{СК}{ВБ} = \frac{р.1495}{р.1900} \quad (2.8)$$

$$K_{ав} = \frac{-24619361}{25855446} = -0,95$$

Станом на кінець звітнього періоду коефіцієнта фінансової залежності склав:

$$K_{ав} = \frac{ПК+(ЗК-ДМК)}{ВБ} = \frac{p.1595+(p.1695-p.1665)}{p.1900} \quad (2.9)$$

$$K_{ав} = \frac{563494 + (49911313 - 363)}{25855446} = 1,95$$

$-0,95 < 1,95$ – підприємство фінансово залежно

Враховуючи встановлені нормативи щодо фінансової автономії підприємства приходимо до висновку, що підприємство фінансово залежне. Ризик бізнесу визначається коефіцієнтом фінансової міцності, який на кінець звітнього періоду склав -0,49.

$$K_{фм} = \frac{ВК}{ПК+(ЗК-ДМК)} = \frac{p.1495}{p.1595+(p.1695-p.1665)} \quad (2.10)$$

$$K_{фм} = \frac{-24619361}{563494 + (49911313 - 363)} = -0,49$$

Порівнюючи отриманий результат зі встановленими нормативами (2,0), $-0,49 < 2$ приходимо до висновку, що підприємство є фінансово не стабільним. Отже ризик непокриття боргових зобов'язань великий.

Підводячи підсумки вище викладеного, приходимо до висновку, що ефективність управління капіталу підприємства не є прибутковим. Щоб краще побачити ефективність капіталу розглянемо табл. 2.8.

Таблиця 2.8 – Оцінка ефективності капіталу балансу 2017 р.

№	Показник	На початок року	На кінець року	Відхилення	
				Абсол.	Віднос., %
1	2	3	4	5	6

Продовження таблиці 2.8

1	2	3	4	5	6
2	Дохід від реалізації (р. 2000)	14146198	15437297	1291099	109,13
3	Основний капітал (р. 1095)	5404519	5095077	-309442	94,27
4	Рентабельність основного капіталу,% ((р. 2000/р.1095)*100)	261,75	302,98	41,23	115,75
5	Операційний дохід (р. 2000)	14146198	15437297	1291099	109,13
6	Оборотні активи (р. 1195)	9283828	20760369	11476541	223,62
7	Рентабельність оборотного капіталу ((р. 2000/р. 1195)*100)	152,37	74,36	-78,01	48,80
8	Чистий прибуток (р. 2350)	0	0	0	0
9	Чистий збиток (р. 2355)	(2717065)	(13220929)	-10503864	486,59
10	Власний капітал (р. 1495)	(11057116)	(24619361)	-13562245	222,66
11	Рентабельність власного капіталу,% ((р. 2355/р. 1495)*100)	24,57	53,70	29,13	218,56
12	Позиковий капітал (р. 1510+1600+1610)	4146574	4433814	287240	106,92
13	Рентабельність позикового капіталу,% (р. 8/10)*100	-11058465,61	-24619979,52	- 13561513,91	222,63
Оцінка ефективності капіталу балансу 2018					
№	Показник	На початок року	На кінець року	Відхилення	
				Абсол.	Відсот., %
1	2	3	4	5	6
14	Дохід від реалізації (р. 2000)	15437297	31338778	15901481	203,01
15	Основний капітал (р. 1095)	5095072	5608377	513305	110,07
16	Рентабельність основного капіталу,% ((р. 2000/р.1095)*100)	302,98	558,79	255,81	184,45

Продовження таблиці 2.8

1	2	3	4	5	6
17	Операційний дохід (р. 2000)	15437297	31338778	15901481	203,01
18	Оборотні активи (р. 1195)	20760369	26199634	5439265	126,20
19	Рентабельність оборотного капіталу ((р. 2000/р. 1195)*100)	74,36	119,62	45,26	160,87
20	Чистий прибуток (р. 2350)	0	0	0	0
21	Чистий збиток (р. 2355)	(13220929)	(28795591)	-15574662	217,80
22	Власний капітал (р. 1495)	-24619366	-53719711	-29100345	218,20
23	Рентабельність власного капіталу, % ((р. 2355/р. 1495)*100)	53,70	53,60	-0,1	99,81
24	Позиковий капітал (р. 1510+1600+1610)	4433814	4274946	-158868	96,42
25	Рентабельність позикового капіталу, % (р. 8/10)*100	-24619979,52	-53723117,54	- 29103138,02	218,21

Аналізуючи дані табл. 2.8 можемо зробити висновок, що чистий дохід у 2017 та 2018 роках зростає. Рентабельність основного капіталу у 2018 році виріс на 558,79 тис. грн.. Операційний дохід збільшився. Позиковий капітал у 2018 році зменшився, та складає 4274946 тис. грн..

Щоб дізнатися на скільки надійне підприємство у фінансовому відношенні розрахуємо табл. 2.9:

Таблиця 2.9 – Показник оцінки фінансового стану за 2017 р. (тис.грн.)

Фінансові результати	Абсолютні величини		Зміни	
	за попередній період	за звітний період	в абсолютних величинах (3 - 2), тис. грн	у % до попереднього періоду (4:2)*100
1	2	3	4	5
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (р.2000)	14146198	15437297	+1291099	+9,13

Собівартість реалізованої продукції (р. 2050)	(13192677)	(16247711)	-3055034	+23,16
Валовий прибуток (збиток) (р. 2090-р. 2095)	953521	(810414)	-1763935	-84,99
Інші операційні доходи (р. 2120)	7422794	2934647	-4488147	-60,46
Адміністративні витрати (р. 2130)	(247431)	(217707)	+29724	-12,01
Витрати на збут (р. 2150)	(813843)	(709971)	+103872	-12,76
Інші операційні витрати (р. 2180)	(9713359)	(13740902)	-4027543	+41,046
Прибуток від операційної діяльності (р. 2190)	0	0	0	0
Збиток від операційної діяльності (р. 2195)	(2398318)	(12544347)	-10146029	+423,05
Доход від участі в капіталі (р. 2200)	0	0	0	0
Інші фінансові доходи (р. 2220)	6098	2252	-3846	-63,07
Інші доходи (р. 2240)	55645	9856	-45789	-82,29
Фінансові витрати (р. 2250)	(371647)	(388862)	-17215	4,63
Втрати від участі в капіталі (р. 2255)	(0)	(0)	0	0
Інші витрати (р. 2270)	(18784)	(219185)	-200401	1066,87
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування (р. 2290)	0	0	0	0
Збиток від звичайної діяльності до оподаткування (р. 2295)	(2727006)	(13140286)	-10413280	+381,86
Витрати (дохід) з податку на прибуток (р. 2300)	9941	(80643)	-90584	-911,13
Чистий прибуток (р. 2350)	0	0	0	0
Чистий збиток (р. 2355)	(2717065)	(13220929)	-10503864	+386,59
Відрахування на соціальні заходи (р. 2510)	194267	181254	-13013	-6,70

Продовження таблиці 2.9

1	2	3	4	5
Амортизація (р. 2515)	207647	319763	+112116	+53,99
Інші операційні витрати (р. 2520)	1900072	8003315	+6103243	+321,21
Разом витрат (р. 2550)	16987095	25424947	+8437852	+49,67
Показник оцінки фінансового стану за 2018 р. (тис.грн.)				
Фінансові результати	Абсолютні величини		Зміни	
	за попередній період	за звітний період	в абсолютних величинах (3 - 2)	у % до попереднього періоду (4:2)*100
1	2	3	4	5
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (р.2000)	15437297	31338778	+15901481	+103,01
Собівартість реалізованої продукції (р. 2050)	(16247711)	(31748171)	-15500460	+95,40
Валовий прибуток (р. 2090)	0	0	0	0
Валовий збиток (р.2095)	(810414)	(409393)	401021	-49,48
Інші операційні доходи (р. 2120)	2934647	704673	-2229974	-75,99
Адміністративні витрати (р. 2130)	(217707)	(312912)	-95205	+43,73
Витрати на збут (р. 2150)	(709971)	(1405933)	-695962	+98,03
Інші операційні витрати (р. 2180)	(13740902)	(26 897 742)	-13156840	+95,75
Прибуток від операційної діяльності (р. 2190)	0	0	0	0
Збиток від операційної діяльності (р. 2195)	(12544347)	(28321307)	-15776960	+125,77
Доход від участі в капіталі (р. 2200)	0	0	0	0
Інші фінансові доходи (р. 2220)	2252	642	-1610	-71,49
Інші доходи (р. 2240)	9856	63	-9793	-99,36
Фінансові витрати (р. 2250)	(388862)	(452346)	-63484	+16,33
Втрати від участі в капіталі (р. 2255)	0	0	0	0

Продовження таблиці 2.9

Інші витрати (р. 2270)	(219185)	(22643)	+196542	-89,67
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування (р. 2290)	0	0	0	0
Збиток від звичайної діяльності до оподаткування (р. 2295)	(13140286)	(28795591)	-15655305	+119,14
Витрати (дохід) з податку на прибуток (р. 2300)	-80643	0	+80643	-100
Чистий прибуток (р. 2350)	0	0	0	0
Чистий збиток (р. 2355)	(13220929)	(28795591)	-15574662	+117,80
Елементи операційних витрат				
Матеріальні затрати (р. 2500)	16104298	30530768	+14426470	+89,58
Витрати на оплату праці (р. 2505)	816317	1268220	+451903	+55,36
Відрахування на соціальні заходи (р. 2510)	181254	281931	+100677	+55,54
Амортизація (р. 2515)	319763	356540	+36777	+11,50
Інші операційні витрати (р. 2520)	8003315	17352323	+9349008	+116,81
Разом витрат (р. 2550)	25424947	49789782	+24364835	+95,83

За представленими даними фінансової звітності останні три роки мала місце тенденція зменшення доходів від реалізації товарів, робіт, послуг. Також на підприємстві спостерігається позитивна тенденція змін чистого доходу. Водночас на комбінаті спостерігається зменшення собівартості продукції. Порівнюючи темпи росту чистого доходу 2018 році та собівартості продукції 2018 року, слід відмітити, що темпи росту собівартості нижче чим темпи росту чистого доходу.

Фінансування діяльності ПАТ "Дніпровський меткомбінат" здійснюється за рахунок власних та позикових коштів. Фінансовий стан підприємства в короткостроковій перспективі оцінюється показниками ліквідності та платоспроможності, які характеризують можливість своєчасного та повного розрахунку по короткостроковим зобов'язанням перед контрагентами. Першою характеристикою такої можливості може служити різниця між величиною

оборотних коштів та короткостроковими зобов'язаннями - це власний оборотний капітал (робочий капітал). Величина робочого капіталу, яка визначена як різниця між поточними активами та короткостроковими зобов'язаннями, складає на початок 2018 року -29150944 тис. грн., а на кінець 2018 року -58467855 тис. грн., тобто робочий капітал зменшився у 2 рази. Негативне значення величини власних обігових коштів як на початок так і на кінець 2018 року свідчить про відсутність у комбінату можливості погашати поточну заборгованість власними обіговими коштами.

Щоб побачити наскільки рентабельне підприємство розглянемо табл. 2.10.

Таблиця 2.10 – Оцінка рентабельності капіталу 2018 р.

Показник	Символ	2017	2018	абсолютна зміна (+,-)	віднос, %
1	2	3	4	5	6
Балансовий прибуток, тис. грн (р. 1420)	БП	-26313400	-55413744	-29100344	210,59
Виторг від реалізації продукції, тис. грн (р. 2000)	РП	15437297	31338778	15901481	203,01
Витрати виробництва, тис. грн (р. 2050)	В	(16247711)	(31748171)	-15500460	195,40
Чистий прибуток (збиток), тис. грн (р. 2350)	ЧП	(13220929)	(28795591)	-15574662	217,80
Середньорічна вартість капіталу, тис. грн (р. 1900)	К	25855441	31808011	5952570	123,02
у тому числі оборотний капітал, тис. грн (1195)	ОК	20760369	26199634	5439265	126,020
Коефіцієнт зміни балансового прибутку	a=БП:ЧП	1,99	1,92	-0,066	0,96
Рентабельність реалізованої продукції	b=ЧП:В	0,81	0,91	0,097	112,35
Число оборотів оборотного капіталу	c=В:ОК	-0,78	-1,21	-0,43	155,13
Частка оборотного капіталу в загальній вартості капіталу	d=ОК:К	0,80	0,82	0,02	102,5
Рентабельність балансова (загальна)	y=БП:К	-1,02	-1,74	-0,72	170,59

Аналізуючи дані табл. 2.10 можемо зробити висновок, що ПАТ "Дніпровський меткомбінат" не є рентабельним. У таблиці 2.11 розглянемо платіжний баланс підприємства.

Таблиця 2.11 – Платіжний баланс 2017 р.

Актив			Пасив		
Наявні кошти для покриття заборгованості	П. з .п.	К.з.п.	Негайні та інші платежи	П. з .п.	К.з.п.
Грошові кошти та їх еквіваленти (р. 1165)	34681	8379	Заборгованість по позикам (р. 1600+1610)	4146574	4433814
Розрахунки дебіторами (р. 1120+1125+1130+1135+1140+1145+1155)	6028024	19496669	Заборгованість кредіторами (р.1695-1600--1610-1665)	21299848	45477136
Всього	6062705	19505048	Всього	25446422	49910950
Сальдо	19383717	-	Сальдо	-	30405902
Баланс	25446422	19505048	Баланс	25446422	19505048
Платіжний баланс 2018 р.					
Актив			Пасив		
Наявні кошти для покриття заборгованості	П. з .п.	К.з.п.	Негайні та інші платежи	П. з .п.	К.з.п.
Грошові кошти та їх еквіваленти (р. 1165)	8379	160874	Заборгованість по позикам (р. 1600+1610)	4433814	4274946
Розрахунки дебіторами (р. 1120+1125+1130+1135+1140+1145+1155)	16227176	22137872	Заборгованість кредіторами (р.1695-1600--1610-1665)	45477136	80392543
Всього	16235555	22298746	Всього	49910650	84667489
Сальдо	33675095	-		-	62368743
Актив			Пасив		
Баланс	49910650	22298746	Баланс	49910650	22298746

Аналізуючи дані табл. 2.11 приходимо до висновку, оскільки на початок звітнього періоду зобов'язання перевищують грошові кошти, то є підстави стверджувати що підприємство на початок звітнього періоду вічуває дефіцит коштів. Забезпечення погашення дебіторських заборгованостей (покупці та

замовники) сприяло отримання на кінець звітнього періоду грошових коштів у сумі 62368743 ти. г.рн.

У таблиці (2.12) "Аналіз ліквідності балансу ПАО "Дніпровський меткомбінат" за 2018 рік", порівнюються активи і пасиву балансу.

Таблиця 2.12 – Аналіз ліквідності балансу ПАТ «Дніпровський меткомбінат» за 2017 - 2018 рр., тис. грн.

Аналіз ліквідності балансу 2017 р.					
Актив	Умовне позначення	Початок звітнього періоду	Кінець звітнього періоду	Платіжний надлишок або нестача (+,-)	
				Початок звітнього періоду	Кінець звітнього періоду
1	2	3	4	5	6
Найбільш активні активи (р. 1165+1160)	A1	34681	8379	-	-
Активи, що швидко реалізуються (р. 1120+1125+1130+1135+1140+1155+1170+1190)	A2	6072108	18027043	-	+
Активи, що повільно реалізуються (р. 1100+1110+1170+1190)	A3	3177039	2724947	+	+
Важкорезалізовані активи (р. 1095+1200)	A4	5404519	5095077	+	+
Баланс		14688347	25855446	+	+
Пасив					
Найбільш термінові пасиви (р. 1695-1600-1610-1165)	П1	21265699	45469120	-	-
Короткострокові пасиви (р. 1600+1610)	П2	4146574	4433814	-	+
Довгострокові пасиви (р. 1595)	П3	298509	563494	+	+
Постійні пасиви (р. 1495+1700)	П4	-11057116	-24619361	+	+
Баланс		14688347	25855446	+	+
Аналіз ліквідності балансу 2018 р.					
Актив	Умовне позначення	Початок звітнього періоду	Кінець звітнього періоду	Платіжний надлишок або нестача (+,-)	
				Початок звітнього періоду	Кінець звітнього періоду
Найбільш активні активи (р. 1165+1160)	A1	8379	160874	-	-
Активи, що швидко реалізуються (р. 1120+1125+1130+1135+1140+1155+1170+1190)	A2	18027043	22297450	+	+

Продовження таблиці 2.12

Активи, що повільно реалізуються (р. 1100+1110+1170+1190)	A3	2724947	3741310	+	+
Важкорезалізовані активи (р. 1095+1200)	A4	5095072	5608386	+	+
Баланс		25855441	31808011	+	+
Пасив					
Найбільш термінові пасиви (р. 1695-1600-1610-1165)	П1	45469120	80231669	-	-
Короткострокові пасиви (р. 1600+1610)	П2	4433814	4274946	+	+
Довгострокові пасиви (р. 1595)	П3	563494	860233	+	+
Постійні пасиви (р. 1495+1700)	П4	-24619366	-53719711	+	+
Баланс		25855441	31808011	+	+

Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) характеризує здатність підприємства виконувати короткострокові зобов'язання та здійснювати непередбачені витрати впродовж певного періоду. Фактичні значення даного коефіцієнту як на початок 2018 року (0,42) так і на кінець 2018 року (0,31) Низьке значення цього показника говорить, про недостатній рівень покриття поточних зобов'язань оборотними активами, а також про загальну низьку ліквідність. Незмінно низьке значення коефіцієнту абсолютної ліквідності на початок (0,001) і кінець (0,002) 2018 року вказує на відсутність у підприємства найбільш ліквідних активів - грошових коштів. Даний коефіцієнт показує частку поточних зобов'язань, яка може бути погашена на дату складання балансу. Нормативне значення коефіцієнта свідчить, що для нормальної діяльності підприємство повинно мати 20% грошових коштів від величини короткострокових зобов'язань. В даному випадку, доведений вище коефіцієнт свідчить про те, що комбінат не здатен задовольнити потреби кредиторів в критичній ситуації. Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами - коефіцієнт який характеризує наявність власних обігових коштів у підприємства, необхідних для його фінансової стабільності (нормативне значення 0,1). На початок та на кінець 2018 року значення коефіцієнту склало від'ємне значення, що свідчить про незадовільне забезпечення власними коштами. Низьке значення даного

коефіцієнту на протязі 2018 року пов'язане з відсутністю прибутку у підприємства (табл. 2.13).

Таблиця 2.13 – Розрахунок коефіцієнта ліквідності 2017 -2018 рр.

Показник	Формула розрахунку	Нормативне значення	Початок звітнього періоду	Кінець звітнього періоду	Зміни (+,-)
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$A1/(П1+П2)$	0,25-0,35	0,001	0,002	0,001
Коефіцієнт поточної ліквідності	$(A1+A2)/(П1+П2)$	0,8-1,0	0,24	0,36	0,12
Коефіцієнт загальної ліквідності	$(A1+A2+A3)/(П1+П2)$	2,0-3,0	2,53	0,42	-2,11
Розрахунок коефіцієнта ліквідності 2018 р.					
Показник	Формула розрахунку	Нормативне значення	Початок звітнього періоду	Кінець звітнього періоду	Зміни (+,-)
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$A1/(П1+П2)$	0,25-0,35	0,000168	0,0019	0,0017
Коефіцієнт поточної ліквідності	$(A1+A2)/(П1+П2)$	0,8-1,0	0,42	0,31	-0,09
Коефіцієнт загальної ліквідності	$(A1+A2+A3)/(П1+П2)$	2,0-3,0	0,42	0,31	-0,11

Для визначення ліквідності балансу використовуються відповідні групи активу і пасиву балансу. Баланс вважається абсолютно ліквідним, якщо виконуються чотири наступні співвідношення: 1) $A1 \geq П1$, що не дотримано в аналізованому періоді; 2) $A2 \geq П2$, що дотримано в аналізованому періоді; 3) $A3 \geq П3$, що дотримано в аналізованому періоді; 4) $A4 \leq П4$, що не дотримано в аналізованому періоді. Результати аналізу ліквідності балансу свідчать, що як на початок, так і на кінець 2018 року баланс ПАТ "Дніпровський меткомбінат" не є абсолютно ліквідним. Розмір найбільш ліквідних активів значно менше термінових пасивів - свідомство того, що грошові кошти і їх еквіваленти значно менше короткострокових зобов'язань. Активи що швидко реалізуються перевищують короткострокові пасиви, що говорити про достатню забезпеченість

підприємства активами, які швидко реалізуються і про здатність підприємства розраховуватися по короткострокових зобов'язаннях. Активи, що повільно реалізуються, також значно перевищують довгострокові пасиви. Відношення важко реалізованих активів до постійних пасивів свідчить про недотримання мінімальної умови фінансової стійкості - наявність у підприємства власних обігових коштів. Не виконання цієї умови на початок і кінець 2018 року дозволяє зробити висновок про недостатньо стійкий фінансовий стан підприємства (табл. 2.14).

Таблиця 2.14 – Показники оцінки фінансової стійкості підприємства 2017 р.

№	Показники	На початок року	На кінець року
1	Власний капітал (р. 1495)	-24619366	-53719711
2	Необоротні активи (р. 1095)	5095072	5608377
3	Власні оборотні засоби (р. 1495-1095)	-29714438	-59328088
4	Запаси та затрати (р. 1100+1110+1170+1190)	2745321	3900888
5	Забезпеченість запасів і затрат власними оборотними коштами (р. 3-4)	-32459759	-63228976
6	Довгострокові зобов'язання (р. 1595)	563494	860233
7	Наявність довгострокових джерел формування запасів (р. 3+6-4)	-31896265	-62368743
8	Короткострокові кредити (р. 1600+1610)	4433814	4274946
9	Наявність загальної величини джерел формування запасів (р. 3+6+8-4)	-27462451	-58093797
10	Тип фінансової стійкості	IV тип	IV тип
Показники оцінки фінансової стійкості підприємства 2018 р.			
№	Показники	На початок року	На кінець року
1	Власний капітал (р. 1495)	-24619366	-53719711
2	Необоротні активи (р. 1095)	5095072	5608377
3	Власні оборотні засоби (р. 1495-1095)	-29714438	-59328088
4	Запаси та затрати (р. 1100+1110+1170+1190)	2745321	3900888
5	Забезпеченість запасів і затрат власними оборотними коштами (р. 3-4)	-32459759	-63228976
6	Довгострокові зобов'язання (р. 1595)	563494	860233
7	Наявність довгострокових джерел формування запасів (р. 3+6-4)	-31896265	-62368743

№	Показники	На початок року	На кінець року
8	Короткострокові кредити (р. 1600+1610)	4433814	4274946
9	Наявність загальної величини джерел формування запасів (р. 3+6+8-4)	-27462451	-58093797
10	Тип фінансової стійкості	IV тип	IV тип

Аналізуючи таблицю 2.21, можливо зробити висновок, що наше підприємство відноситься до IV типу фінансової стійкості. Тобто четвертий тип фінансової стійкості - кризовий фінансовий стан, коли підприємство знаходиться на межі банкрутства, за якого запаси і витрати більші суми власних оборотних коштів, кредитів під товарно-матеріальні цінності та залучених тимчасово вільних джерел засобів. Керівництву підприємства необхідно терміново виявити причини настання кризи та вжити заходів щодо відновлення фінансової стійкості підприємства.

2.4 Дослідження фінансової кризи на підприємстві: вітчизняні та зарубіжні методики

У сучасній економічній науці є численні розробки у сфері аналізу та прогнозування діяльності підприємства, при здійсненні яких необхідно встановити чи існують будь-які сумніви у продовженні безперервної діяльності економічного суб'єкта у майбутньому, тобто виявити й оцінити ознаки (критерії) ймовірності банкрутства підприємства.

Найбільш поширеними у сучасній фінансовій літературі багатofакторними моделями прогнозування банкрутства є моделі Альтмана, Спрингейта та інших економістів, які по суті, являють собою моделі обробки вхідної інформаційної бази на основі розрахунку інтегрального показника фінансового стану підприємства – об'єкта дослідження.

1. Модель Альтмана (у різних літературних джерелах використовуються такі назви: п'ятифакторна модель Альтмана, індекс Z, розрахунок Z-показника, індекс кредитоспроможності, індекс Альтмана).

Ця методика запропонована у 1968 р. відомим західним економістом, професором Нью-Йоркського університету Едвардом Альтманом. Модель Альтмана є результатом обстеження та дослідження 66-підприємств (із яких 50 % визнані банкрутами, а інші продовжили функціонувати) із використанням 22-х фінансових показників. Серед них було відібрано 5 найважливіших коефіцієнтів для прогнозування банкрутства підприємств, які найбільше характеризують прибутковість капіталу та його структуру з різних позицій.

Загалом модель Альтмана має такий вигляд:

$$Z = 1,2K_1 + 1,4K_2 + 3,3K_3 + 0,6K_4 + 1,0K_5, \quad (3.1)$$

де K_1, K_2, K_3, K_4, K_5 – коефіцієнти:

K_1 – середньорічна величина власних оборотних коштів/середньорічних активів ((різниця між сумою підсумку "розділу I пасиву балансу Ф. 1". "Власний капітал" (р. 1380) та підсумком розділу I активу балансу (р. 1095) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2);

K_2 – чистий прибуток (збиток)/середньорічна вартість активів (ф. 2 (р. 2355 гр. 3)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2);

K_3 – прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування/середньорічна вартість активів (ф. 2 (р. 2355 гр. 3)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)) /2);

K_4 – ринкова вартість власного капіталу/середньорічна величина зобов'язань (ф 1 (р. 1495 гр. 4)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2);

K_5 – чистий дохід (виручка) від реалізації/середньорічна вартість активів (ф. 2 (р. 2000 гр. 3)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2).

У моделі Альтмана перший фактор (K_1) характеризує фінансову стійкість і платоспроможність підприємства, другий і третій (K_2, K_3) – рентабельність

активів, четвертий (K4) – відображає структуру капіталу, п'ятий (K5) – оборотність активів.

Коефіцієнти 1,2; 1,4; 3,3; 0,6; 1,0 вибрані емпірично на підставі статистичних даних про банкрутство підприємств за 22-річний період.

Залежно від критичного значення Z-показника ступінь можливості банкрутства підприємства визначається матрицею, яка наведена у табл. 2.15.

Таблиця 2.15 – Ступінь можливого банкрутства підприємства

Значення показника	$Z \leq 1,80$	$1,81 \leq Z \leq 2,70$	$2,71 \leq Z \leq 2,99$	$Z \geq 3,0$
Ймовірність банкрутства	Дуже високе	Висока	Можлива	Дуже низька

Точність прогнозу в моделі Альтмана протягом одного року становить 95 %, двох років – 83 %. Це досить висока точність, але недоліки моделі полягає у тому, що її доцільно використовувати лише для невеликих компаній-емітентів, акції яких вільно котируються на фондових біржах.

Отже, практичне застосування індексу Альтмана обмежується лише мати ринкову оцінку власного капіталу (показник K4). Враховуючи недостатню розвиненість фондового ринку в Україні, звернень переважної більшості українських підприємств по індексу Альтмана в вигляді формули (2.1) буде некоректним. Підприємства України можуть застосовувати індекс, запропонований Альтманом у 1983 році:

$$Z = 0,717K_1 + 0,84K_2 + 3,107K_3 + 0,42K_4 + 0,995K_5, \quad (3.2)$$

де K_4 – середньорічна вартість власного капіталу/середньорічна величина зобов'язань $(\phi.1((p. 1495 \text{ гр.3} + p. 1300 \text{ гр. 4}))/2) / \phi.1((p. 1525 \text{ гр.3} + p. 1695 \text{ гр. 3} + p. 1700 \text{ грн. 3} + p. 1525 \text{ гр.4} + p. 1695 \text{ гр. 4} + p. 1700 \text{ гр. 4}))/2)$.

2. Модель Спрінгейта – передбачає розрахунок інтегрального показника, за яким здійснюється оцінка ймовірності банкрутства підприємства за формулою:

$$Z = 1,03K_1 + 3,07K_2 + 0,66K_3 + 0,4K_4, \quad (3.3)$$

де K_1, K_2, K_3, K_4 – коефіцієнти:

K_1 – середньорічна величина власних оборотних коштів/середньорічна вартість активів (ф. 1 ((р. 1195 гр. 3 + р. 1195 гр. 4)) / 2) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2);

K_2 – прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування/середньорічна вартість активів (ф. 2 (р. 190 гр. 3)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4))/2);

K_3 – прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування/середньорічна величина поточних зобов'язань (ф. 2 (р. 2295 гр. 3)) / ф.1((р. 1700 гр.3 + р. 1700 гр. 4)/2);

K_4 – чистий дохід (виручка) від реалізації/середньорічна вартість активів (ф. 2 (р. 2000 гр. 3)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2).

Якщо $Z < 0,862$, то підприємство з достовірністю 92 % може бути віднесене до категорії потенційних банкрутів; якщо $Z \geq 0,862$, підприємство має стабільний фінансовий стан.

3. Тести на ймовірність банкрутства Лису (Z_L) та Таффлера (Z_T):

$$Z_L = 0,063X_1 + 0,092X_2 + 0,057X_3 + 0,001X_4, \quad (3.4)$$

де X_1, X_2, X_3, X_4 – коефіцієнти:

X_1 – середньорічна вартість оборотних активів/середньорічна вартість активів (ф. 1 ((р. 1195 гр. 3 + р. 1195 гр. 4)) / 2) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2);

X_2 – валовий прибуток (збиток)/середньорічна вартість активів (ф. 2 (р. 2095 гр. 3)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2);

X_3 – нерозподілений прибуток (непокритий збиток)/ середньорічна вартість активів (ф. 1 (р. 1420 гр. 4)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2);

X_4 – середньорічна вартість власного капіталу/середньорічна величина зобов'язань (ф. 1 (р. 1495 гр. 3 + р. 1495 гр. 4)/2)) / ф.1((р. 1525 гр.3 + р. 1695 гр. 3 + р. 1700 гр. 3 + р. 1525 гр.4 + р. 1695 гр. 4 + р. 1700 гр. 4)) / 2).

Граничне значення: $ZЛ = 0,037$.

$$Z_T = 0,03X_1 + 0,13X_2 + 0,18X_3 + 0,16X_4, \quad (3.5)$$

де X_1, X_2, X_3, X_4 – коефіцієнти:

X_1 – валовий прибуток (збиток)/середньорічна величина короткострокових зобов'язань (ф. 2 (р. 2095 гр. 3)) / (ф. 1 (р. 1600 гр. 3 + р. 1600 гр. 4) / 2));

X_2 – середньорічна вартість оборотних активів/ середньорічна величина зобов'язань (ф. 1 ((р. 1195 гр. 3 + р. 1195 гр. 4) / 2) / ф.1((р. 1525 гр.3 + р. 1695 гр. 3 + р. 1700 гр. 3 + р. 1525 гр.4 + р. 1695 гр. 4 + р. 1700 гр. 4) / 2));

X_3 – середньорічна величина короткострокових зобов'язань/середньорічна вартість активів (ф. 1 (р. 1600 гр. 3 + р. 1600 гр. 4) / 2)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2));

X_4 – чистий дохід (виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) / середньорічна вартість активів (ф. 2 (р. 2000 гр. 3)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2)).

Якщо $ZТ > 0,3$, то підприємство має гарну довгострокову перспективу діяльності; при $ZТ > 0,2$ – існує ймовірність банкрутства.

4) Показник діагностики платоспроможності Конана і Гольдера – розраховуються за формулою:

$$Z_{кг} = 0,16X_1 - 0,22X_2 + 0,87X_3 + 0,10X_4 - 0,24X_5, \quad (3.6)$$

де X_1, X_2, X_3, X_4, X_5 – коефіцієнти:

X_1 – середньорічна величина дебіторської заборгованості і грошових коштів/середньорічна вартість активів (ф. 1 ((р. 1125 гр. 3 + р. 1135 гр. 3 + р. 1130 гр. 3 + р. 1140 гр. 3 + р. 1145 гр. 3 + р. 1155 гр. 3 + р. 1125 гр. 4 + р. 1135 гр. 4 + р.

1130 гр. 4 + р. 1140 гр. 4 + р. 1145 гр. 4 + р. 1155 гр. 4)) / 2) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2);

X_2 – середньорічна вартість необоротних активів/середньорічна вартість активів (ф. 1 ((р. 1095 гр. 3 + р. 1095 гр. 4)/2)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2);

X_3 – фінансові витрати/чистий дохід (ф. 2 (р. 2250 грн. 3)) / (ф. 2 (р. 2000 гр. 3));

X_4 – витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи/дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (ф 2 (р. 2505 гр. 3 + р. 2510 гр. 3))

X_5 – валовий прибуток (збиток) / середньорічна величина зобов'язань (ф. 2 (р. 2095 гр. 3)) / ф.1((р. 1525 гр.3 + р. 1695 гр. 3 + р. 1700 грн. 3 + р. 1525 гр.4 + р. 1695 гр. 4 + р. 1700 гр. 4)) / 2).

Наведене рівняння було отримане за допомогою кореляційного аналізу статистичної вибірки даних щодо 95 малих і середніх промислових підприємств. Ймовірність затримки платежів для різних значень ZТ наведено у табл. 2.16.

Таблиця 2.16 – Вірогідність затримки платежів для різних значень Z

Величина	+0,210	+0,480	+0,002	-0,026	-0,068	-0,087	-0,107	-0,133	-0,164
Вірогідність	100	90	80	70	50	40	30	20	10

5. Універсальна дискримінантна функція – її побудовано згідно з кількома методиками прогнозування банкрутства:

$$Z = 1,5K_1 + 0,08K_2 + 10K_3 + 5K_4 + 0,3K_5 + 0,1K_6, \quad (3.7)$$

де $K_1, K_2, K_3, K_4, K_5, K_6$ – коефіцієнти:

K_1 , – cash-flow (чистий прибуток+амортизація) / середньорічна величина зобов'язань (ф. 2 (р. 2355 гр. 3) + (ф. 2 р. 2515 гр. 3)) / ф.1((р. 1525 гр.3 + р. 1695 гр. 3 + р. 1700 грн. 3 + р. 1525 гр.4 + р. 1695 гр. 4 + р. 1700 гр. 4)) / 2);

K_2 , – середньорічна вартість активів/середньорічна величина зобов'язань (ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2)) / ф.1((р. 1525 гр.3 + р. 1695 гр. 3 + р. 1700 грн. 3 + р. 1525 гр.4 + р. 1695 гр. 4 + р. 1700 гр. 4)) / 2);

K_3 , – чистий прибуток (збиток) / середньорічна вартість активів (ф. 2 (р. 2355 гр. 3)) / (ф.1((р. 2550 гр.3 + р. 2550 гр. 4)/2));

K_4 , – чистий прибуток (збиток) / чистий дохід (виручка) від реалізації (ф. 2 (р. 2355 гр. 3)) / (ф. 2 (р. 2000 гр. 4));

K_5 , – середньорічна величина виробничих запасів / чистий дохід (виручка від реалізації) (ф. 1 (р. 1101 гр. 3 + р. 1101 гр. 4)) / (ф. 2 (р. 2000 гр. 4));

K_6 , – чистий дохід (виручка) від реалізації/ середньорічна вартість активів (ф. 2 (р. 2000 гр. 4)) / (ф.1((р. 2550 гр.3 + р. 2550 гр. 4)/2)).

Значення Z – показника можна інтерпретувати так:

$Z > 2$ – підприємство вважається фінансово стійким, і йому не загрожує банкрутство;

$1 < Z \leq 2$ – фінансова рівновага підприємства порушена, але за умови переходу на антикризове управління банкрутство йому не загрожує;

$0 < Z \leq 1$ – підприємству загрожує банкрутство, якщо воно не здійснить санаційних заходів;

$Z \leq 0$ – підприємство є напівбанкрутом.

Отже, розрахуємо вище наведені багатofакторні моделі.

1. Модель Альтмана:

$$Z_{2017} = 1,2 * 0,2513 + 1,4 * (-0,6522) + 3,3 * (-0,6482) + 0,6 * (-1,2145) + 1,0 * 0,7615 = -2,7177$$

$Z_{2017} = 1,2 \times ((\text{різниця між сумою підсумку "розділу I пасиву балансу Ф. 1" "Власний капітал" (р. 380) та підсумком розділу I активу балансу (р. 1095) / ф.1((р.1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2) + 1,4 \times ((\text{ф. 2 (р. 2355 гр. 3)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2)) + 3,3 \times (\text{ф. 2 (р. 2295 гр. 3)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)) / 2) + 0,6 \times (\text{ф 1 (р. 1495 гр. 4)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2) + 1 \times (\text{ф. 2 (р. 2000 гр. 3)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2);$

$$Z_{2018} = 1,2 * 0,1945 + 1,4 * (-0,9987) + 3,3 * (- - 0,9987) + \\ + 0,6 * (-1,8632) + 1,0 * 1,087 = -4,4917$$

$Z_{2018} = 1,2 \times ((\text{різниця між сумою підсумку "розділу I пасиву балансу Ф. 1" "Власний капітал" (р. 380) та підсумком розділу I активу балансу (р. 1095) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2) + 1,4 \times ((\text{ф. 2 (р. 2355 гр. 3)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2)) + 3,3 \times (\text{ф. 2 (р. 2295 гр. 3)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)) / 2) + 0,6 \times (\text{ф 1 (р. 1495 гр. 4)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2) + 1 \times (\text{ф. 2 (р. 2000 гр. 3)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2);$

3. Модель Спрінгейта:

$$Z_{2017} = 1,03 * 0,741 + 3,07 * (-0,6482) + 0,66 * 0 + 0,4 * 0,7615 = -0,9221;$$

$Z_{2017} = 1,03 \times (\text{ф. 1 ((р. 1195 гр. 3 + р. 1195 гр. 4)) / 2) / \text{ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2) + 3,07 \times (\text{ф. 2 (р. 2295 гр. 3)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)) / 2) + 0,66 \times (\text{ф. 2 (р. 2295 гр. 3)) / ф.1((р. 1700 гр.3 + р. 1700 гр. 4)/2) + 0,4 \times (\text{ф. 2 (р. 2000 гр. 3)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2).$

$$Z_{2018} = 1,03 * 0,8144 + 3,07 * (-0,9987) + 0,66 * 0 + 0,4 * 1,087 = -1,7926$$

$Z_{2018} = 1,03 \times (\text{ф. 1 ((р. 1195 гр. 3 + р. 1195 гр. 4)) / 2) / \text{ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2) + 3,07 \times (\text{ф. 2 (р. 2305 гр. 3)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)) / 2) + 0,66 \times (\text{ф. 2 (р. 2295 гр. 3)) / ф.1((р. 1700 гр.3 + р. 1700 гр. 4)/2) + 0,4 \times (\text{ф. 2 (р. 2000 гр. 3)) / ф.1((р. 1300 гр.3 + р. 1300 гр. 4)/2).$

4. Модель Лису:

$$Z_{2017} = 0,063 * 0,0467 + 0,092 * (-0,0037) + 0,057 * (-0,074) + \\ + 0,001 * (-0,0007) = -0,0317$$

$$Z_{2017} = 0,063 \times (\phi. 1 ((p. 1195 \text{ гр. } 3 + p. 1195 \text{ гр. } 4)) / 2) / \phi.1((p. 1300 \text{ гр.} 3 + p. 1300 \text{ гр. } 4)/2) + 0,092 \times (\phi. 2 (p. 2095 \text{ гр. } 3)) / \phi.1((p. 1300 \text{ гр.} 3 + p. 1300 \text{ гр. } 4)/2) + 0,057 \times (\phi. 1 (p. 1420 \text{ гр. } 4)) / \phi.1((p. 1300 \text{ гр.} 3 + p. 1300 \text{ гр. } 4)/2) + 0,001 \times (\phi. 1 (p. 1495 \text{ гр. } 3 + p. 1495 \text{ гр. } 4)/2)) / \phi.1((p. 1525 \text{ гр.} 3 + p. 1695 \text{ гр. } 3 + p. 1700 \text{ грн. } 3 + p. 1525 \text{ гр.} 4 + p. 1695 \text{ гр. } 4 + p. 1700 \text{ гр. } 4)) / 2).$$

$$Z_{2018} = 0,063 * 0,013 + 0,092 * (-0,0013) + 0,057 * (-0,1096) + 0,001 * (-0,0006) = -0,0601$$

$$Z_{2018} = 0,063 \times (\phi. 1 ((p. 1195 \text{ гр. } 3 + p. 1195 \text{ гр. } 4)) / 2) / \phi.1((p. 1300 \text{ гр.} 3 + p. 1300 \text{ гр. } 4)/2) + 0,092 \times (\phi. 2 (p. 2095 \text{ гр. } 3)) / \phi.1((p. 1300 \text{ гр.} 3 + p. 1300 \text{ гр. } 4)/2) + 0,057 \times (\phi. 1 (p. 1420 \text{ гр. } 4)) / \phi.1((p. 1300 \text{ гр.} 3 + p. 1300 \text{ гр. } 4)/2) + 0,001 \times (\phi. 1 (p. 1495 \text{ гр. } 3 + p. 1495 \text{ гр. } 4)/2)) / \phi.1((p. 1525 \text{ гр.} 3 + p. 1695 \text{ гр. } 3 + p. 1700 \text{ грн. } 3 + p. 1525 \text{ гр.} 4 + p. 1695 \text{ гр. } 4 + p. 1700 \text{ гр. } 4)) / 2).$$

5. Модель Таффлера:

$$Z_{2017} = 0,03 * (-0,0057) + 0,13 * 0,0518 + 0,18 * 0,0381 + 0,16 * 0,1218 = 0,21$$

$$Z_{2017} = 0,03 \times (\phi. 2 (p. 2095 \text{ гр. } 3)) / (\phi. 1 (p. 1600 \text{ гр. } 3 + p. 1600 \text{ гр. } 4) / 2)) + 0,13 \times (\phi. 1 ((p. 1195 \text{ гр. } 3 + p. 1195 \text{ гр. } 4) / 2) / \phi.1((p. 1525 \text{ гр.} 3 + p. 1695 \text{ гр. } 3 + p. 1700 \text{ грн. } 3 + p. 1525 \text{ гр.} 4 + p. 1695 \text{ гр. } 4 + p. 1700 \text{ гр. } 4) / 2) + 0,18 \times (\phi. 1 (p. 1600 \text{ гр. } 3 + p. 1600 \text{ гр. } 4)) / 2)) / \phi.1((p. 1300 \text{ гр.} 3 + p. 1300 \text{ гр. } 4)/2) + 0,16 \times (\phi. 2 (p. 2000 \text{ гр. } 3)) / \phi.1((p. 1300 \text{ гр.} 3 + p. 1300 \text{ гр. } 4)/2);$$

$$Z_{2018} = 0,03 * (-0,0028) + 0,13 * 0,0454 + 0,18 * 0,0272 + 0,16 * 0,1739 = 0,24$$

$$Z_{2018} = 0,03 \times (\phi. 2 (p. 2095 \text{ гр. } 3)) / (\phi. 1 (p. 1600 \text{ гр. } 3 + p. 1600 \text{ гр. } 4) / 2) + 0,13 \times (\phi. 1 ((p. 1195 \text{ гр. } 3 + p. 1195 \text{ гр. } 4) / 2) / \phi.1((p. 1525 \text{ гр.}3 + p. 1695 \text{ гр. } 3 + p. 1700 \text{ грн. } 3 + p. 1525 \text{ гр.}4 + p. 1695 \text{ гр. } 4 + p. 1700 \text{ гр. } 4) / 2) + 0,18 \times (\phi. 1 (p. 1600 \text{ гр. } 3 + p. 1600 \text{ гр. } 4)) / 2) / \phi.1((p. 1300 \text{ гр.}3 + p. 1300 \text{ гр. } 4)/2) + 0,16 \times (\phi. 2 (p. 2000 \text{ гр. } 3)) / \phi.1((p. 1300 \text{ гр.}3 + p. 1300 \text{ гр. } 4)/2);$$

6. Модель Конана і Гольдера:

$$Z_{2017} = 0,16 * 0,5928 - 0,22 * 0,259 + 0,87 * (-0,0252) + 0,10 * 0,0646 - 0,24 * (-0,0215) = 0,0276$$

$$Z_{2017} = 0,16 \times (\phi. 1 ((p. 1125 \text{ гр. } 3 + p. 1135 \text{ гр. } 3 + p. 1130 \text{ гр. } 3 + p. 1140 \text{ гр. } 3 + p. 1145 \text{ гр. } 3 + p. 1155 \text{ гр. } 3 + p. 1125 \text{ гр. } 4 + p. 1135 \text{ гр. } 4 + p. 1130 \text{ гр. } 4 + p. 1140 \text{ гр. } 4 + p. 1145 \text{ гр. } 4 + p. 1155 \text{ гр. } 4)) / 2) / \phi.1((p. 1300 \text{ гр.}3 + p. 1300 \text{ гр. } 4)/2) - 0,22 \times (\phi. 1 ((p. 1095 \text{ гр. } 3 + p. 1095 \text{ гр. } 4)/2)) / \phi.1((p. 1300 \text{ гр.}3 + p. 1300 \text{ гр. } 4)/2) + 0,87 \times (\phi. 2 (p. 2250 \text{ грн. } 3)) / (\phi. 2 (p. 2000 \text{ гр. } 3) + 0,10 \times (\phi 2 (p. 2505 \text{ гр. } 3 + p. 2510 \text{ гр. } 3)) - 0,24 \times (\phi. 2 (p. 2095 \text{ гр. } 3)) / \phi.1((p. 1525 \text{ гр.}3 + p. 1695 \text{ гр. } 3 + p. 1700 \text{ грн. } 3 + p. 1525 \text{ гр.}4 + p. 1695 \text{ гр. } 4 + p. 1700 \text{ гр. } 4)) / 2);$$

$$Z_{2018} = 0,16 * 0,6962 - 0,22 * 0,1856 + 0,87 * (-0,0144) + 0,10 * 0,0495 - 0,24 * (-0,0061) = 0,0644$$

$$Z_{2018} = 0,16 \times (\phi. 1 ((p. 1125 \text{ гр. } 3 + p. 1135 \text{ гр. } 3 + p. 1130 \text{ гр. } 3 + p. 1140 \text{ гр. } 3 + p. 1145 \text{ гр. } 3 + p. 1155 \text{ гр. } 3 + p. 1125 \text{ гр. } 4 + p. 1135 \text{ гр. } 4 + p. 1130 \text{ гр. } 4 + p. 1140 \text{ гр. } 4 + p. 1145 \text{ гр. } 4 + p. 1155 \text{ гр. } 4)) / 2) / \phi.1((p. 1300 \text{ гр.}3 + p. 1300 \text{ гр. } 4)/2) - 0,22 \times (\phi. 1 ((p. 1095 \text{ гр. } 3 + p. 1095 \text{ гр. } 4)/2)) / \phi.1((p. 1300 \text{ гр.}3 + p. 1300 \text{ гр. } 4)/2) + 0,87 \times (\phi. 2 (p. 2250 \text{ грн. } 3)) / (\phi. 2 (p. 2000 \text{ гр. } 3) + 0,10 \times (\phi 2 (p. 2505 \text{ гр. } 3 + p. 2510 \text{ гр. } 3)) - 0,24 \times (\phi. 2 (p. 2095 \text{ гр. } 3)) / \phi.1((p. 1525 \text{ гр.}3 + p. 1695 \text{ гр. } 3 + p. 1700 \text{ грн. } 3 + p. 1525 \text{ гр.}4 + p. 1695 \text{ гр. } 4 + p. 1700 \text{ гр. } 4)) / 2);$$

7. Універсальна дискримінантна функція:

$$Z_{2017} = 1,5 * (-0,5178) + 0,08 * 0,043 + 10 * (-6,5218) + 5 * (-9,3266) + 0,1 * 0,0061 = -11,5526$$

$$Z_{2017} = 1,5 \times (\text{ф. 2 (р. 2355 гр. 3)} + (\text{ф. 2 р. 2515 гр. 3})) / \text{ф.1}((\text{р. 1525 гр.3} + \text{р. 1695 гр. 3} + \text{р. 1700 грн. 3} + \text{р. 1525 гр.4} + \text{р. 1695 гр. 4} + \text{р. 1700 гр. 4})) / 2) + 0,08 \times (\text{ф.1}((\text{р. 1300 гр.3} + \text{р. 1300 гр. 4})/2)) / \text{ф.1}((\text{р. 1525 гр.3} + \text{р. 1695 гр. 3} + \text{р. 1700 грн. 3} + \text{р. 1525 гр.4} + \text{р. 1695 гр. 4} + \text{р. 1700 гр. 4})) / 2) + 10 \times \text{ф. 2 (р. 2355 гр. 3))} / (\text{ф.1}((\text{р. 1300 гр.3} + \text{р. 1300 гр. 4})/2)) + 5 \times (\text{ф. 2 (р. 2355 гр. 3)}) / (\text{ф. 2 (р. 2000 гр. 4)}) + 0,3 \times (\text{ф. 1 (р. 1101 гр. 3} + \text{р. 1101 гр. 4)}) / (\text{ф. 2 (р. 2000 гр. 3)}) + 0,1 \times (\text{ф. 2 (р. 2000 гр. 4)}) / (\text{ф.1}((\text{р. 1300 гр.3} + \text{р. 1300 гр. 4})/2));$$

$$Z_{2018} = 1,5 * (-0,6366) + 0,8 * 0,0343 + 10 * (-9,9875) + 5 * (-9,3266) + 0,3 * 0,028 + 0,1 * 0,0061 = -1988$$

$$Z_{2018} = 1,5 \times (\text{ф. 2 (р. 2355 гр. 3)} + (\text{ф. 2 р. 2515 гр. 3})) / \text{ф.1}((\text{р. 1525 гр.3} + \text{р. 1695 гр. 3} + \text{р. 1700 грн. 3} + \text{р. 1525 гр.4} + \text{р. 1695 гр. 4} + \text{р. 1700 гр. 4})) / 2) + 0,08 \times (\text{ф.1}((\text{р. 1300 гр.3} + \text{р. 1300 гр. 4})/2)) / \text{ф.1}((\text{р. 1525 гр.3} + \text{р. 1695 гр. 3} + \text{р. 1700 грн. 3} + \text{р. 1525 гр.4} + \text{р. 1695 гр. 4} + \text{р. 1700 гр. 4})) / 2) + 10 \times \text{ф. 2 (р. 2355 гр. 3))} / (\text{ф.1}((\text{р. 1300 гр.3} + \text{р. 1300 гр. 4})/2)) + 5 \times (\text{ф. 2 (р. 2355 гр. 3)}) / (\text{ф. 2 (р. 2000 гр. 4)}) + 0,3 \times (\text{ф. 1 (р. 1101 гр. 3} + \text{р. 1101 гр. 4)}) / (\text{ф. 2 (р. 2000 гр. 3)}) + 0,1 \times (\text{ф. 2 (р. 2000 гр. 4)}) / (\text{ф.1}((\text{р. 1300 гр.3} + \text{р. 1300 гр. 4})/2));$$

У табл. 2.17 наведені результати застосування різних багатofакторних моделей для діагностики ймовірності банкрутства підприємства.

Таблиця 2.17 – Результати побудови багатofакторних моделей для діагностики ймовірності банкрутства ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» за 2016- 2018 рр.

Моделі	Значення Z-показника		Економічна інтерпретація
	2017 р.	2018 р.	
Модель Альтмана	- 2,7177	- 4,4917	Ймовірність банкрутства дуже висока
Модель Спрінггейта	- 0,9221	- 1,7926	Не стабільний фінансовий стан
Модель Лису	-0,03	-0,06	Існує ймовірність банкрутства
Модель Таффлера	0,21	0,24	погана довгострокова діяльності
Модель Конана і Гольдера	0,0276	0,0644	Вірогідність затримки платежів на рівні 10%
Універсальна дискримінантна функція	- 11,55	- 19,88	Підприємству загрожує банкрутство, якщо воно не здійснить санаційних заходів

Таким чином, аналіз даних у табл. 2.17 засвідчив, що значення Z-показників в усіх побудованих моделях свідчить про нестійкий фінансовий стан підприємства і високу ймовірність його банкрутства.

Для вирішення проблеми підприємства з нестійким фінансовим станом та ймовірністю його банкрутства визначаємо напрямки вирішення цієї проблеми. Одним із пріоритетним підвищення напрямку є використання економічного потенціалу.

Основними напрямками підвищення ефективності управління використанням фінансово-економічного потенціалу є (рис. 3.1):

- вкладення коштів в інвестиційні проекти з метою отримання додаткового позитивного потоку;
- удосконалити процес розподілу коштів на підприємстві;
- переглянути основні напрямки діяльності підприємства та, за можливістю, розширити коло послуг;
- розробити рекламну акцію для популяризацію підприємства ТОВ ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» для залучення нових клієнтів;
- розробити фінансову стратегію для підвищення рівня фінансової стійкості підприємства.

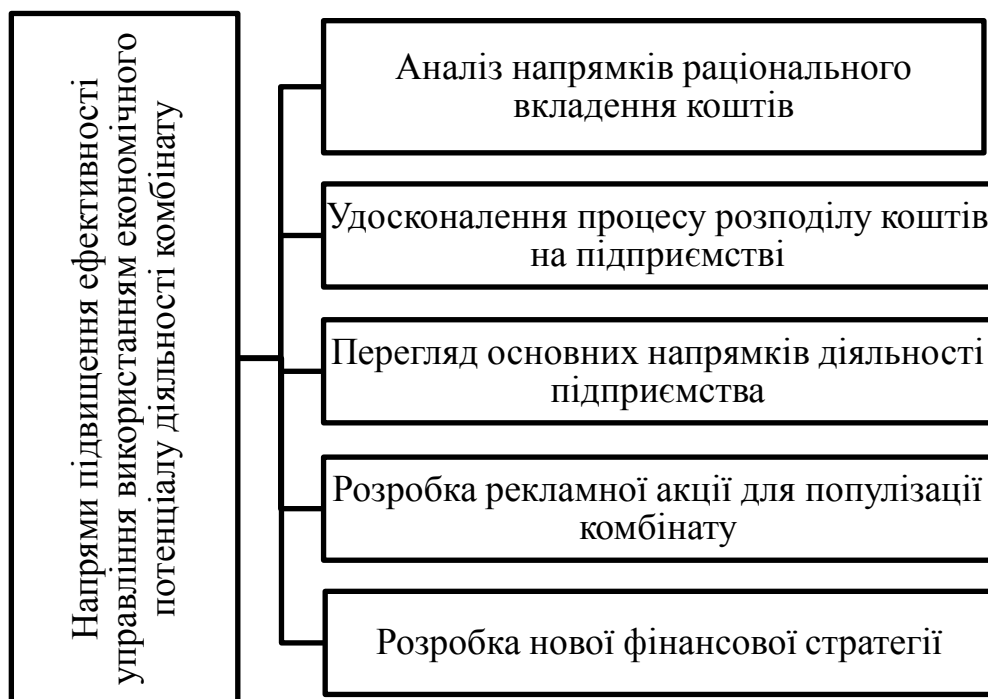

Рисунок 2.1 – Напрями підвищення ефективності управління використанням економічного потенціалу діяльності ПАТ «Дніпровського металургійного комбінату»

Для того щоб краще оцінити матеріально - технічний потенціал варто дослідити дані табл. 2.18

Таблиця 2.18 – Оцінка матеріально технічного потенціалу підприємства ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» за 2017 рік (тис.грн.)

Показник	На початок звітнього періоду		На кінець звітнього періоду		Відхилення (+,-)	
	Тис. грн	%	Тис. грн	%	Тис. грн	%
1	2	3	4	5=(4:2)*100	6=4-2	7=5-3
Актив						
I. Необоротні активи (р.1095)	5404519	100	5095077	94,27	-309442	-5,73
II. Оборотні активи (р. 1195), у тому числі:	9283828	100	20760369	223,62	11476541	123,62
запаси і витрати (р.1100+1110+1170+1190)	3221123	100	2745321	85,23	-475802	-14,77
дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (р.1125)	3400296	100	13182922	387,70	97822626	287
дебіторська заборгованість за розрахунками та інша (р. 1130+1135)	2296596	100	1944506	84,70	-352090	-15,49
інша поточна дебіторська заборгованість (р. 1155)	331132	100	2879241	869,51	2548109	769,51
поточні фінансові інвестиції (р. 1160)	0	100	0	0	0	-100
грошові кошти та їх еквіваленти (р. 1165)	34681	100	8379	24,16	-26302	-75,84
витрати майбутніх періодів (р.1170)	44084	100	20374	46,21	-23710	-53,79
III. Необоротні активи, утримуванні для продажу, та групи вибуття (р. 1200)	0	100	0	0	0	-100
Баланс (р. 1300)	14688347	100	25855446	176,03	11167099	76,03
Пасив						
I. Власний капітал (р. 1495), у тому числі:	(11057116)	100	(24619361)	222,66	-13562245	122,66
Зареєстрований капітал (р. 1400)	1694136	100	1694136	100	0	0
Капітал у дооцінках (р. 1405)	0	100	0	0	0	-100
Додатковий капітал (р. 1410)	3	100	2	66,67	-1	-33,33
Резервний капітал (р. 1415)	0	100	0	0	0	-100
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (р. 1420)	(12751255)	100	(26313395)	206,36	-13562140	106,36
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення (р. 1595)	298509	100	563494	188,77	264985	88,77
III. Поточні зобов'язання (р. 1695), у тому числі	25446954	100	49911313	196,14	24464359	96,14
Короткострокові кредити банків (р. 1600)	4146574	100	4433814	106,93	287240	6,93
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями (р.1610)	0	100	0	0	0	-100

Продовження таблиці 2.18

1	2	3	4	5	6	7
Товари, роботи, послуги (р. 1615)	14418503	100	21634774	150,05	7216271	50,05
Поточні зобов'язання за розрахунками та інші (р. 1620+1625+1630)	228941	100	174332	76,15	-54609	-23,85
Поточні забезпечення (р.1660)	75898	100	122867	161,88	46969	61,88
Доходи майбутніх періодів (р. 1665)	532	100	363	68,23	-169	-31,77
Інші поточні зобов'язання (р.1690)	3233755	100	22278703	688,94	19044948	588,94
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття (р.1700)	0	100	0	0	0	-100
Баланс (р.1900)	14688347	100	25855446	176,03	11167099	76,03
Оцінка матеріально технічного потенціалу підприємства за 2018 рік (тис.грн.)						
Показник	На початок звітнього періоду		На кінець звітнього періоду		Відхилення (+,-)	
	Тис. грн	%	Тис. грн	%	Тис. грн	%
1	2	3	4	5=(4:2)*100	6=4-2	7=5-3
Актив						
I. Необоротні активи (р.1095)	5095072	100	5608377	110,07	513305	10,07
II. Оборотні активи (р. 1195), у тому числі:	20760369	100	26199634	126,20	5439265	26,20
запаси і витрати (р.1100+1110+1170+1190)	2745321	100	3900888	142,09	1155567	42,09
дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (р.1125)	13182922	100	18762225	142,32	5579303	42,32
дебіторська заборгованість за розрахунками та інша (р. 1130+1135)	1944506	100	2969514	152,71	1025008	52,71
інша поточна дебіторська заборгованість (р. 1155)	2879241	100	406133	14,11	-2473108	-85,89
поточні фінансові інвестиції (р. 1160)	0	100	0	0	0	-100
грошові кошти та їх еквіваленти (р. 1165)	8379	100	160874	1919,97	152495	1819,97
витрати майбутніх періодів (р.1170)	20374	100	159578	783,24	139204	683,24
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття (р. 1200)	0	100	0	0	0	-100
Баланс (р. 1300)	25855441	100	31808011	123,02	5952570	23,02
Пасив						
I. Власний капітал (р. 1495), у тому числі:	-24619366	100	-53719711	218,20	-29100345	118,20
Зареєстрований капітал (р. 1400)	1694136	100	1694136	100	0	0
Капітал у дооцінках (р. 1405)	0	100	0	0	0	-100
Додатковий капітал (р. 1410)	2	100	1	50	-1	-50
Резервний капітал (р. 1415)	0	100	0	0	0	-100
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (р. 1420)	-26313400	100	-55413744	210,59	-29100344	110,59

Продовження таблиці 2.18

II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення (р. 1595)	563494	100	860233	152,66	296739	52,66
III. Поточні зобов'язання (р. 1695), у тому числі	49911313	100	84667489	169,64	34756176	69,64
Короткострокові кредити банків (р. 1600)	4433814	100	4274946	96,42	-158868	-3,58
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями (р.1610)	0	100	0	0	0	-100
Товари, роботи, послуги (р. 1615)	21634774	100	35239084	162,88	13604310	62,88
Поточні зобов'язання за розрахунками та інші (р. 1620+1625+1630)	174332	100	238596	136,86	64264	36,86
Поточні забезпечення (р.1660)	122867	100	132988	108,24	10121	8,24
Доходи майбутніх періодів (р. 1665)	363	100	0	0	-363	-100
Інші поточні зобов'язання (р.1690)	22278703	100	43690273	196,11	21411570	96,11
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття (р.1700)	0	100	0	0	0	-100
Баланс (р.1900)	25855441	100	31808011	123,02	5952570	23,02

Аналізуючи дані табл. 3.4 зробимо висновок, що вартість потенціалу на кінець звітнього періоду складає 31808011 тис. грн.. В основному потенціал підприємства було сформовано за рахунок залученого капіталу, його розмір на кінець звітнього періоду склав 84667489 тис. грн.. При цьому обсяг власного капіталу складає -53719711 тис. грн.. А отже дане підприємство слід визнати фінансово залежним від кредиторів. Високий відсоток дебіторських заборгованостей призвів до погіршення платоспроможності та його фінансового стану в цілому. Низький рівень платоспроможності призвів до складання поточних зобов'язань на 34756176 тис. грн.. Стосовно запасів підприємства, слід зазначити що обсяги готової продукції на складі схильні до зростання (1265064 тис. грн), а отже є всі підстави стверджувати що продукція не конкурентоспроможна, ціни вище ринкових та вузький асортимент. Накопичування готової продукції на складі є причиною гальмування, а отже не ефективно його використання. Щоб краще оцінити фінансовий потенціал комбітату варто дослідити дані табл. 2.19:

Табл. 2.19 – Оцінка фінансового потенціалу підприємства 2017 р.

Показник	На початок звітнього періоду		На кінець звітнього періоду		Відхилення (+,-)	
	Тис. грн	%	Тис. грн	%	Тис. грн	%
1	2	3	4	5	6=4-2	7=5-3
Актив						
I. Необоротні активи (р.1095)	5404519	36,79	5095077	19,71	-309442	-17,08
II. Оборотні активи (р. 1195), у тому числі:	9283828	63,21	20760369	80,29	11476541	17,08
запаси і витрати (р.1100+1110+1170+1190)	3221123	21,93	2745321	10,62	-475802	-11,31
дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (р.1125)	3400296	23,15	13182922	50,99	9782626	27,84
дебіторська заборгованість за розрахунками та інша (р. 1130+1135)	2296596	15,64	1944506	7,52	-352090	-8,12
інша поточна дебіторська заборгованість (р. 1155)	331132	2,25	2879241	11,14	2548109	8,89
поточні фінансові інвестиції (р. 1160)	0	0	0	0	0	0
грошові кошти та їх еквіваленти (р. 1165)	34681	0,24	8379	0,03	-26302	-0,21
витрати майбутніх періодів (р.1170)	44084	0,30	20374	0,08	-23710	-0,22
III. Необоротні активи, утримуванні для продажу, та групи вибуття (р. 1200)	0	0	0	0	0	0
Баланс (р. 1300)	14688347	100	25855446	100	11167099	0
Пасив						
I. Власний капітал (р. 1495), у тому числі:	(11057116)	-75,28	(24619361)	-95,22	-13562245	-19,94
Зареєстрований капітал (р. 1400)	1694136	11,53	1694136	6,55	0	-4,98
Капітал у дооцінках (р. 1405)	0	0	0	0	0	0
Додатковий капітал (р. 1410)	3	0,00002	2	0,000008	-1	
Резервний капітал (р. 1415)	0	0	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (р. 1420)	(12751255)	-86,81	(26313395)	-101,77	-13562140	-14,96
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення (р. 1595)	298509	2,03	563494	2,18	264985	0,05
III. Поточні зобов'язання (р. 1695), у тому числі	25446954	173,25	49911313	193,04	24464359	19,79

Продовження таблиці 2.19

1	2	3	4	5	6	7
Короткострокові кредити банків (р. 1600)	4146574	28,23	4433814	17,15	287240	-11,08
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями (р.1610)	0	0	0	0	0	0
Товари, роботи, послуги (р. 1615)	14418503	98,16	21634774	83,68	7216271	-14,48
Поточні зобов'язання за розрахунками та інші (р. 1620+1625+1630)	228941	1,56	174332	0,67	-54609	-0,89
Поточні забезпечення (р.1660)	75898	0,52	122867	0,48	46969	-0,04
Доходи майбутніх періодів (р. 1665)	532	0,004	363	0,001	-169	0,003
Інші поточні зобов'язання (р.1690)	3233755	22,02	22278703	86,17	19044948	64,15
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття (р.1700)	0	0	0	0	0	0
Баланс (р.1900)	14688347	100	25855446	100	11167099	0

Табл. 3.7 Оцінка фінансового потенціалу підприємства 2018 р.

Показник	На початок звітнього періоду		На кінець звітнього періоду		Відхилення (+,-)	
	Тис. грн	%	Тис. грн	%	Тис. грн	%
1	2	3	4	5	6=4-2	7=5-3
Актив						
I. Необоротні активи (р.1095)	5095072	19,71	5608377	17,63	513305	-2,08
II. Оборотні активи (р. 1195), у тому числі:	20760369	80,29	26199634	82,37	5439265	2,08
запаси і витрати (р.1100+1110+1170+1190)	2745321	10,62	3900888	12,26	1155567	1,64
дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (р.1125)	13182922	50,99	18762225	58,99	5579303	8,0
дебіторська заборгованість за розрахунками та інша (р. 1130+1135)	1944506	7,52	2969514	9,34	1025008	1,82
інша поточна дебіторська заборгованість (р. 1155)	2879241	11,14	406133	1,28	-2473108	-9,86

Продовження таблиці 2.19

поточні фінансові інвестиції (р. 1160)	0	0	0	0	0	0
грошові кошти та їх еквіваленти (р. 1165)	8379	0,03	160874	0,51	152495	0,48
витрати майбутніх періодів (р.1170)	20374	0,08	159578	0,50	139204	0,42
III. Необоротні активи, утримуванні для продажу, та групи вибуття (р. 1200)	0	0	0	0	0	0
Баланс (р. 1300)	25855441	100	31808011	100	5952570	0
Пасив						
I. Власний капітал (р. 1495), у тому числі:	-24619366	-95,22	-53719711	-168,89	-29100345	-73,67
Зареєстрований капітал (р. 1400)	1694136	6,55	1694136	5,33	0	-1,22
Капітал у дооцінках (р. 1405)	0	0	0	0	0	0
Додатковий капітал (р. 1410)	2		1		-1	
Резервний капітал (р. 1415)	0	0	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (р. 1420)	-26313400	-101,77	-55413744	-174,21	-29100344	-72,44
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення (р. 1595)	563494	2,18	860233	2,70	296739	0,52
III. Поточні зобов'язання (р. 1695), у тому числі	49911313	193,04	84667489	266,18	34756176	73,14
Короткострокові кредити банків (р. 1600)	4433814	17,15	4274946	13,44	-158868	-3,71
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями (р.1610)	0	0	0	0	0	0
Товари, роботи, послуги (р. 1615)	21634774	83,68	35239084	110,79	13604310	27,11

Продовження таблиці 2.19

1	2	3	4	5	6	7
Поточні зобов'язання за розрахунками та інші (р. 1620+1625+1630)	174332	0,67	238596	0,75	64264	0,08
Поточні забезпечення (р.1660)	122867	0,48	132988	0,42	10121	-0,06
Доходи майбутніх періодів (р. 1665)	363	0,001	0	0	-363	-0,001
Інші поточні зобов'язання (р.1690)	22278703	86,17	43690273	137,36	21411570	51,19
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття (р.1700)	0	0	0	0	0	0
Баланс (р.1900)	25855441	100	31808011	100	5952570	0

Згідно даних таблиць 3.5 варто зазначити що на підприємстві відбулося збільшення майна підприємства. Аналіз змін у питомій фазі свідчить, що істотних змін не відбувалося протягом двох років. А саме, частка необоротних активів в 2017 р. зменшилась на 17,08 % і на 2,07 % у 2018 р. на користь оборотних активів. При цьому, в 2017 році спостерігається динаміка щодо збільшення на 0,77 % питомої ваги дебіторської заборгованості за розрахунками, при зменшенні грошових коштів та їх еквівалентів на 0,21 % та запасів на 11,09 %. Вже в 2018 році питома вага запасів в структурі оборотних коштів збільшились на 1,22 %, а дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги зросли на 7,80 %. В 2017 році збільшення майна ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» було забезпечено зростанням власного капіталу на 13562245 тис.грн. та довгострокових зобов'язань на 264985 тис.грн.. Хоча за питомою вагою доля власного капіталу збільшилась на 19,94% до 95,22%. В 2018 році зменшення майна відбулося більшою часткою за рахунок зменшення власного капіталу на 29100345 тис.грн. і питома вага його склала на кінець 2018 року 168,89 %. Отже, можна зробити висновок, що баланс ПАТ «Дніпровського металургійного комбінату» як в 2017 р. так і в 2018 р. є негативним за такими основними ознаками: зростання валюти балансу; зростання темпів приросту всіх активів над темпами приросту необоротних активів; перевищення власного капіталу над

позиковим і збільшення темпів його зростання над залученим; перевищення частки власних оборотних коштів понад 20%. Можна стверджувати, що підприємство є фінансово не стійким і достатньо залежним від зовнішніх кредиторів.

Висновок до розділу 2

Характеристика підприємства ПАТ «Дніпровського металургійного комбінату» показує, що підприємство виготовляє продукцію яка користується попитом. Випускає продукцію як на внутрішньому ринку, та і на зовнішньому.

Аналіз економічного стану комбінату дозволив визначити показники ефективної діяльності підприємства і результативні діяльності підприємства. Основним економічним показником діяльності підприємства визначені наступні показники: виробнича потужність, чистий дохід, собівартість продукції, прибуток (збиток), основні засоби, чисельність персоналу, фонд заробітної плати, продуктивність праці та середня заробітня плата.

Здійснення оцінки економічних даних за наступними показниками: фондвідача, фондомісткість, фондоозброєність, коефіцієнт оборотності, тривалість одного обороту, продуктивність праці та середня заробітня плата.

За результатами діагностики встановили, що чистий дохід у 2018 році порівняно з 2017 роком вищий на 203,01 %. Використання оборотних засобів характеризує коефіцієнт оборотності, який вище і складає 3741310 тис. грн.. Продуктивність праці вище відповідної заробітної плати. Але темпи продуктивності нище ніж темпи заробітної плати, чим порушуються основні закони економіки.

Діагностика фінансового стану проведена за основними показниками результату діяльності підприємства. Розроблено аналіз структури капіталу, оцінка ефективності капіталу, оцінка фінансового стану, оцінка рентабельності капіталу,

платіжний баланс, ліквідний баланс, коефіцієнт ліквідності та оцінка фінансової стійкості підприємства. Встановлено, що підприємство є збитковим. Фінансова стійкість відноситься до IV типу. Тобто четвертий тип фінансової стабільності - кризовий фінансовий стан, коли компанія знаходиться на межі банкрутства

У сучасній економічній науці є численні розробки в галузі аналізу та прогнозування підприємства, при здійсненні яких встановили чи є сумніви щодо продовження безперервної діяльності господарюючого суб'єкта у майбутньому, тобто прояв та критерії ймовірності банкрутства підприємства. Для цього ми використали сучасні методи економічних вчених: модель Альтмана, модель Спрінгейта, модель Лису, модель Таффлера, Модель Конана і Гольдера, універсальну дискримінантну функцію.

Для вирішення економічних проблем, спричинених фінансовою кризою, та наслідків її фінансового колапсу, ми розглядаємо пропозиції щодо вирішення цього питання. Одним з головних напрямків є використання капіталу (економічного потенціалу) в економіці.

РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВО - ЕКОНОМІЧНОГО РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Впровадження підходів запобігання фінансової кризи на підприємстві

Сучасним ринковим інструментом підвищення ефективності підприємств та запобігання фінансовій кризі є реструктуризація, яку у загальному вигляді можна визначити як їх адаптацію до роботи в умовах, які постійно змінюються. Це зумовлює необхідність трансформації організаційно-правових форм, структур, їх систем менеджменту та принципів взаємодії з контрагентами та державою.

Метою проведення реструктуризації є створення повноцінних суб'єктів підприємницької діяльності, здатних ефективно функціонувати за умов переходу до ринкової економіки та виробляти конкурентоспроможну продукцію, що відповідає вимогам товарних ринків.

Процес реструктуризації можна розглядати як спосіб зняття суперечності між вимогами ринку й застарілою логікою дій підприємства. По суті, реструктуризація підприємства трактується як здійснення організаційно-економічних, правових, технічних заходів, спрямованих на зміну структури підприємства, управління ним, форм власності, організаційно-правових форм, як здатність привести підприємство до фінансового оздоровлення, збільшити обсяг випуску конкурентоспроможної продукції, підвищити ефективність виробництва. У процесі реструктуризації також змінюються цілі підприємства, здійснюється організаційна перебудова, відбувається поділ активів, переглядаються ринки та оптимізуються ресурси. Отже, процедуру реструктуризації можна визначити як комплекс заходів, спрямованих на відновлення стійкої технічної, економічної та фінансової життєздатності підприємств.

Технічну реструктуризацію пов'язано із забезпеченням такого стану підприємства, за якого воно досягає відповідного рівня виробничого потенціалу, технології, управлінських навичок, кваліфікації персоналу, ефективних систем

постачання й логістики, тобто всього того, що дає підприємству змогу виходити на ринок з ефективною та конкурентоспроможною продукцією.

Економічна життєздатність досягається, коли продукція підприємства, його капітальні та поточні витрати, рівень продажу й цінова політика забезпечують такий рівень економічної рентабельності підприємства, що відповідає сучасним умовам господарювання.

Після досягнення фінансової життєздатності суб'єкт господарювання матиме таку структуру балансу підприємства, за якої показники ліквідності і платоспроможності задовольняють вимоги ринку, а також позбудеться проблем із виплатою кредитів, відсотків за них чи з погашенням інших боргових зобов'язань тощо. Управлінську реструктуризацію зв'язано з підготовкою та перепідготовкою персоналу з орієнтацією на конкурентоспроможне функціонування підприємства, зміну його організаційної структури, менеджменту, технологічної, інноваційної та маркетингової політики.

Процес підготовки реструктуризації починається з моменту усвідомлення начальником підприємства її необхідності, показниками чого можуть стати: кризове становище і можливість банкрутства підприємства; необхідність зміни (розширення сфери діяльності); скорочення обсягів продажу продукції; збільшення накладних витрат; погіршення перебігу виробничого процесу; погіршення основних економічних показників у порівнянні з конкурентами або вдалими, з точки зору керівництва, періодами діяльності підприємства; відсутність системи врахування ринкових змін при розробленні і просуванні продукції підприємства тощо.

При розв'язанні завдання реструктуризації підприємства важливе значення має процедура встановлення цілей. Вона полягає у чіткому формулюванні і визначенні методів і засобів досягнення поставлених цілей у вигляді конкретних планів, завдань і критеріїв оцінки. Виявлені проблеми підприємства дозволяють встановити поточні цілі, головною з яких, як правило, є функціональне виживання підприємства (рис. 3.1).

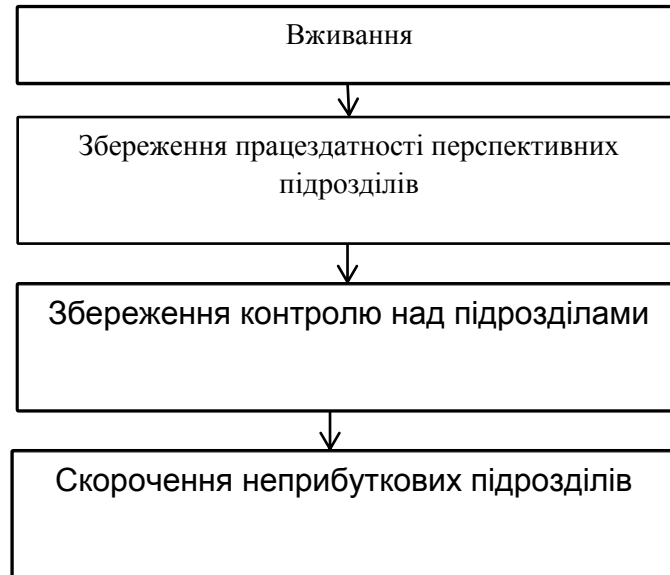

Рис. 3.1. Поточні цілі реструктуризації ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»

Іншими словами, при збереженні здатності виконувати свої функції доходи підприємства повинні покривати змінні витрати і, по можливості, накладні витрати. Покриття останніх дає змогу зберегти потенціал підприємства для його подальшого росту при подоланні кризової ситуації. Причини кризи достатньо типові для всієї промисловості країни – різке зниження платоспроможності замовників, звуження існуючих ринків збуту.

При цьому, криза зачепила замовників підприємства в різному ступені. Одні з них зберегли платоспроможність та отримують хороший прибуток. У даному випадку ціллю є збереження контролю підприємства над прибутковими підрозділами.

Деякі споживачі нині не мають коштів, але у майбутньому закуповуватимуть продукцію і послуги підприємства. Необхідно зберегти працездатність перспективних підрозділів, централізовано забезпечуючи їх замовленнями або виплачуючи гроші за вимушене простоювання. Таким чином, наступна ціль – збереження працездатності перспективних підрозділів. Якщо частину споживачів безповоротно втрачено, то обслуговуючи її підрозділи необхідно розформувати або перепрофілювати. Третя ціль – скорочення неперспективних підрозділів.

Підходи до проблеми здійснення реструктуризації підприємств мають відмінності, пов'язані з галузевими особливостями їх функціонування, проте можливим є виділення загальних напрямів робіт, що повторюються на багатьох об'єктах. Під час реструктуризації найчастіше проводяться такі заходи:

- децентралізація процесу прийняття господарських рішень; при цьому можуть використовуватися різні форми удосконалення управлінського процесу, наприклад, виділення у структурі підприємств центрів відповідальності, яким надається повна самостійність і право вступати у партнерські стосунки з іншими внутрішніми та зовнішніми організаціями;
- реалізація маркетингової концепції управління, яка передбачає створення "центрів споживачів", які здійснюють повний спектр маркетингових операцій щодо обслуговування покупців, формування попиту, реалізації зворотних зв'язків тощо;
- розукрупнення підприємств, тобто створення нових суб'єктів підприємницької діяльності на основі діючих структурних підрозділів; це дозволить стимулювати підвищення підприємницької активності на новостворених підприємствах за рахунок збільшення їх мобільності на ринку товарів і послуг, зниження витрат на виробництво продукції, посилення мотивації праці, розширення ринкової частки та ін.;
- зміна кадрової політики та системи мотивації праці (супроводжується звільненням частини працівників, зайнятих непродуктивною працею);
- активізація інвестиційної політики на основі підвищення ефективності діяльності підприємств і збільшення їх фінансових можливостей внаслідок проведення реструктуризації.

Реструктуризація – діяльність, вихідними посилками для якої є цілі і стратегія підприємства. Для підприємства, що діє на умовах ринку, основною метою є задоволення потреб ринку, збільшення прибутку, підвищення загальної ефективності господарювання. У багатьох випадках великий інтерес до реструктуризації виявляють керівники прибуткових компаній. Комплексна програма реструктуризації у такому випадку допоможе усвідомити необхідність

прийняття важливих управлінських рішень, визначити стратегічні напрями розвитку виробництва. Її реалізація призведе до покращення господарської і фінансово-економічної діяльності, підвищення ефективності підприємства.

Природа й міра необхідної реструктуризації залежать від характеру проблем підприємства. Іноді підприємство потребує лише часткової або так званої обмеженої реструктуризації для відновлення економічної та технічної життєздатності. При цьому, підприємство встановлює для себе певні стандарти (орієнтири), які є кінцевою метою реалізації відповідного типу реформування. Такими орієнтирами можуть бути рівень фінансового співвідношення позикових і власних коштів, розмір робочого капіталу підприємства, а також коефіцієнт покриття боргів.

Для досягнення встановлених значень можуть використовуватися такі заходи: реструктуризація (переоформлення) боргів, додатковий випуск нових цінних паперів, переоцінка активів, зниження дебіторської заборгованості тощо. Коли проблеми підприємства є більш суттєвими, тоді підприємство потребує повної реструктуризації. Очевидно, що цей тип реформування включає й фінансову реструктуризацію.

Повна реструктуризація охоплює розробку нової організаційної структури, відповідної продуктової, трудової, технічної та технологічної політики, зміни в організації тощо. Реструктурування підприємства в такий спосіб триває здебільшого до трьох років.

Методи, що використовуються для розробки концепцій і програм реструктуризації, включають:

- комплексний фінансово-економічний аналіз стану підприємства (зокрема, використання програмного продукту – Моделі реструктуризації підприємства, що ґрунтується на визначенні та прогнозуванні 3-х основних напрямків діяльності підприємства: операційній, інвестиційній та фінансовій);
- комплексну бізнес-діагностику підприємства (аналіз стратегії розвитку, облікової політики, планів постачання і закупівель, інвестиційної політики,

організаційно-управлінської структури, застосування сучасних технологій управління тощо);

– визначення основних переваг і проблем підприємства, розробку пропозицій щодо оптимізації стану підприємства (фінансове оздоровлення, модернізація та можливі джерела її фінансування, децентралізація або, навпаки, об'єднання підприємств, створення холдингової структури, впровадження сучасних технологій і методів управління тощо);

– розробку декількох альтернативних прогнозних фінансово-економічних моделей розвитку підприємства з урахуванням основних можливих заходів і ризиків.

Слід врахувати, що робота з реструктуризації потребує значних витрат часу, чіткої інформації та високої кваліфікації спеціалістів. Її, як правило, не можуть здійснити самі працівники підприємства. Причина полягає у тому, що найдосвідченіше керівництво не може мати високого рівня кваліфікації у всіх вузькоспеціалізованих сферах. Цілісне бачення проблем підприємства, що потребує реструктуризації, можна сформулювати лише за допомогою зовнішнього консультанта.

Дана проблема досліджується на ПАТ «Дніпровському металургійному комбінаті», як було зазначено вище, головною діяльністю підприємства є отримання прибутку (доходи) через різнобічну підприємницьку діяльність пов'язану в першу чергу з виробництвом та реалізацією чавуну, сталі, готового прокату .

Підприємство є неплатоспроможним. Планується провести реструктуризацію ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат». Зміна структури підприємства, його управління, створення на базі майна відокремлених структурних підрозділів товариства із залученням інвесторів, дозволить створити повноцінні суб'єкти господарської діяльності, які будуть здатні ефективно функціонувати в сучасних ринкових умовах, виробляти конкурентноспроможну продукцію, яка відповідатиме вимогам товарних ринків.

На ПАТ «Дніпровськом металургійном комбінаті» слід використовувати експертну систему, на яку покладено вирішення п'яти задач: моніторинг ринкових параметрів; прогнозування попиту; планування обсягів випуску продукції; розрахунок розподілу інвестицій за об'єктами інвестування; моніторинг використання інвестицій.

3.2. Прогнозування показників фінансово-господарської діяльності підприємства

Підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства можливе завдяки великій кількості заходів, спрямованих, перш за все, на збільшення віддачі від активів підприємства, які формуються за їх рахунок. Так, у світовій практиці вважається, що внаслідок великої ролі, яку відіграють поточні активи підприємства як у забезпеченні безперервності діяльності, так і у відволіканні фінансових ресурсів, необхідно перш за все, здійснювати заходи, що спрямовані на оптимізацію оборотних активів. До них належать: скорочення виробничих запасів товарно-матеріальних цінностей та прискорення обертання оборотних коштів.

Важливим напрямком вдосконалення стану та ефективності використання фінансових ресурсів підприємства є оптимізація потоку грошових засобів.

Одним з напрямків можливого впливу на оборотні кошти з метою підвищення ефективності використання фінансових ресурсів є оптимізація стану високоліквідних та середьоліквідних активів.

До перших відносять грошові кошти (на поточному рахунку, валютні кошти) та цінні папери.

До других – відвантажені товари та дебіторську заборгованість. Зменшення розміру других обумовлює збільшення перших, та призводить до зростання

розміру власних фінансових ресурсів у підсумку. Зупинимось детальніше на вищенаведених заходах.

1. Удосконалення політики управління товарно-матеріальними запасами ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат». Спрогнозуємо обсяг товарно-матеріальних запасів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» на 2019 р. Для цього визначимо лінійне рівняння тренду, яке має наступний вигляд:

$$Y = 17,79t - 1,85 \quad (3.1)$$

Обсяг товарних запасів на ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»

– у 2016 р. = 6354078 тис.грн. (ф. 1 сума р. 1100 по 1104 гр. 4);

– у 2017 р. = 5449894 тис.грн. (ф. 1 сума р. 1100 по 1104 гр. 4);

– у 2018 р. = 7482620 тис.грн. (ф. 1 сума р. 1100 по 1104 гр. 4).

Підставивши значення часу у рівняння (3.1) дані з додатку А, отримаємо обсяг запасів у розмірі:

$$2019 = 17,79 \times 7482620 - 1,85 = 133115807,95 \text{ тис.грн.}$$

$$2019 = 17,79 \times (\text{ф. 1 сума р. 100 по 140 гр. 4}) - 1,85 = 133115807,95 \text{ тис.грн.}$$

Графічно прогноз обсягу запасів у 2019 р. зображено на рис. 3.2.

Рисунок 3.2. Фактичні та прогнозні значення обсягу запасів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» за 2016-2019 рр.

Підвищити приток грошових коштів та знизити витрати за зберігання на підприємстві ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» можна шляхом реалізації послуг, які користуються невеликим попитом за нижчою ціною.

Лінійне рівняння тренду для прогнозування обсягу грошових коштів на 2019 рік для комбінату має наступний вигляд:

$$Y = 0,3t + 0,233 \quad (3.2)$$

Обсяг грошових коштів ПАТ «Дніпровського металургійного комбінату»:

- у 2016 р. – 34681 тис. грн. (ф. 1 р. 1165 гр. 4);
- у 2017 р. – 8379 тис. грн. (ф. 1 р. 1165 гр. 4);
- у 2018 р. – 160874 тис. грн. (ф. 1 р. 1165 гр. 4).

Підставивши значення часу у рівняння 3.2, на основі звітних даних у додатку А, отримано обсяг грошових коштів у розмірі:

$$2019 = 0,3 \times 160874 + 0,233 = 48262,433 \text{ (тис. грн.)}$$

$$2019 = 0,3 \times (\text{ф. 1 сума р. 230 по 240 гр. 4}) + 0,233 = 48262,433 \text{ (тис. грн.)}$$

Графічно прогноз обсягу грошових коштів $Y = 0,3t + 0,233$ у 2019 р. зображено на рис. 3.3.

Рисунок 3.3. Фактичне та прогнозоване значення обсягу грошових коштів ПАТ «Дніпровського металургійного комбінату» за 2016-2019 рр.

Для покращення притоку грошових коштів у металургійному комбінаті необхідно оцінити причини та прийняти коректуючі дії по виправленню затримок з надходження коштів на банківський рахунок. Необхідно встановити, звідки прийшли грошові кошти, як вони передаються із периферійних рахунків на головний рахунок підприємства, а також в'яснити облікову політику контролю та надходження грошових коштів та подовженістю у відношенні між отриманням чека та розміщенням його на депозит.

Необхідно використати усі можливі шляхи для прискорення надходжень грошових коштів, включаючи попередньо узгоджене дебетування, по яких наявні грошові кошти переводяться із рахунків підприємства на рахунок банку.

Також прискорити приток грошових коштів на комбінат можна, направивши рахунки покупцям раніше, ніж завжди практикується, наприклад, відразу ж після виконаної послуги. Можна потребувати депозит на крупні або

регулярні замовлення, або виставляти рахунки по мірі виконання діючого замовлення. Також підприємство може нараховувати відсотки на дебіторську заборгованість, прострочену погашенням, та пропонувати знижки за авансовані платежі, а також практикувати умови по факту поставки товару.

Відстрочка виплат грошових коштів може допомогти підприємству зробити великий доход та мати у розпорядженні великі грошові кошти. Необхідно оцінити отримувача платежу та визначити, до якої міри можливо розумно відтягувати останні строки платежу, без додаткових фінансових витрат та зниження кредитоспроможності. Існує багато способів відстрочки грошових платежів, включаючи:

1. Централізовані рахунки до оплати. Слід створити центр, який відповідатиме за здійснення усіх платежів, для того, щоб коректувати час виплати та їх суми.

2. Наявність нульового балансового рахунку. Виплати грошових коштів можуть бути відстрочені при наявності нульового рахунку у банку, на яких можливо підтримувати нульовий залишок для усіх витратних організаційних підрозділів підприємства, а грошові кошти переводяться по мірі необхідності із основного рахунку.

3. Вексельна форма розрахунку. При цій формі розрахунку, платежі виконуються, коли вексель надається інкасо у банк. Той, у свою чергу, направляє його емітенту для акцепту. Коли вексель одобрено, підприємство депонує кошти на рахунок отримувача. У зв'язку з такою затримкою можна зберегти більш низький надлишок на поточному рахунку.

Також замість оплати повної вартості рахунку, можна здійснити часткові платежі або їх затримати, запросивши додаткову інформацію щодо рахунку у продавця перед її оплатою.

Управління дебіторською заборгованістю безперечно впливає на прибутковість підприємства та визначає дисконтну та кредитну політику для малоефективних клієнтів-покупців, шляхи прискорення потреби боргів та

зменшення безнадійних боргів, а також вибір умов продажу, що забезпечують гарантоване надходження грошових коштів.

Основна мета управління дебіторською заборгованістю полягає у мінімізації її розміру та строків інкасації боргу. У процесі управління вирішуються наступні задачі: вибір оптимальних строків платежів та форм розрахунків зі споживачами; оцінка доцільності надання відстрочок платежу споживачам; аналіз складу дебіторів з врахуванням їх репутації; лімітування загального розміру дебіторської заборгованості та по кожному дебітору окремо; забезпечення повернення дебіторської заборгованості шляхом її оформлення забезпеченими векселями; використання сучасних способів рефінансування дебіторської заборгованості.

Обґрунтовуючи доцільність надання відстрочок платежу покупцям послуг підприємства, необхідно оцінити, яким чином збільшення інвестицій у дебіторську заборгованість вплине на: загальний рівень дебіторської заборгованості підприємства (її питому вагу у сукупних оборотних активах); коефіцієнт простроченої дебіторської заборгованості (її питому вагу у загальній дебіторській заборгованості); середній період інфляції та кількість оборотів дебіторської заборгованості; розмір додаткових доходів, оборотних витрат та прямих фінансових втрат.

У залежності від рівня дохідності та ризику можуть застосовуватися різні стратегії кредитної політики: консервативна, поміркована та агресивна.

Вибір конкретного типу кредитної політики повинен здійснюватися з урахуванням: платоспроможності покупців; потенційних можливостей нарощення обсягів продажу при розширенні обсягів її реалізації за рахунок надання відстрочок платежів; правових засад стягнення дебіторської заборгованості; фінансових можливостей інвестування коштів у дебіторську заборгованість з відповідним залученням їх з обороту, допустимого рівня ризику.

Для прогнозування обсягу дебіторської заборгованості побудуємо лінійне рівняння тренду, яке має наступний вигляд:

$$Y = 31,5t - 33,167 \quad (3.3)$$

Обсяг дебіторської заборгованості ПАТ «Дніпровського металургійного комбінату» становив:

– у 2016 р. = 6028024 тис. грн. (ф. 1 сума р. 1125 + р. 1130 + р. 1135 + р. 1140 + +р.1145 + р. 1155 гр. 4);

– у 2017 р. = 18173732 тис. грн. (ф. 1 сума р. 1125 + р. 1130 + р. 1135 + р. 1140 + +р.1145 + р. 1155 гр. 4);

– 2018 р. = 22137902 тис. грн. (ф. 1 сума р. 1125 + р. 1130 + р. 1135 + р. 1140 + +р.1145 + р. 1155 гр. 4).

Підставивши значення часу у рівняння (3.3) за даними у додатку А, отримаємо обсяг дебіторської заборгованості у розмірі:

$$2019 = 31,5 \times 22137902 - 33,167 = 697343879,833 \text{ (тис. грн.)}$$

$$2019 = (31,5 \times (\text{ф. 1 сума р. 1125 + р. 1130 + р. 1135 + р. 1140 + +р.1145 + р. 1155 гр. 4})) - 33,167 = 697343879,833 \text{ (тис. грн.)}$$

Графічно прогноз обсягу дебіторської заборгованості ПАТ «Дніпровського металургійного комбінату» на 2019 р. зображений на рис. 3.4.

У процесі управління дебіторською заборгованістю ПАТ «Дніпровського металургійного комбінату» 2019 р., з метою прискорення розрахунків, доцільно скористатися факторинговою операцією (споживчий кредит для покупців). Тобто, переуступити банку або факторинговій компанії права на отримання грошових коштів, щоб у подальшому борги у покупців стягували вони.

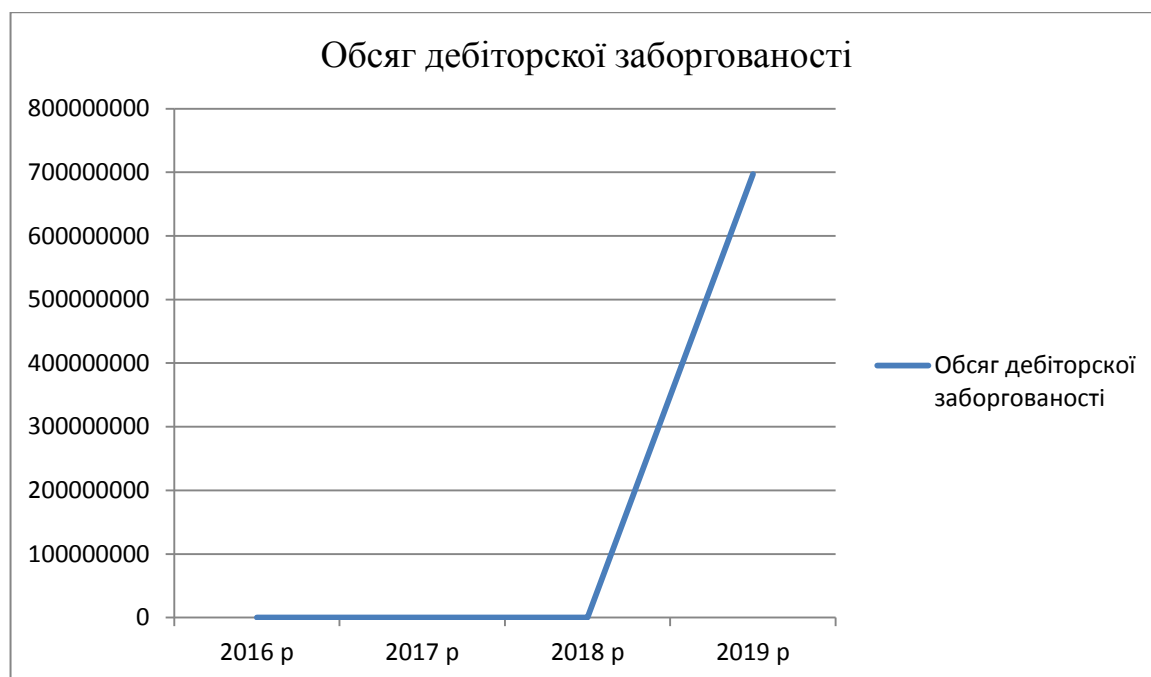

Рисунок 3.4. Фактичне та прогнозне значення дебіторської заборгованості ПАТ «Дніпровського металургійного комбінату» за 2016-2019 рр.

З метою оптимізації структури оборотних активів підприємства, можна скористатися такими заходами поліпшення політики управління:

1. Визначення оптимального розміру замовлення товарних запасів та моменту їх поновлення.
2. Реалізація послуг, які користуються невеликим попитом за нижчою ціною.
3. Використання усіх можливих шляхів для прискорення надходжень грошових коштів (дебатування, телеграфні переводы, чеки).
4. Направлення рахунків клієнтам раніше, ніж завжди практикується.
5. Вимога депозиту на крупні або регулярні замовлення, або виставлення рахунків по мірі виконання діючого замовлення.
6. Нарахування відсотків на дебіторську заборгованість, прострочену погашенням, та пропонування знижок за авансовані платежі.
7. Створення нульового балансового рахунку.
8. Надання більш продовжених строків кредиту, оскільки строки кредиту мають пряме відношення до затрат і доходу, пов'язаних з дебіторською заборгованістю.

9. Замість повної оплати рахунку здійснення часткових платежів, запросивши додаткову інформацію щодо рахунку-фактури у продавця перед її оплатою.
10. Використання таких форм забезпечення повернення боргу, як застава, страхування, гарантії банку та гарантії третіх осіб тощо.

3.3. Оцінка ефективності запропонованих антикризових заходів

Процес перетворення підприємства, у більшості випадків, пов'язаний з реалізацією певного інвестиційного проекту. Оцінка ефективності інвестиційних проектів (вкладання коштів у ту чи іншу сферу діяльності, проект, продукт) є однією з актуальних задач управління фінансами: підприємства опановують нові технології та продукти, організації, які кредитують та інвестори ведуть пошук ефективних напрямків (компанії, проекти) вкладання коштів.

Для проведення оцінки будь-якого інвестиційного проекту, незалежно від галузі, масштабу та спрямованості, необхідно підготувати чотири блока вихідних даних: доходи (виручка від реалізації), витрати на виробництво продукції, інвестиційні витрати (витрати на підготовку виробництва до роботи) та джерела фінансування (кредити, власні кошти).

Таким чином, завдяки інвестиційному проекту забезпечується динамічний розвиток підприємства та надається можливість вирішувати наступні задачі: розширення власної підприємницької діяльності за рахунок накопичення фінансових та матеріальних ресурсів; придбання нових підприємств.

Продукція ПАТ «Дніпровського металургійного комбінату» на даний момент є не досить конкурентоспроможною. Причиною цього є низька якість та висока собівартість виготовляємої продукції. Низька якість продукції пов'язана з застарілою технічною базою виробництва.

Таким чином, на даному етапі головною задачею досліджуваного підприємства є покращення якості продукції з одночасним зниженням витрат

виробництва та розширенням асортименту випускаємої продукції. Це дозволить вдаліше боротися із зростаючою кількістю конкурентів. З розширенням асортименту випускаємої продукції збільшаться обсяги її виробництва, знизяться витрати та збільшиться сума отриманого підприємством прибутку.

Для досягнення цієї мети пропонується придбати нове високотехнологічне обладнання та оптимізувати товарний асортимент підприємства освоїв випуск серії нового виду продукції (табл.3.1).

Таблиця 3.1 - Вихідні дані для розрахунку економічної ефективності освоєння нового виду продукції та придбання високотехнологічного обладнання на ПАТ «Дніпровського металургійного комбінату» за 2019 р.

№ п/п	Найменування показника	Сума, тис. грн.
1	2	3
1	Вартість обладнання (Во), грн.	1025523,6,0
2	Витрати на транспортування (Вт), грн.	149000,0
3	Витрати на монтаж (Вм), грн.	250000,0
4	Витрати на налагодження (Вн), грн.	102000,0
5	Заміна засипного апарата	13604,000
6	Шоткретированія шахти печі	17196,000
7	Ремонт низа (пода)	16450,000
8	Ремонт верха (колошніка) печі	15750,000
9	Заміна каменнолитих блоків зі збільшенням кількісних направляючих апаратів с 540 до 810	450000
10	Сортові машини №1	13 000,00
11	Сортові машини №3	15 000,00
12	Машини безперервного лиття заготовок	500000
Види продукції		
13	Всього продукції	152109,52
1	2	3
14	Заготовки профільні	35451,77
15	Катанка	14559,28
16	Метал	16632,24
17	Сталь гарячекатана	23764,77
18	Заготовка круга	14574,83
19	Арматурі	14804,06
20	Рейки	17747,80

Витрати на окремі види сировини та матеріалів у розрахунку на 100 т. готової продукції розраховуються за формулою:

$$B_c = K_c \times C_c \quad (3.4)$$

де B_c – витрати на сировину, грн.;

K_c – норма витрати сировини на 100 т готової продукції, грн.;

C_c – ринкова ціна 1 т сировини, тис.грн.

Загальна сума витрат на сировину та матеріали за рік розраховується за формулою:

$$B_c^{заг} = B_{c_1} + \dots + B_{c_7} + B_T, \quad (3.5)$$

де $B_c^{заг}$ – загальна сума витрат підприємства на сировину та матеріали, грн.;

$B_{c_1} + \dots + B_{c_7}$ – витрати на різні види сировини, грн.;

B_T – транспортно-заготівельні витрати, грн.

Витрати на паливо та електроенергію розраховуються тим самим методом.

Загальна сума змінних витрат складає 301109,52 тис.грн.

Загальногосподарські витрати розраховуються тільки по цьому виробництву, оскільки інші постійні витрати враховані по іншим видам товарів, тобто при розрахунку ціни використовується метод цін по прямим витратам.

Загальногосподарські витрати розраховуються за формулою:

$$C_{зг} = B_{змін} \times Нор, \quad (3.7)$$

де $C_{зг}$ – сума загальногосподарських витрат;

$B_{змін}$ – сума змінних витрат;

$Нор$ – нормативна частка загальногосподарських витрат.

Виробнича собівартість дорівнює сумі змінних витрат та загальногосподарських витрат і складає 1900,75 тис.грн.

Загальна собівартість продукції дорівнює сумі заводської собівартості та невиробничих витрат. Невиробничі витрати на даний вид продукції складають 5 тис. грн. Таким чином повна собівартість продукції складає 1950,75 тис. грн.

Виручка від реалізації продукції розраховується за формулою:

$$V_p = O_p \times C, \quad (3.8)$$

де V_p – виручка від реалізації продукції, грн.;

O_p – річний обсяг реалізації продукції, грн.;

C – роздрібна ціна, грн.

Річні витрати на виробництво продукції розраховуються за формулою:

$$V_p = O_p \times C_p, \quad (3.9)$$

де O_p – річний обсяг реалізації продукції, грн.;

C_p – собівартість 100 т продукції, грн.

Річний прибуток від реалізації продукції розраховується за формулою:

$$Pr_{\text{ч}} = V_p - V_{\text{рч}} \quad (3.10)$$

Чистий прибуток від реалізації продукції розраховується за формулою:

$$ЧPr = Pr \times (1 - 0,25) \quad (3.11)$$

Сума капітальних витрат (I) підприємства на виробництво нової продукції розраховується за формулою:

$$I = V_o + V_t + V_m + V_n \quad (3.12)$$

де V_o – вартість обладнання;

В_т – витрати на транспортування обладнання;

В_м – витрати на монтаж обладнання;

В_н – витрати на налагодження обладнання.

Строк окупності капітальних витрат розраховуються за формулою:

$$И = C_o + Z_t + Z_m + Z_n \quad (3.13)$$

Закупити нове обладнання для виробництва металургійної продукції, яке дозволяє отримати більш надійну та якісну продукцію. Виконання цієї умови дозволить створити нові робочі місця, дасть приток грошових ресурсів у бюджет міста і дозволить здійснити технічне переоснащення ПАТ «Дніпровського металургійного комбінату» адміністрація міста готова видати підприємству безвідсотковий кредит строком на один рік для розміщення замовлення.

Для координації усієї фінансової роботи на ПАТ «Дніпровського металургійного комбінату» необхідно створити фінансову службу. Для розробки рекомендації по реорганізації організаційної структури управління та виділення фінансової служби розраховуємо нормативну кількість робітників, які займаються фінансовими та економічними питаннями. Загальна чисельність робітників розраховується за формулою:

$$Ч_B^H = Ч_{ПВП} \times Ч_{Вир}^H \quad (3.14)$$

де $Ч_B^H$ – нормативна чисельність службовців, осіб;

$Ч_{ПВП}$ – фактична чисельність виробничого персоналу, осіб;

$Ч_{Вир}^H$ – нормативна частка чисельності службовців у складі виробничо-промислового персоналу.

Відповідно нормативним документам підприємства чисельність робітників повинна складати 17 % від загальної кількості виробничого персоналу.

У складі службовців чисельність робітників, які займаються фінансово-економічними функціями розраховується за формулою:

$$\mathcal{C}_{\mathcal{E}}^H = \mathcal{C}_{\text{сл}}^H \times \mathcal{Y}_{\mathcal{E}}^H \quad (3.15)$$

де $\mathcal{C}_{\text{сл}}^H$ – нормативна чисельність службовців, які виконують фінансово-економічні функції;

$\mathcal{Y}_{\mathcal{E}}^H$ – нормативна частка чисельності фінансово-економічних служб у складі службовців.

Діагноз, проведений на підприємстві, свідчить, що існувала надмірна кількість зайнятих у виробництві та супроводжувальних роботах по відношенню до рівня завантаження виробничих потужностей. Це негативно впливає на собівартість продукції.

Модель показала, що інформаційне навантаження при вирішенні інформаційних задач у спеціально підготовлених працівників (P_c) лінійно зростає відносно обсягу вирішуваних задач (n), а в непідготовлених працівників (P_0) – в квадратичній залежності.

$$P_0 = \frac{kn^2q^2}{2} + c \quad (3.16)$$

$$P_c = kqn + c \quad (3.16)$$

де k – коефіцієнт пропорційності;

c – константа;

q – коефіцієнт завантаженості.

Практика скорочення кількості працівників – головний захід при реструктуризації. Кількість працівників скорочувалась як до, так і після проведення реструктуризації, як показано у табл.3.2.

Таблиця 3.2 Кількість працівників на ПАТ «Дніпровського металургійного комбінату» за 2017-2019 рр.

Роки	2017	2018	2019
Осіб	9599	9147	9145

Дані табл. 3.2 свідчать, що протягом 2017-2019 рр. на підприємстві скорочено 450 осіб.

Найважливішим показником, що визначає успішність проведення реструктуризації – є обсяг випуску та продажу продукції.

Підвищення випуску та реалізації продукції значною мірою визначаються тими успіхами з удосконалення служби маркетингу, які були досягнуті у процесі реструктуризації.

Докорінні зміни на ринку України призводять до необхідності здійснення активного нового підходу, у тому числі наступальної тактики у реалізації продукції, розширення номенклатури продукції, що випускається і покращання обслуговування покупців.

Висновок до 3 розділу

Для ПАТ «Дніпровського металургійного комбінату» запропоновано використовувати експертну систему, на яку покладено вирішення п'яти задач:

- моніторинг ринкових параметрів;
- прогнозування попиту;
- планування обсягів випуску продукції;
- розрахунок розподілу інвестицій за об'єктами інвестування;
- моніторинг використання інвестицій.

З метою оптимізації структури оборотних активів комбінат, можна скористатися такими заходами поліпшення політики управління:

1. Визначення оптимального розміру замовлення товарних запасів та моменту їх поновлення.
2. Реалізація послуг, які користуються невеликим попитом за нижчою ціною.
3. Використання усіх можливих шляхів для прискорення надходжень грошових коштів (дебатування, телеграфні переводы, чеки).
4. Направлення рахунків клієнтам раніше, ніж завжди практикується.
5. Вимога депозиту на крупні або регулярні замовлення, або виставлення рахунків по мірі виконання діючого замовлення.
6. Нарахування відсотків на дебіторську заборгованість, прострочену погашенням, та пропонування знижок за авансовані платежі.
7. Створення нульового балансового рахунку.
8. Надання більш продовжених строків кредиту, оскільки строки кредиту мають пряме відношення до затрат і доходу, пов'язаних з дебіторською заборгованістю.
9. Замість повної оплати рахунку здійснення часткових платежів, запросивши додаткову інформацію щодо рахунку-фактури у продавця перед її оплатою.
10. Використання таких форм забезпечення повернення боргу, як застава, страхування, гарантії банку та гарантії третіх осіб тощо.

Оцінюючи економічну ефективність впровадження результатів реструктуризації на ПАТ «Дніпровського металургійного комбінату» можна відмітити наступне:

1. Обсяг продажу продукції комбінату значно перевищив (на 20 %) обсяг продажу до початку спаду виробництва (2018 р.) і прогнозується його значне зростання на найближчі 2017-2019 рр.
2. За рахунок скорочення кількості працюючих знизилась собівартість продукції комбінату, завдяки чому був отриманий прямий річний економічний ефект за рахунок підвищення обсягу продажу продукції підприємства.
3. Для покращення якості продукції з одночасним зниженням витрат виробництва та розширенням асортименту випущеної продукції керівництво підприємства вирішило придбати нове високотехнологічне обладнання та

оптимізувати товарний асортимент підприємства освоїв випуск серії нового виду продукції. З розширенням асортименту випускаємої продукції збільшаться обсяги її виробництва, знизяться витрати та збільшиться сума отриманого підприємством прибутку.

Основний обсяг капітальних інвестицій було направлено на оновлення та підтримку технологічного обладнання у працездатному стані задля забезпечення безперебійного виконання виробничої програми, а також на заміну та оснащення новим аспіраційним обладнанням для зниження техногенного впливу на довкілля (найбільш крупні проекти - заміна котлів-охолоджувачів та допоміжного обладнання на обох конвертерах, опрацювання та підготовка до реалізації аспіраційних проектів в агломераційному та конвертерному цехах).

Для забезпечення стабільної роботи комбінату в умовах змінення цін на сировинні та енергетичні ресурси, металопродукцію, керівництвом підприємства намічено програму підтримки основних виробничих фондів. У короткостроковій перспективі (поточна діяльність) - це заміна або капітальні ремонти застарілого основного технологічного обладнання.

РОЗДІЛ 4 ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКИ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

Тема дипломного проекту (роботи) «Діагностика економічного стану промислового підприємства (на прикладі ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»). Роботи при виконанні дипломного проекту проводяться у економічному відділі. Робоче місце оснащено ПК і допоміжними пристроями.

4.1 Аналіз потенційних небезпек

Ідентифікацію небезпек здійснюють згідно принципу, що «усе впливає на усе», тобто все може бути як джерелом небезпеки, так і зазнати небезпеки.

На основі аналізу роботи існуючого обладнання і технологічних процесів у приміщенні дослідницького центру обладнаному ПК, згідно ГОСТ 12.0.003-74 (1999) «ССБТ. Опасные и вредные производственные факторы. Классификация», виявлені наступні небезпечні та шкідливі виробничі фактори, здатні привести до травм або ушкодження здоров'я працівників:

- оскільки приміщення обладнане електротехнічними приладами та пристроями, тому, у разі порушення ізоляції, умов безпечної експлуатації або необережного поводження осіб, що працюють з комп'ютерами існує можливість ураження електричним струмом, тобто отримання електротравм різного ступеню важкості;

- порушення основних вимог до ергономічних характеристик моніторів, такі як: блимання зображення, відсутність можливості регулювання яскравості та контрастності або наявності на екрани відблисків і відбиття приводить до підвищеної стомлюваності тобто може негативно позначитися на здоров'ї осіб, що працюють з комп'ютерами;

- незадовільні технічні характеристики моніторів, такі як: розмір екрана, роздільна здатність, зернистість зображення, тощо, або неправильне його встановлення, можуть негативно вплинути на зір та на здоров'я загалом;

- підвищена або знижена температура, вологість і рухливість повітря в приміщенні, у випадку не якісної або нераціональної системи вентиляції та кондиціонування повітря, приводить до підвищеної стомлюваності, а як наслідок до помилок, зниженню працездатності, а також може бути причиною простудних захворювань;

- нераціональне освітлення або недотримання вимог до специфіки світлотехнічного обладнання робочих місць з ПК та режиму праці може призвести до порушення зору осіб, що працюють з комп'ютерами;

- підвищений рівень шуму на робочому місці при неправильному або нераціональному розміщенні робочих місць і обладнання, при використанні неякісного обладнання або нераціональних режимів його роботи може бути причиною зниження працездатності, а також порушення слуху осіб, що працюють з комп'ютерами;

- підвищений рівень вібрації при неправильному або нераціональному розміщенні робочих місць і обладнання, негативно впливає на нервову, опорно-рухову та серцево-судинну системи й особливо – мікроциркуляторне русло серцево-судинної системи (дрібні судини, у яких іде безпосередня віддача кров'ю кисню й утилізація із тканин вуглекислого газу), що при тривалому впливі, може бути причиною виникнення або загострення професійної хвороби пов'язаної з впливом вібрації – «вібраційної хвороби»;

- неправильне положення при роботі за комп'ютером, робота користувача вимагає тривалого статичного напруження м'язів спини, шиї, рук і ніг, що може привести до кістково-м'язових порушень;

- порушення вимог до режимів праці та відпочинку користувачів ПК, а саме неякісне або нераціональне розроблення внутрішньо-змінного режиму праці та відпочинку, відсутність або недотримання регламентованих перерв для відпочинку є причиною підвищення нервово-емоційного напруження, втоми

зорового аналізатора, погіршення мозкового кровообігу, проявів несприятливих наслідків гіподинамії, підвищення втоми;

- відсутність або неправильний вибір типу та необхідної кількості первинних засобів гасіння пожеж (вогнегасників) у результаті помилок у розрахунках, може стати причиною поширення пожежі, а як наслідок причиною термічних опіків різного ступеню важкості.

Також необхідно враховувати, що різні по природі своєї дії небезпечні і шкідливі виробничі фактори можуть проявлятися одночасно.

4.2 Заходи по забезпеченню безпеки

У приміщенні обладнане п'ять комп'ютеризованих робочих місця з ВД, до складу яких входить п'ять рідкокристалічних монітора Samsung Curved C27F396F (LC27F396FNHXC1), офісні меблі.

Згідно «ПУЕ», за ступенем небезпеки ураження електрострумом, приміщення дослідницького центру з ПК належить до 1-го класу, тобто є приміщенням без підвищеної небезпеки, у якому відсутні умови, що створюють підвищену та особливу небезпеку.

Згідно пунктів 1.7.43 та 1.7.45 «ПУЕ», обладнання приміщення дослідницького центру з ПК має основну ізоляцію струмовідних частин, яка забезпечує захист від прямого дотику та подвійну, яка складається з основної та додаткової ізоляції, для забезпечення захисту від ураження електричним струмом у разі пошкодження основної ізоляції.

Відповідно до вимог глави 1.3 «Вибір провідників за нагрівом» – «ПУЕ», усі електричні мережі та електроустаткування приміщення дослідницького центру з ПК захищено від струмів короткого замикання та струмів перевантаження, а також перенапруги на ділянках цепі. В якості апаратів захисту застосовано автоматичні вимикачі. Які мають у своєму складі електромагнітний (для захисту

від струмів короткого замикання) та тепловий (для захисту від перевантаження за струмом) роз'єднувачі, струми уставок яких (так як і запобіжників) обрані найменшими за розрахованими струмами для забезпечення вимог швидкодії, чутливості та селективності захисту.

Відповідно до вимог розділу «Мінімальні вимоги з охорони праці», директиви ЄС 90/270/ЄЕС та НПАОП 0.00-7.15-18 «Вимоги щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з ПК» виконано такі п'ять основних вимог до моніторів, які жорстко регламентують безпечні умови роботи і захист здоров'я осіб, що працюють з комп'ютерами:

- символи на екрані чіткі і добре розрізняються;
- зображення позбавлене блимання;
- яскравість та / або контрастність легко регулюються;
- екрани вільні від відблисків і відбиття;
- випромінювання знижені до надзвичайно малих рівнів.

4.3 Заходи з виробничої санітарії і гігієни праці

Заходи щодо забезпечення виробничої санітарії та гігієни праці для приміщення з ПК розроблені відповідно до вимог Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу», зареєстрованих МЮ України 06.05.2014 р. за № 472/25249.

Метеорологічні умови для приміщенні з комп'ютеризованими робочими місцями – температура повітря, відносна вологість повітря та швидкість його переміщення цілком відповідають вимогам ДСН 3.3.6.042-99 «Державні санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень». Роботи у приміщенні з ПК, належать до категорії Іб – легкі фізичні роботи, що виконуються сидячи, стоячи

або пов'язані з ходінням та супроводжуються деяким фізичним напруженням, тому передбачені наступні оптимальні значення параметрів мікроклімату:

- у холодний період року: температура 21-23°C; відносна вологість: 40-60%; швидкість переміщення повітря: 0,1 м/с;

- у теплий період року: температура 22-24°C; відносна вологість: 40-60%; швидкість переміщення повітря: 0,2 м/с.

Відповідно до вимог ДБН В.2.5-67:2013 «Опалення, вентиляція та кондиціонування», з метою забезпечення оптимальних параметрів мікроклімату в приміщенні обладнаному ПК передбачена система централізованого водяного опалення з радіаторами, а на теплий період, зважаючи на те, що площа приміщення становить 31,5 м² передбачений побутовий кондиціонер типу Electrolux EACS-12 HLO/N3. Виходячи з того, що один кондиціонер розрахований на приміщення площею – 35 м².

Природне освітлення здійснено через світлові прорізи, які орієнтовані на південь і забезпечують коефіцієнт природної освітленості (КПО) не нижче 1,5%. Для захисту від прямих сонячних променів, які створюють прямі та відбиті відблиски на поверхні екранів і клавіатури, передбачено сонцезахисні пристрої, на вікнах встановлені жалюзі.

Штучне освітлення приміщення, здійснено системою загального рівномірного освітлення. Значення освітленості на поверхні робочого столу в зоні розміщення документів становить 300-500 лк. Як джерела штучного освітлення приміщення застосовано люмінесцентні лампи типу ЛБ. Яскравість світильників загального освітлення в зоні кутів випромінювання від 50° до 90° з вертикаллю в поздовжній та поперечній площинах становить не більше ніж 200 кд/м², захисний кут світильників – не менше ніж 40°. Показник дискомфорту, відповідно 40.

Також передбачено обмеження прямих відблисків від джерел природного та штучного освітлення та обмеження відбитих відблисків на робочих поверхнях (екран, стіл, клавіатура). Яскравість світлових поверхонь (вікна, джерела штучного освітлення тощо), що розташовані в полі зору, не перевищує 200 кд/м². Яскравість відблисків на екрані ПК не перевищує 40 кд/м², а яскравість стелі при

застосуванні системи відбитого освітлення не перевищує 200 кд/м^2 . Захистом від прямих відблисків є зниження яскравості видимої частини джерел світла шляхом застосування спеціальних розсіювачів, відбивачів та інших світлозахисних пристроїв, а також правильне розміщення робочих місць відносно джерел світла; від відбитих відблисків – правильне розміщення предметів, використання матових поверхонь предметів у приміщенні.

Розрахунок штучного освітлення відбувається в приміщенні розміром $6 \times 6 \times 3,5 \text{ м}$, ЛПО (растровим) типом світильника, числовим значенням коефіцієнта світильника 1,4, колір стелі, стін, підлоги 70%, 50%, 30%. Площина нормування освітленості, висота площини над підлогою $\Gamma - 0,8$, розряд і підрозряд зорової роботи Б-1, освітленість робочих поверхонь при загальному освітленні 300.

1. Розрахувати кількість рядів світильників у приміщенні N_p :

$$N_p = \frac{B}{(H-h_p) * \left(\frac{L}{h}\right)}, \text{ шт}; \quad (4.1)$$

$$N_p = \frac{6}{(3.5-0.8)*1.4} = 2 \text{ шт};$$

де: B – ширина приміщення, м;

H – висота приміщення, м;

h_p – висота робочої поверхні, м;

L/h – числове значення коефіцієнта світильника.

2. Визначити максимально припустиму відстань між рядами світильників L_{\max} :

$$L_{\max} = \frac{B}{N_p}, \text{ м}; \quad (4.2)$$

$$L_{\max} = \frac{6}{2} = 3 \text{ м};$$

де: B – ширина приміщення, м;

N_p – кількість рядів світильників у приміщенні, шт.

3. Визначити значення індексу приміщення i , що характеризує співвідношення розмірів освітлювального приміщення і висоти розміщення світильників:

$$i = \frac{A \cdot B}{(H - h_p) \cdot (A + B)}; \quad (4.3)$$

$$i = \frac{6 \cdot 6}{(3,5 - 0,8) \cdot (6 + 6)} = 1,11;$$

де: A – довжина приміщення, м;

B – ширина приміщення, м;

H – висота приміщення, м;

h_p – висота робочої поверхні, м.

4. Визначити значення коефіцієнта використання світлового потоку η , створюваного світильниками вибраного типу. Коефіцієнт використання світлового потоку при індексі приміщення 1.33 : $\eta = 47\%$

5. Визначити сумарний світловий потік освітлювальної установки у даному приміщенні Φ :

$$\Phi_{\Sigma} = \frac{E_n \cdot A \cdot B \cdot k_z}{\eta}, \text{ лм} \quad (4.4)$$

$$\Phi_{\Sigma} = \frac{300 \cdot 6 \cdot 6 \cdot 1,4 \cdot 1,1}{0,47} = 35387, \text{ лм};$$

де: E_n – рівень нормованого загального освітлення, лк;

A – довжина приміщення, м;

B – ширина приміщення, м;

k – коефіцієнт запасу;

z – коефіцієнт нерівномірності (мінімальної) освітленості (відношення середньої освітленості до мінімальної освітленості), як правило дорівнює (для люмінесцентних ламп $z = 1,1$); – коефіцієнт використання світлового потоку

6. Визначити умовну загальну кількість світильників у приміщенні $N_{св}$:

$$N_{\text{св}}^* = \frac{A \cdot B}{L_{\text{max}}^2}, \text{ шт}; \quad (4.5)$$

$$N_{\text{св}}^* = \frac{6 \cdot 6}{3} = 12, \text{ шт};$$

де: А – довжина приміщення, м;

В – ширина приміщення, м;

L_{max} – максимально припустима відстань між рядами світильників, м.

7. Розрахувати світловий потік умовного джерела світла Φ_л :

$$\Phi_{\text{л}}^* = \frac{\Phi_{\Sigma}}{N_{\text{л}}^*}, \text{ лм}; \quad (4.6)$$

$$\Phi_{\text{л}}^* = \frac{35387}{48} = 737, \text{ лм};$$

де: Φ – сумарний світловий потік освітлювальної установки, лм;

N_л – загальна кількість ламп у світильнику, яка розраховується за формулою:

$$N_{\text{л}}^* = N_{\text{св}}^* \cdot n, \text{ шт}; \quad (4.7)$$

$$N_{\text{л}}^* = 12 \cdot 4 = 48, \text{ шт};$$

де: n – кількість ламп у світильнику, шт.

8. Обираємо тип стандартної лампи з найближчим значенням фактичного світлового потоку лампи Φ_л, і знаходимо коефіцієнт m (співвідношення між розрахунковим світловим потоком лампи Φ_л та фактичним світловим потоком вибраної стандартної лампи Φ_л): Тип лампи BASIC T8 L 18W/765, потужністю 18Вт, світловий потік 1050лк.

$$m = \frac{\Phi_{\text{л}}^*}{\Phi_{\text{л}}} \quad (4.8)$$

$$m = \frac{737}{1050} = 0.70$$

9. Визначити оптимальну (фактичну) кількість світильників у приміщенні $N_{св}$:

$$N_{св} = N_{св}^* * m, \text{ шт}; \quad (4.9)$$

$$N_{св} = 12 * 0,70 = 8, \text{ шт};$$

де: $N_{св}$ – умовна загальна кількість світильників у приміщенні, шт.

m – співвідношення між розрахунковим світловим потоком лампи та фактичним світловим потоком вибраної стандартної лампи.

10. Визначити фактичну кількість ламп у приміщенні $N_{л}$:

$$N_{л} = N_{св} * n, \text{ шт}; \quad (4.10)$$

$$N_{л} = 12 * 4 = 48, \text{ шт};$$

де: $N_{св}$ – оптимальна (фактична) кількість світильників у приміщенні, шт;

n – кількість ламп у світильнику, шт.

Рівні звукового тиску в октавних смугах частот, рівні звуку та еквівалентні рівні звуку на робочих місцях приміщення з ПК відповідають вимогам ДСН 3.3.6.037-99 «Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку». Зниження рівня шуму в приміщенні здійснено за допомогою:

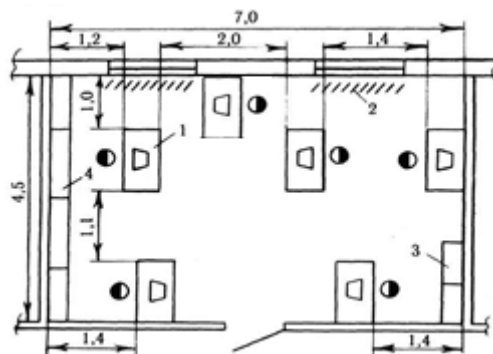
- використання блоків живлення ПК з вентиляторами на гумових підвісках;
- використання ПК, в яких термодавачі вмонтовані в блоці живлення та в критичних точках материнської плати (процесор, мікросхеми чипсету), які дозволяють програмним шляхом регулювати як моменти ввімкнення вентиляторів, так і їх швидкість обертання;
- використання ПК, в яких вентилятор на процесорі встановлено виробником (ВОХ-процесор);
- розташування принтерів колективного користування на значній відстані від більшості робочих місць користувачів ПК.

Під час виконання робіт з ПК, значення характеристик вібрації на робочих місцях не перевищують допустимого рівню, які відповідають вимогам ДСН 3.3.6-039-99 «Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації». Персонал не має потреби в додатковому захисті від вібрації, яку виробляють ПК. Оскільки ПК установлені на спеціальний комп'ютерних столах, які поглинають залишкову вібрацію.

З метою забезпечення заходів та розрахунків пов'язаних із діагностикою економічного стану промислового підприємства, у приміщенні економічного відділу, що знаходиться на другому поверсі виробничого корпусу, заплановано встановити комп'ютери.

Визначимо, скільки комп'ютеризованих робочих місць, можна встановити в даному приміщенні і як їх розташувати відповідно встановленим нормам і правилам з охорони праці. Якщо приміщення має наступні розміри: довжина $a = 7$ м, ширина $b = 4,5$ м, висота $h = 3,4$ м.

План виробничого приміщення з комп'ютеризованими робочими місцями, відповідний умовам прикладу, приведений на рисунку 4.1.

1 – комп'ютеризоване робоче місце; 2 – сонцезахисні жалюзі; 3 – шафи для зберігання дисків і програмного забезпечення; 4 – шафи для зберігання документації і спеціалізованої літератури.

Рисунок 4.1 – План приміщення з комп'ютеризованими робочими місцями

Перш за все проаналізуємо чи придатне дане приміщення для того, щоб розміщувати в ньому комп'ютеризовані робочі місця.

Відповідно до вимог заборонене ПК розташування у вибухонебезпечних приміщеннях категорії «А» і «Б» (ДСТУ Б В.1.1-36:2016 «Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою») та поряд з приміщеннями виробництв з мокрими технологічними процесами, а також над такими приміщеннями, або під ними. Окрім того, приміщення призначені для роботи з ПК не повинні межувати з приміщеннями, у яких рівень шуму і вібрації перевищує допустимі значення.

Приміщення відповідає вимогам, тому переходимо до наступного етапу, а саме, до визначення кількості комп'ютеризованих робочих місць, яку можна розмістити в даному приміщенні.

Проаналізуємо, чи придатне дане приміщення для розміщення в ньому 5 (п'яти) комп'ютеризованих робочих місць.

Оскільки площа приміщення складає $S_{ПР} = 36 \text{ м}^2$, а площа, на якій розташовується одне робоче місце з ПК, повинна складати не менше $6,0 \text{ м}^2$, то в даному приміщенні можна розмістити не більше шести комп'ютеризованих робочих місць. Нас це влаштовує, оскільки ми плануємо обладнати в приміщенні саме шість комп'ютеризованих робочих місць.

Далі перевіримо, чи відповідає необхідна кількість робочих місць нормі мінімального об'єму приміщення на одне робоче місце ($V_{P.G.Min} = 20 \text{ м}^3$). Об'єм приміщення складає 126 м^3 , а об'єм, що доводиться на одне комп'ютеризоване робоче місце складає $V_{P.G.} = 21 \text{ м}^3$.

Розташування робочих місць з ПК у приміщенні виконано згідно вимог. Покриття підлоги є матовим з коефіцієнтом відбиття 0,3-0,5. Поверхня підлоги є рівною, неслизькою, з антистатичними властивостями. Для внутрішнього оздоблення приміщення дослідницького центру з ПК використані дифузно-відбивні матеріали з коефіцієнтами відбиття для стелі 0,7-0,8; для стін 0,5-0,6.

Конструкція робочого місця користувача ПК забезпечує підтримання оптимальної робочої пози. Робочі місця з ПК розташовані відносно вікон, щоб природне світло падало збоку переважно зліва. Висота робочої поверхні столу з ПК регулюється в межах 680-800 мм, а ширина і глибина – забезпечує можливість

виконання операцій у зоні досяжності моторного поля (рекомендовані розміри: ширина – 600-1400 мм, глибина – 800-1000 мм). Робочий стіл має простір для ніг висотою 600 мм, шириною – 500 мм, глибиною (на рівні колін) – 450 мм, на рівні простягнутої ноги – 650 мм. Поверхня сидіння і спинки стільця напівм'яка з нековзним повітронепроникним покриттям, що легко чиститься і не електризується.

Обладнання та організація робочих місць користувачів ПК, у приміщенні економічного відділу, забезпечують відповідність конструкцій всіх елементів робочого місця та їх взаємного розташування ергономічним вимогам з урахуванням характеру і особливостей трудової діяльності

При розташуванні елементів робочого місця користувача ПК були враховані:

- робоча поза користувача;
- простір для розміщення користувача;
- можливість огляду елементів робочого місця;
- можливість ведення записів, розміщення документації і матеріалів, які використовуються користувачем.

Працівники економічного відділу найбільш виконують інтенсивну розумову працю з підвищеним напруженням зору, концентрацією уваги, нервово-емоційним напруженням, статичною робочою позою, періодичним навантаженням на кисті верхніх кінцівок. Для них встановлено внутрішньо-змінні режими праці та відпочинку при роботі з ПК при 8-годинній денній робочій зміні, для розробників програм із застосуванням ПК призначені регламентовані перерви для відпочинку тривалістю 15 хвилин через кожні дві години. З метою зменшення негативного впливу монотонності на працюючого деякі операції чергуються, наприклад, введення тексту за допомогою клавіатури та редагування тексту тощо. Для зниження нервово-емоційного напруження, втоми зорового аналізатора, поліпшення мозкового кровообігу, подолання несприятливих наслідків гіподинамії, запобігання втомі деякі перерви використовуються для виконання комплексу вправ.

Передбачений для приміщення економічного відділу обладнаного персональними комп'ютерами комплекс заходів по забезпеченню безпеки, виробничої санітарії і гігієни праці забезпечують безпечні та комфортні умови праці персоналу.

4.4 Заходи з пожежної безпеки

Комплекс заходів з пожежної безпеки для приміщення економічного відділу обладнаного ПК розроблений відповідно до вимог НАПБ А.01.001-2014 «Правила пожежної безпеки в Україні».

Виходячи з аналізу речовин та матеріалів, які використовуються при роботі у приміщенні економічного відділу обладнаному ПК:

- згідно ДСТУ EN 2:2014 «Класифікація пожеж (EN 2:1992, EN 2:1992/A1:2004, IDT)» у приміщенні економічного відділу з ПК можлива пожежа класів – А (пожежа, що супроводжується горінням твердих матеріалів) та Е (горіння електроустановок, що перебувають під напругою до 1000 В);

У разі виникнення пожежі у приміщенні економічного відділу обладнаному ПК для евакуації персоналу відповідно до вимог ДБН В.1.1-7:2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги» передбачені виходи, по обидві сторони приміщення, з одного боку вікно (на пожежні сходи), а з іншого – вхідні двері. Згідно п. 2.29 (табл. 2) СНиП 2.09.02-85* «Производственные здания», відстань від найбільш віддаленого робочого місця до найближчого евакуаційного виходу не обмежується.

Обладнання, силові та освітленні мережі приміщення дослідницького центру обладнаного ПК з ВДТ відповідають вимогам пожежної безпеки, оскільки виконані відповідно до вимог НПАОП 40.1-1.32-01 «Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок», та мають ступінь

захисту оболонки (ізоляції) обладнання IP44 яка відповідає класу пожежанебезпечної зони П-Па до якої належить приміщення.

З технічних та організаційних заходів запобігання пожеж в приміщенні економічного відділу обладнаному ПК передбачені наступні протипожежні заходи. На силовому обладнанні, силових та освітлювальних колах, згідно вимог пункту 3.1.8 та глави 1.3 «Вибір провідників за нагрівом» – «ПУЕ», встановлені захисні пристрої, що вимикають джерело живлення від ділянки електричного кола, у якій виникло коротке замикання.

Згідно вимог ДБН В.2.5-56:2014 «Системи протипожежного захисту», в приміщенні економічного відділу обладнаному ПК встановлена система пожежної й охоронної сигналізації «Сигнал-ВК6». Яка забезпечує виявлення теплових і димових ознак пожежі і місця виникнення пожежі з точністю до місця розміщення датчика.

Оскільки приміщення дослідницького центру що обладнане ПК має площу $31,5 \text{ м}^2$, тому відповідно до вимог п. 5 розділу VI «Вибір типу та необхідної кількості вогнегасників», «Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників», зареєстрованих в МЮ України 23.02.2018 р. за № 225/31677, для гасіння електроустановок, що знаходяться під напругою, передбачені вуглекислотні вогнегасники типу ВВК-3,5 у кількості 2 штук (з розрахунку один вогнегасник с величиною заряду вогнегасної речовини 3 кг. і більше, на 20 м^2 площі приміщення). Відстань між вогнегасниками та місцями можливих загорянь не перевищує 10 м.

4.5 Заходи по забезпеченню безпеки у надзвичайних ситуаціях

Медичний захист і забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення включає:

- надання медичної допомоги постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій (далі – НС), рятувальникам та іншим особам, які залучалися до виконання аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж, проведення їх медико-психологічної реабілітації. Медична допомога населенню забезпечується службою медицини катастроф, керівництво якою здійснює Міністерство охорони здоров'я України (далі – МОЗ України);

- планування і використання сил та засобів закладів охорони здоров'я незалежно від форми власності;

- своєчасне застосування профілактичних медичних препаратів та своєчасне проведення санітарно-протиепідемічних заходів;

- контроль за якістю та безпекою харчових продуктів і продовольчої сировини, питної води та джерелами водопостачання;

- завчасне створення і підготовку спеціальних медичних формувань;

- утворення в умовах НС необхідної кількості додаткових тимчасових мобільних медичних підрозділів або залучення додаткових закладів охорони здоров'я;

- накопичення медичного та спеціального майна і техніки;

- підготовку та перепідготовку медичних працівників з надання екстреної медичної допомоги;

- навчання населення способам надання домедичної допомоги та правилам дотримання особистої гігієни;

- здійснення заходів з метою недопущення негативного впливу на здоров'я населення шкідливих факторів навколишнього природного середовища та наслідків НС, а також умов для виникнення і поширення інфекційних захворювань;

- проведення моніторингу стану навколишнього природного середовища, санітарно-гігієнічної та епідемічної ситуації;

- санітарну охорону територій та суб'єктів господарювання в зоні надзвичайної ситуації;

- здійснення інших заходів, пов'язаних з медичним захистом населення, залежно від ситуації, що склалася.

Здійснення заходів медичного захисту населення покладається на суб'єктів забезпечення цивільного захисту.

Для проведення медико-психологічної реабілітації осіб, постраждалих внаслідок НС, рятувальників та інших осіб, які залучалися до виконання аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж при санаторно-курортних закладах незалежно від форми власності утворюються центри медико-психологічної реабілітації. Перелік санаторно-курортних закладів, в яких утворюються центри медико-психологічної реабілітації, затверджується спільним актом МОЗ України та Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС).

Біологічний захист населення, тварин і рослин включає:

- своєчасне виявлення чинників та осередку біологічного зараження, його локалізацію і ліквідацію;
- прогнозування масштабів і наслідків біологічного зараження;
- проведення екстреної неспецифічної та специфічної профілактики біологічного зараження населення;
- своєчасне застосування засобів індивідуального та колективного захисту;
- запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів, обсервації та карантину;
- здійснення дезінфекційних заходів в осередку зараження, знезараження суб'єктів господарювання, тварин та санітарної обробки населення;
- надання екстреної медичної допомоги ураженим біологічними патогенними агентами;
- інші заходи біологічного захисту залежно від ситуації, що склалася.

Біологічний захист населення, тварин і рослин додатково включає встановлення протиепідемічного, протиепізоотичного та протиепіфітотичного режимів та їх дотримання суб'єктами господарювання, закладами охорони здоров'я та населенням.

Здійснення заходів біологічного захисту покладається на суб'єктів забезпечення цивільного захисту.

Заходи психологічного захисту населення спрямовуються на зменшення та нейтралізацію негативних психічних станів і реакцій серед населення у разі загрози та виникнення НС і включають:

- планування діяльності, пов'язаної з психологічним захистом;
- своєчасне застосування ліцензованих та дозволених до застосування в Україні інформаційних, психопрофілактичних і психокорекційних методів впливу на особистість;
- виявлення за допомогою психологічних методів чинників, які сприяють виникненню соціально-психологічної напруженості;
- використання сучасних психологічних технологій для нейтралізації негативного впливу чинників НС на населення;
- здійснення інших заходів психологічного захисту залежно від ситуації, що склалася.

Організація та здійснення заходів психологічного захисту населення покладаються на ДСНС.

Передбачений комплекс заходів з пожежної безпеки і цивільного захисту, щодо своєчасної, раціональної та якісної організації медичного, біологічного і психологічного захисту, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення значно підвищує стійкість роботи об'єктів господарювання та безпеку персоналу і населення в умовах пожеж та інших надзвичайних ситуацій.

Висновок до 4 розділу

Передбачений для приміщення економічного відділу обладнаного персональними комп'ютерами комплекс заходів по забезпеченню безпеки,

виробничої санітарії і гігієни праці забезпечують безпечні та комфортні умови праці персоналу.

Передбачений комплекс заходів з пожежної безпеки і цивільного захисту, щодо своєчасної, раціональної та якісної організації медичного, біологічного і психологічного захисту, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення значно підвищує стійкість роботи об'єктів господарювання та безпеку персоналу і населення в умовах пожеж та інших надзвичайних ситуацій.

ВИСНОВОКИ

Проведені дослідження по дипломній роботі дозволяють зробити наступні висновки:

Фінансова криза підприємства є однією з найбільш серйозних форм порушення його фінансової рівноваги, яке циклічно виникає протягом його життєвого циклу під впливом різних факторів протиріччя між фактичним станом його фінансового потенціалу та необхідним обсягом фінансових потреб. Несе в собі найбільш небезпечні потенційні загрози для його функції.

Діяльність компанії повинна бути ефективною, а її фінансове становище - стабільним, щоб за рахунок власного капіталу формувати власні активи, уникати необґрунтованих вимог та боргів, своєчасно сплачувати свої зобов'язання. Однак економічна криза в Україні призводить до погіршення фінансового становища багатьох компаній: збільшення кількості збиткових компаній, боргів та боргів, затримок або несвоєчасного виконання платіжних зобов'язань, тобто - кажучи, що створюються умови для банкрутства бізнесу.

Головною стратегічною ціллю є перетворення комбінату на високопродуктивне, ефективно функціонуюче з динамічним розвитком підприємство, що входить до складу лідерів гірничо-металургійного комплексу України.

Для досягнення поставленої цілі на комбінаті визначені основні напрямки виробничо-технічної та фінансово-економічної діяльності на найближчий період та стратегічні напрямки розвитку комбінату в цілому на більш віддалену перспективу.

Основними напрямками діяльності комбінату визначені:

- докорінне оновлення основних виробничих фондів, технічне переозброєння та реконструкція комбінату, впровадження нового, високоефективного обладнання і прогресивних технологій;
- зниження витрат на виробництво та реалізацію продукції, підвищення

рентабельності реалізованої продукції;

- збільшення обсягів виробництва та реалізації товарної продукції з високою доданою вартістю;

- розширення сортаменту товарної продукції, марочного складу сталей та освоєння виробництва нових профілів прокату, у тому числі у відповідності до вимог міжнародних

стандартів;

- клієнтоорієнтація, максимальне задоволення вимог замовника продукції;

- розширення ринків збуту металопродукції, ефективне просування на внутрішньому і зовнішньому ринках збуту продукції комбінату, яка має високий рівень ліквідності;

- підвищення якості, споживчих властивостей та конкурентоспроможності готової продукції, сертифікація та функціонування Системи менеджменту якості відповідно до вимог міжнародного стандарту 180 9000:2015 та Системи превентивного управління якістю продукції;

- планомірне проведення робіт з охорони навколишнього середовища, забезпеченню безпечного рівня забруднюючих речовин, що потрапляють до атмосфери, повному припиненню за-бруднення водоймищ промисловими витоками та мінімізації виникнення промислових відходів;

- зниження техногенного впливу на навколишнє середовище шляхом екологізації техноло-гічних процесів, впровадження ресурсозберігаючих та маловідходних технологій, будівництва ефективних газоочисних установок;

- удосконалення системи ефективної організації виробництва та керування персоналом, підготовки та перепідготовки кадрів, системи охорони праці з метою забезпечення високого рівня організованості та дисципліни праці, запобігання травматизму;

- реалізація соціальної програми, поліпшення умов праці та соціальної інфраструктури, ро-звиток системи пенсійного забезпечення та медичного страхування.

Аналіз фінансово - економічної діяльності ПАТ «Дніпровського металургійного комбінату» показав, що підприємство є неплатоспроможним і збитковим.

Аналіз кризового стану підприємства на основі зарубіжних методів показав, що значення показників Z у всіх побудованих моделях свідчить про нестабільне фінансове становище компанії та високу ймовірність її банкрутства. Отже, слід розробити заходи для відновлення фінансової стабільності бізнесу.

Основні заходи щодо подолання фінансово - економічної кризи в компанії:

- визначення оптимального розміру замовлення інвентарю і часу їх продовження;
- настройка послуг низький попит за нижчими цінами;
- використовувати всі можливі засоби для прискорення руху грошових коштів;
- відправляти рахунки клієнтам раніше звичайного;
- пропонувати більш тривалі умови кредитування, наскільки кредитні лінії безпосередньо пов'язані з витратами та доходами, пов'язаними з боржниками;
- замість того, щоб оплатити рахунок за частковий платіж у повному обсязі, просіть додаткову інформацію щодо рахунку у продавця перед його оплатою;
- використання цих форм погашення боргу в якості застави, страхування, банківських гарантій та гарантій сторонніх осіб тощо;
- оптимізація потоку доплат;
- вдосконалення політики управління запасами;
- проведення реструктуризації.

Згідно з аналізом умов праці у планово-економічному відділі ПАТ «Дніпровського металургійного комбінату», слід зазначити, що умови праці майже повністю збігаються з оптимальними умовами праці, які встановлюються рядом " нормативно-правових акти, що регулюють сферу охорони праці.

Економічний відділ обладнаний усім необхідним обладнанням, дотримується пожежна безпека, приміщення належить до приміщень з низькою ймовірністю ураження електричним струмом, шум у приміщенні не перевищує встановлених норм, те саме стосується інтенсивності електростатичного поля, неіонізуючого електромагнітного випромінювання та рентгенівських променів.

За результатами аналізу, гігієна праці у відділенні відповідає необхідним стандартам, безпека та протипожежний захист у приміщенні відповідають вимогам.

Аналіз показує, що ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» приділяє достатню увагу створенню безпечних і нешкідливих умов праці: санітарно-гігієнічних норм, норм безпеки, основних норм пожежної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Герасимчук З. В. Виробничий потенціал регіону: методика оцінки та механізми його нарощення : З. В. Герасимчук, Л. Л. Ковальська. Луцьк : ЛДТУ, 2008. - 242 с.
2. Іщук С. Концептуальні засади формування та розвитку виробничого потенціалу промислових підприємств С. Іщук // Регіональна економіка. 2005. № 2. - С. 48-56.
3. Федонін О. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. Посібн. О. С. Федонін, І. М. Рєпіна, О. І. Олексюк. К. : КНЕУ, 2008 316 с.
4. Старовойтов М. К. Практический инструментарий организации управления промышленным предприятием : монография / М. К. Старовойтов, П. А. Фомин. М. : Высшая школа, 2009. С. 36.
5. Фомин П. А. Особенности оценки производственного и финансового потенциала промышленного предприятия / П. А. Фомин, М. К. Старовойтов // Среднее профессиональное образование 2008. № 11.
6. Чевганова В. Я. До питання визначення економічної категорії "потенціал підприємства" Чевганова В. Я., Карпенко Ю. В. // Регіональні перспективи. - 2009. № 2-3(9-10). С. 214.
7. Семенов Г.А. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства / Г.А. Семенов, О.В. Ярошевская // Вісник економічної науки України, 2011, № 1 (19), С.136-141.
8. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. 4-е вид., доп. і пер. – Житомир: ПП "Рута", 2002. – 688 с.
9. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 1999. – 132 с.
10. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. К.: Міленіум, 2003.-160 с.

11. Городня Т.А. Підходи до діагностики фінансово-економічного стану підприємства в сучасних умовах / Т.А. Городня, Р.В. Тезбір // Науковий вісник НЛТУ України. 2012. Вип. 22.8. С. 191-195.

12. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: Монографія. К.: КНЕУ, 2001. 387 с.

13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 // Офіційний вісник України. 1999. 9 липня. № 25. ст. 330.

14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 "Баланс", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 (зі змінами) // Офіційний вісник України. 1999. 9 липня. № 25. ст. 335.

15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 "Звіт про фінансові результати", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 (зі змінами) // Офіційний вісник України. 1999. 9 липня. № 25. ст. 343.

16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 "Звіт про рух грошових коштів", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 (зі змінами) // Офіційний вісник України. 1999. 9 липня. № 25. ст. 349.

17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 "Звіт про власний капітал", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 (зі змінами) // Офіційний вісник України. 1999. 9 липня. № 25. ст. 357.

18. Гринчутський В.І. Економіка підприємства: навч. посібн. для студентів вузів/ В.І. Гринчуцький, Е.Т. Карапетян, Б.В. Погрішук К.: Центр учбової літератури, 2012 303 с.

19. Ажаман І.А. Інформаційне забезпечення проведення діагностики фінансово-економічного стану підприємства / І.А. Ажаман, Н.А. Петрищенко, Л.В. Кулікова // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. Випуск 2 (13). 2018. С.39-42.

20. Карпенко Г. В. Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства // Економіка держави. К., 2010. №1. С.61-62.

21. Марцин В. С. Надійність, платоспроможність та фінансова стійкість основні складові оцінки фінансового стану підприємства //Економіка, фінанси, право. К., 2009. №7. С.26-29.

22. Обущак Т. А. Сутність фінансового стану підприємства // Актуальні проблеми економіки. К., 2009. №9. С. 92-100.

23. ПУЕ-2017. Правила улаштування електроустановок. [На заміну ПУЕ-86 ; чинний з 2017-08-21]. К. : Міненерговугілля України, 2017. 617 с.

24. ДСТУ Б В.2.5-82:2016. Електробезпека в будівлях і спорудах. Вимоги до захисних заходів від ураження електричним струмом. [На заміну ДБН В.2.5-27-2006 ; чинний від 2017-04-01]. К. : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 109 с. (Державний Стандарт України)

25. НПАОП 40.1-1.01-97. Правила безпечної експлуатації електроустановок. [На заміну НАОП 1.1.10-1.01-85 ; чинний з 1997-10-06]. К. : Держнаглядохоронпраці, 1997. 97 с. (Нормативно-правовий акт охорони праці)

26. НПАОП 40.1-1.21-98. Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів. [На заміну ДНАОП 0.00.1.21-84 ; чинний з 1998-01-09]. К. : Мінпраці України, 1998. 89 с. (Нормативно-правовий акт охорони праці)

27. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. [На заміну ГН 3.3.5-8.6.6.1-2002 ; чинний від 2014-05-30]. К. : МОЗ України, 2014. 37 с. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14>. (Державні санітарні норми та правила)

28. ДСН 3.3.6.042-99. Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень. [Чинний від 1999-12-01]. К. : МОЗ України, 1999. 106 с. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/va042282-99>. (Державні санітарні норми)

29. ДБН В.2.5-67:2013. Опалення, вентиляція та кондиціонування. [На заміну СНиП 2.04.05-91 ; крім розділу 5 та додатка 22. ; чинний від 2014-01-01]. К. : Мінрегіонбуд України, 2013. 149 с. (Державні будівельні норми України)

30. ДБН В.2.5-28-2018. Природне і штучне освітлення. [На заміну ДБН В.2.5-28-2006 ; чинний з 2019-03-01]. К. : Мінрегіон України, 2018. 133 с. (Державні будівельні норми України)

31. ДСН 3.3.6.037-99. Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку. [Чинний від 1999-12-01]. К. : МОЗ України, 1999. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/va037282-99>. (Державні санітарні норми)

32. ДСН 3.3.6.039-99. Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації. [Чинний від 1999-12-01]. К. : МОЗ України, 1999. 106 с. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/va039282-99>. (Державні санітарні норми)

33. Катренко Л. А., Кіт Ю. В., Пістун І. П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум. [Текст] : Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.

34. ДБН В.2.2-28:2010. Будинки і споруди. Будинки адміністративного та побутового призначення. [На заміну СНиП 2.09.04-87 ; чинний з 2011-10-01]. К. : Мінрегіонбуд України, 2011. 31 с. (Державні будівельні норми України)

35. НАПБ А.01.001-14. Правила пожежної безпеки в Україні. [На заміну НАПБ А.01.001-04 ; чинний від 2014-12-30]. К. : МВС України, 2014. 91 с. (Нормативний акт пожежної безпеки)

36. ДСТУ EN 2:2014. Класифікація пожеж (EN 2:1992; EN 2:1992/A1:2004, IDT). [На заміну ГОСТ 27331-87 ; чинний з 01.01.2016]. К. : Мінекономрозвитку України, 2014. 7 с. (Державний Стандарт України)

37. ДСТУ Б В.1.1-36:2016. Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою. [На заміну НАПБ Б.03.002-2007 ; чинний від 2017-01-01]. К. : Мінрегіонбуд України, 2016. 66 с. (Державний Стандарт України)

38. ДБН В.1.1-7:2016. Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги. [На заміну ДБН В.1.1.7-2002 ; чинний від 2017-06-01]. К. : Мінрегіон України, 2017. 47 с. (Державні будівельні норми)

39. ДБН В.2.5-56:2014. Системи протипожежного захисту. [На заміну ДБН В.2.5-56:2010 ; СНиП 2.04.05-91 (розділи 5 та 22) ; чинний від 2015-07-01]. К. : Мінрегіон України, 2014. 191 с. (Державні будівельні норми)

40. Правила експлуатації та типових норм належності вогнегасників. [На заміну НАПБ Б.03.001-2004 ; чинний від 2018-02-23]. К. : МВС України, 2018. 23 с. (Правила)

41. Кодекс цивільного захисту України : Закон України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. Редакція від: 01.01.2019. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>. (Закон України)

Додаток А

			КОДИ
		Дата(рік, місяць, число)	2017 12 31
Підприємство	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ДНІПРОВСЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ"	за ЄДРПОУ	05393043
Територія	Дніпропетровська	за КОАТУУ	1210436900
Організаційно- правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Виробництво чавуну, сталі, прокату	за КВЕД	24.10
Середня кількість працівників	9599		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	Дніпропетровська обл., м.Кам'янське, вул.Соборна, 18-Б, 51925		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами бухгалтерського обліку)			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			V

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2017 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	870	1457	636
первісна вартість	1001	2530	3454	1561
накопичена амортизація	1002	1660	1997	925
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1509445	1398461	1302358
Основні засоби:	1010	3813561	3695159	1653261
первісна вартість	1011	6340123	6527259	3392810
знос	1012	2526562	2832100	1739549
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0

Продовження додатку А

накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	6273
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	80643		372376
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	5404519	5095077	3334904
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	3177039	2724947	1072040
Виробничі запаси	1101	1035960	1175331	606844
Незавершене виробництво	1102	329004	998322	282586
Готова продукція	1103	1164241	546879	149427
Товари	1104	647834	4415	33183
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрашування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	3054
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3400296	13182922	713543
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	188797	165013	350385
з бюджетом	1135	2107799	1779493	561748
у тому числі з податку на прибуток	1136	167063	167063	97419
з нарахованих доходів	1140	0	0	2
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	331132	2879241	41190
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	34681	8379	1864
Готівка	1166	24		12
Рахунки в банках	1167	34657	8379	1852
Витрати майбутніх періодів	1170	44084	20374	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0

Продовження додатку А

Інші оборотні активи	1190	0	0	0
Усього за розділом II	1195	9283828	20760369	2743826
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	14688347	25855446	6078730

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1694136	1694136	1694136
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	3	2	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(12751255)	(26313395)	(1251110)
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(104)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	(11057116)	(24619361)	443026
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	150047
Інші довгострокові зобов'язання	1515	105	105	267827
Довгострокові забезпечення	1520	298404	563389	189613
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	298404	563389	189613
Цільове фінансування	1525	0	0	210
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0

Продовження додатку А

Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	298509	563494	607697
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	4146574	4433814	766423
Векселі видані	1605	0	0	2961
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	215666
за товари, роботи, послуги	1615	14418503	21634774	2774463
за розрахунками з бюджетом	1620	78861	46229	11969
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	29106	24250	25369
за розрахунками з оплати праці	1630	120974	103853	24980
за одержаними авансами	1635	3342751	1266460	204227
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	75898	122867	0
Доходи майбутніх періодів	1665	532	363	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	3233755	22278703	1001949
Усього за розділом III	1695	25446954	49911313	5028007
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	14688347	25855446	6078730
Примітки	Дивись "Примітки до фінансової звітності"			

Керівник

Буренко Катерина Володимирівна

Головний бухгалтер

Назіма Артем Сергійович

Продовження додатку А

Підприємство	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ДНІПРОВСЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ" (найменування)	Дата(рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ
			2017 12 31
			05393043

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 12 місяців 2017 р.**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	15437297	14146198
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(16247711)	(13192677)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090		953521
збиток	2095	(810414)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	2934647	7422794
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(217707)	(247431)
Витрати на збут	2150	(709971)	(813843)
Інші операційні витрати	2180	(13740902)	(9713359)

Продовження додатку А

Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0	0
збиток	2195	(12544347)	(2398318)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2252	6098
Інші доходи	2240	9856	55645
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(388862)	(371647)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(219185)	(18784)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	0
збиток	2295	(13140286)	(2727006)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(80643)	9941
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	0
збиток	2355	(13220929)	(2717065)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	(341211)	(36624)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(341211)	(36624)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		(6592)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(341211)	(30032)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(13562140)	(2747097)

Продовження додатку А

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	16104298	13803535
Витрати на оплату праці	2505	816317	881574
Відрахування на соціальні заходи	2510	181254	194267
Амортизація	2515	319763	207647
Інші операційні витрати	2520	8003315	1900072
Разом	2550	25424947	16987095

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	6776544000	6776544000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	6776544000	6776544000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(1.95098)	(0.40095)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(1.95098)	(0.40095)
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0
Примітки	Дивись "Примітки до фінансової звітності"		

Керівник

Буренко Катерина Володимирівна

Головний бухгалтер

Назіма Артем Сергійович

Додаток Б

			КОДИ
		Дата	31.12.2018
Підприємство	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ДНІПРОВСЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ"	за ЄДРПОУ	05393043
Територія	Дніпропетровська область, Заводський р-н	за КОАТУУ	1210436900
Організаційно-пра вова форма	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
господарювання			
Вид економічної діяльності	Виробництво чавуну, сталі та феросплавів	за КВЕД	24.10

Середня кількість працівників: 9147

Адреса, телефон: 51925 м. Кам'янське, вул.Соборна 18-Б, (0569) 51-67-21 (0569) 53-16-36

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2018 р.
Форма №1

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	Код за ДКУД
				1801001
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	1 452	3 836	636
первісна вартість	1001	3 454	6 462	1 561
накопичена амортизація	1002	(2 002)	(2 626)	(925)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 398 461	1 964 504	1 302 358
Основні засоби	1010	3 695 159	3 640 037	1 653 261
первісна вартість	1011	6 591 155	6 785 054	3 392 810
знос	1012	(2 895 996)	(3 145 017)	(1 739 549)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	(0)	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	6 273
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	372 376
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0

Продовження додатку Б

Усього за розділом I	1095	5 095 072	5 608 377	3 334 904
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	2 724 947	3 741 310	1 072 040
Виробничі запаси	1101	1 175 331	1 746 338	606 844
Незавершене виробництво	1102	998 322	729 907	282 586
Готова продукція	1103	546 879	1 265 064	149 427
Товари	1104	4 415	1	33 183
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	3 054
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	13 182 922	18 762 225	713 543
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	165 013	353 405	350 385
з бюджетом	1135	1 779 493	2 616 109	561 748
у тому числі з податку на прибуток	1136	167 063	167 036	97 419
з нарахованих доходів	1140	0	0	2
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 879 241	406 133	41 190
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	8 379	160 874	1 864
Готівка	1166	0	0	12
Рахунки в банках	1167	8 379	160 874	1 852
Витрати майбутніх періодів	1170	20 374	159 578	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0	0
Усього за розділом II	1195	20 760 369	26 199 634	2 743 826
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	25 855 441	31 808 011	6 078 730

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на МСФЗ
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 694 136	1 694 136	1 694 136
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	2	1	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-26 313 400	-55 413 744	-1 251 110
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(104)	(104)	(0)

Продовження додатку Б

Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом І	1495	-24 619 366	-53 719 711	443 026
ІІ. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	150 047
Інші довгострокові зобов'язання	1515	105	105	267 827
Довгострокові забезпечення	1520	563 389	860 128	189 613
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	563 389	860 128	189 613
Цільове фінансування	1525	0	0	210
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви	1530	0	0	0
у тому числі:				
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом ІІ	1595	563 494	860 233	607 697
ІІІ. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	4 433 814	4 274 946	766 423
Векселі видані	1605	0	0	2 961
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	215 666
товари, роботи, послуги	1615	21 634 774	35 239 084	2 774 463
розрахунками з бюджетом	1620	46 229	41 591	11 969
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
розрахунками зі страхування	1625	24 250	33 358	25 369
розрахунками з оплати праці	1630	103 853	163 647	24 980
одержаними авансами	1635	1 266 460	1 091 602	204 227
розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	122 867	132988	0
Доходи майбутніх періодів	1665	363	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	22 278 703	43 690 273	1 001 949
Усього за розділом ІІІ	1695	49 911 313	84 667 489	5 028 007
ІV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття				
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	25 855 441	31 808 011	6 078 730

Примітки: Дивись "Примітки до фінансової звітності"

Керівник Подкоритов Олександр Леонідович

Головний бухгалтер Кузьменко Лілія Миколаївна

Продовження додатку Б

Підприємство	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ДНІПРОВСЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ"	Дата за ЄДРПОУ	КОДИ
			31.12.2018
			05393043

**Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2018 рік
Форма №2**

I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	31 338 778	15 437 297
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(31 748 171)	(16 247 711)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	0	0
збиток	2095	(409 393)	(810 414)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	704 673	2 934 647
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(312 912)	(217 707)
Витрати на збут	2150	(1 405 933)	(709 971)
Інші операційні витрати	2180	(26 897 742)	(13 740 902)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	0	0
збиток	2195	(28 321 307)	(12 544 347)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0

Продовження додатку Б

Інші фінансові доходи	2220	642	2 252
Інші доходи	2240	63	9 856
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(452 346)	(388 862)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(22 643)	(219 185)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	0	0
збиток	2295	(28 795 591)	(13 140 286)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	-80 643
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	0	0
збиток	2355	(28 795 591)	(13 220 929)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	-304 753	-341 211
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-304 753	-341 211
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-304 753	-341 211
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-29 100 344	-13 562 140

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	30 530 768	16 104 298
Витрати на оплату праці	2505	1 268 220	816 317
Відрахування на соціальні заходи	2510	281 931	181 254
Амортизація	2515	356 540	319 763
Інші операційні витрати	2520	17 352 323	8 003 315
Разом	2550	49 789 782	25 424 947

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	6 776 544 000	6 774 544 000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	6 776 544 000	6 776 544 000

Продовження додатку Б

Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-4,249300	-1,950980
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-4,249300	-1,950980
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Примітки: Дивись "Примітки до фінансової звітності"

Керівник Подкоритов Олександр Леонідович

Головний бухгалтер Кузьменко Лілія Миколаївна